

١٧٥

ئەتلەسی تۆپکاری لهشى مەرۆڤ

کوردى - ئىنگلەيزى

دانانى

موسىه عين لهيلانى

ئەتلەسى توپكارى لەشى مروف
ATLAS OF THE
HUMAN ANATOMY

ئىنگلىزى - كرمانجى - سۇرانى

دانانى

موستەعین لەيلانى

بە ھەولى چالاک خراودتە سەرتور chalakmuhamad@gmail.com

وەزارەتى رۆشنبىرى
بەرپىوه بەرایەتىي گشتىي رۆشنبىرى و هونەر
ت: ٢٢٣٠٢٧٣ - ٢٢٦١٥٩٧

- كتىب : ئەتلەسنى توتكارى لهشى مروف
- زنجىرهى كتىب : ١٧٥
- نووسەر : مۇستەعىن لەيلانى
- چاپ : يەكەم
- ژمارەي سپاردن بەكتىبخانەي نىشتمانىي كوردىستان : (٣٣٢) سالى ٢٠٠٤
- هونەركارى بەرگ : ئاسۇ خالد
- هونەركارى ناوه رۆك : جەليل مەھەممەد
- سەرييەرشتى چاپ : مەھەممەد سەعید
- چاپ : بەرپىوه بەرایەتىي چاپخانەي رۆشنبىرى / هەولىتىر
- تىراژ : ١٠٠٠ دانە
- نرخ : ٧٥ دينار

پیشگی

زانست بواریکی زقد فراوانه و هەموو لایه‌نی جۆراوجۆری ژیانی گرتۆته‌وه و هەموو کاتیک لە پیشگەوتندایه بە تایبەتی لە نیوھی سەدھی را بردودا پیشگەوتنیکی زقدی بە خۆیه‌وه بینیوه. گەشەکردنی زمان رۆلیکی مەزنی ھەیه و کلیلی ئەو پیشگەوتنیه و هەروهها زمان ھۆیه‌کی گرنگە بۇ ناسینی نەته‌وه. بەلام مەرجى پیشگەوتن ئازادی و سەر بەخۆیی يە. بە داخه‌وه نەته‌وه کەمان تائیستاش ژیر دەسته ماوەت‌وه و ئەوھش کاریگەرییەکی وەھای کردۆتە سەر كەلتۈرۈ زمانە شرینەکەمان كە دەرفەتیکی وەھای بۇ نەپەخساوه و چاوی بە گەشەکردن نەكەوتووه. ئەم راستییەش کاتى بۇ مرۆڤی کورد دەردەکەۋى كە تىكەلى ھەر جۆرە زانستیک دەبىت تووشى گىروگرفت و كەموو كورى زمانى زكماكى دەبىت كە ئەوھش کاریگەرییەکی زقد دەكاتە سەر تىگەيشتن له و بوارەدا، چونكە مرۆڤی کورد بە زمانى دايىکى خۆى و شەئى ھاوتاي نىيە بۇ ئەو وشە بىيگانانه. خۆم تووشى ئەو كىشەيە بۇوم لە چەند بواریکدا بە ھۆى كارەكەمەوه وەك وەرگىرېك بۇ نموونە لە بوارى زانستى توېكارى چونكە تا ئىستا فەرەنگىكى توېكارى فراوانم بەر چاو نەكەوتووه. بۆيە من لە لای خۆمەوه بېيارى ئەوەمدا كە بوارىك ھەلبىزىم و كۆششى بەرەو پیش بىردى تىدا بىكم . ئەو بوارەش بوارى زانستى پزىشکى بۇو، بەلام لە بەرئەوهى ئەو بوارەش زقد لایانى ترو چەندەها لق و پۆپى ترى لىدەبىت‌وه بۆيە بېيارمدا تەنها كار لە بوارى توېكارى (ئەن تۆمى anatomy) بىكم . جا ھيوادارم ھەلبىزارىنەكەم سوود بەخش بىت . ھەولى ئەوەم داوه كە بە زانستيانە كارەكەم ئەنجام بدهم لە سەر ئەم فەرەنگە تا لە زقدبەی ئاستەكانى خويىندىن، خويىندىكاران سوودى لى وەربىرىن وەك پلهى ناوهندى و ئامادەيى و زانكۆ و دانىشگاى پزىشکىدا. ھيوادارم بەم فەرەنگەم بەردىكەم لە بناغەي كۆشكى زمانى كوردى دانابى و بەشىكى كەمى لەو كەلىنە گەورەيەي كەموو كورى زمانە شرینەکەمان پىركىرىدىت‌وه و هەروهها بېتە سەرچاوهىيەكى بەنرخ و رووناڭ بۇ فەرەنگىكى فراوانىترو باشتىر. ئەم فەرەنگە بە زمانى سويدى ئامادەيە بۇ چاپ كردن و بە زمانى ئەلمانىش ئىستا لە وەرگىرەندايە .

موسەتە عىن لەيلانى
يۇنىشۇپىنگ - سويدى
۲۰۰۰

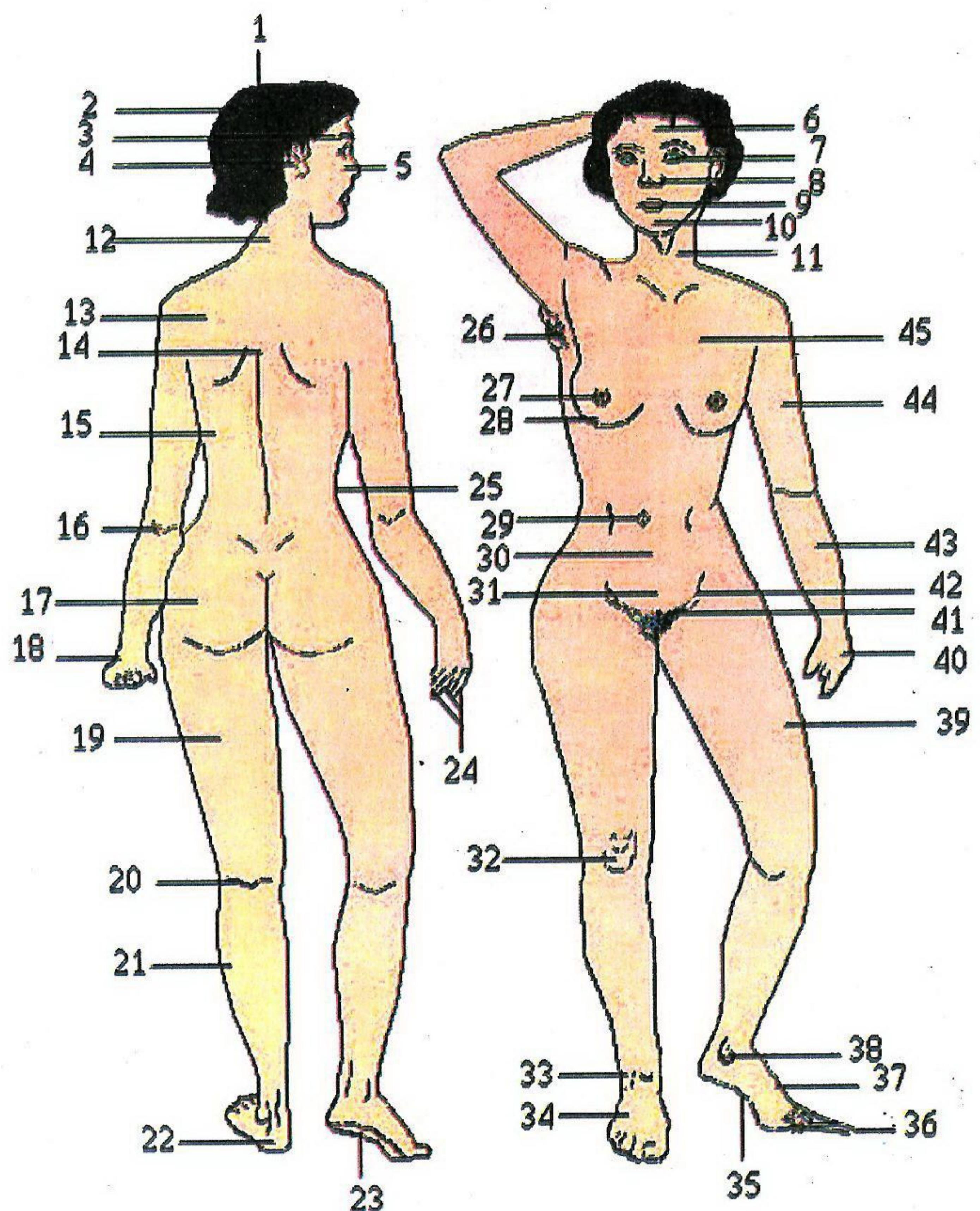
شەقىلىق تۈرىكاري لەسى مەرۆف
ATLAS OF THE
HUMAN ANATOMY

لەشى مرۇف

THE HUMAN BODY PERAÇÊN LAŞÊ MIROV YÊN DERVE

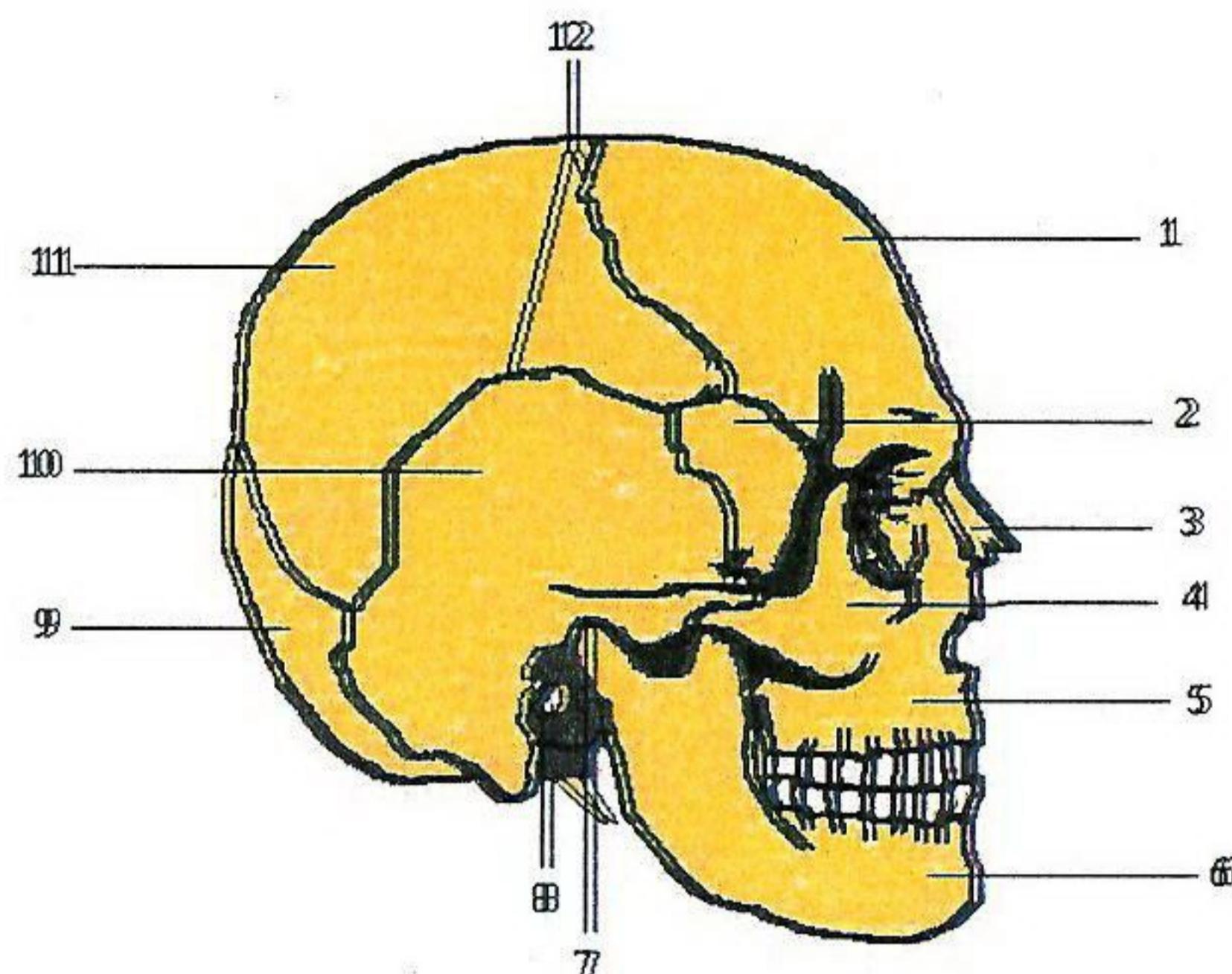
1- vertex , crown of head, top of the head	1- tasa serî, toqeser tepika serî, kuluvank, tepe serî	١- تەۋقەسەر . تەپلەسەر
2- hair	2- por, qij, pirç	٢- مۇو، پىرچ ، قىز ، پۇر
3- eyebrow	3- birî, birh, brû	٣- بىرۇ ، ئېبرۇ
4- ear	4- guh	٤- گۈئى
5- cheek	5- dêm, lam, gona	٥- گۆنە ، كولم ، روومەت
6- forehead	6- enî, navçav	٦- ناوجەوان ، تەۋىيىل ، توپىل
7- eye	7- çav, çaw, çeşim	٧- چاو ، چاڭ ، چەشم
8- nose	8- difin, kepû, bêvil, lût, poz	٨ - لۇوت ، كەپۇو
9- mouth	9- dev, dem, zar	٩- دەم ، دەف ، زار
10- chin	10- çene, erzîng	١٠- چەناگە ، چەنە ، ئەرزىنگ ،
11- neck	11- stû, esto	١١- مل ، ئەستق ، گەردىن
12- nape	12- zîper, çema stû	١٢- پىشت مل ، زىپەر ، كېپەرە
13- shoulder	13- paşmil, pî	١٣- دەھى شان ، شان
14- upper part of the back	14- navmil, navqolinc navpî, navşan	١٤- ناو شان
15- back	15- pişt	١٥- پىشت
16- elbow	16- enîşk	١٦- ئەنىشك ، قورناسك
17- buttocks, seat	17- gurmik, simt, kumax	١٧- پاشەل ، لاقۇون ، سىمت
18- wrist	18- bazine dest, qevdika dest	١٨- مەچەك ، بازىنەدى دەست
19- thigh	19- ran, hêt	١٩- ران
20- hamstring	20- binçok, binjinû	٢٠- بن چۆك ، پاشتى ئېزىنچى
21- calf	21- paq	٢١- پۇوز ، نەرمايىق قاچ ، بەلەك
22- heel	22- panî, pajine	٢٢- پازىنە ، پاشپانى
23- sole	23- jêr pê	٢٣- ژىرىپىئى ، بىنى پىتى
24- finger	24- tiliyên dest, engost, pêcî dest	٢٤- پەنجەي دەست ، ئەنگوست قامك

25- waist	25- navteng, nawqed, kemer	۲۵- کەمەر ، ناوقدەر
26- armpit	26- binçeng, binkefs	۲۶- بن بالى ، بن باخەل ، بن هەنگل
27- nipple	27-gupika memkê, ser-memik	۲۷- سەرگۇئى مەمك ، گۇئى مەمك
28- breast	28- memik, çicik	۲۸- مەمك ، چىچك
29- navel	29- qavik, nawik,	۲۹- ناوک ، نافك
30- belly	30- til, zik	۳۰- سك ، زك
31- pubic region	31- binzik, zikê piçûk	۳۱- ناوچەي بەر، بەر موسىدان
32- knee	32- çok, ejno, jinû	۳۲- چۆك ، ئەزىز ، زرانى
33- ankle joint	33- zenda pê, bazenda pê	۳۳- جومگەي نىوان لاق و پىنى ، زەندادا پىنى ، بازندادا پىنى ، قولەپىنى ، قاپە پەدقە ، جوومگەي گۆزىنگ
34- instep	34- piştپê	۳۴- بان پىنى ، روويى پىنى ، پشتى پىنى
35- sole of the foot	35- kefa pê, hevêsa pê	۳۵- كەۋانەي پىنى ، چالايى پىنى
36- toe	36- pêçî pê	۳۶- پەنچەكانى پىنى ، ئەنگوستى پىنى
37- foot	37- pê, qac	۳۷- پىنى ، پا ، قاچ
38- ankle	38- gûzik, gozeng	۳۸- قاپى پىنى ، گۆزەك ، گۆزەنگ
39- thigh	39- ran, hêt	۳۹- ران .
40- hand	40- dest	۴۰- دەست
41- pubic hair	41- rûv, berzik	۴۱- مووچى بەر ، تووكەبەر
42- groin	42- berran, binran	۴۲- بن ران ، نىوانى ران و سك ، تەرۆك
43- forearm	43- bask, zend	۴۳- باسک
44- upper arm	44- pîl, bazû	۴۴- بازوو ، قول ، بال
45- chest	45- sîng	۴۵- سنگ ، سنگ و مەمك

SKULL

KILOX

1- frontal bone	1- hestiyê eniyê, textikê eniyê	1- ئىسکى تەۋىل ، ناوجەوانە ئىسک ئىسکى ئەنە
2- sphenoid bone	2- hestiyê cênikê	2- ئىسکى بىزىنگى ، ستوونكا دەنلى
3- nasal bone	3- hestiyê difnê, poz, lût	3- ئىسکى لۇوت ، ئىسکى كەپوو
4- cheek bone	4- hestiyê hinarikê	4- ئىسکى كولم ، روومەتە ئىسک
5- upper jaw bone	5- hestiyê çena jorîn, lama jorî	5- ئىسکى شەۋىلگەي سەرەوە
6- lower jaw bone	6- hestiyê çena jérîn, lama jérî	6- ئىسکى شەۋىلگەي خوارەوە
7- mandibular joint	7- karêj	7- جومىگە، كاجىزە ، كاكىزە ، كازىزە جەڭگەي شەۋىلگەي خوارەوە
8- external auditory meatus	8- kerrika guh	8- كونە گۆيى دەرەوە
9- occipital bone		9- ئىسکى دوايى (پشت سەر)
10- temporal bone	9- hestiyê patikê	10- ئىسکى لاجانگ
11- parietal bone	10- hestiyê beleguhê	11- ئىسکى دىوارى ، ئىسکى تاتى، ئىسکى لاسەر
12- sutures	11- hestiyê tatî, tasa serî	12- جەڭگە نەبزىتەكان، درزەكانى كەلەسى سەر
	12- girçika nevbizwêن	

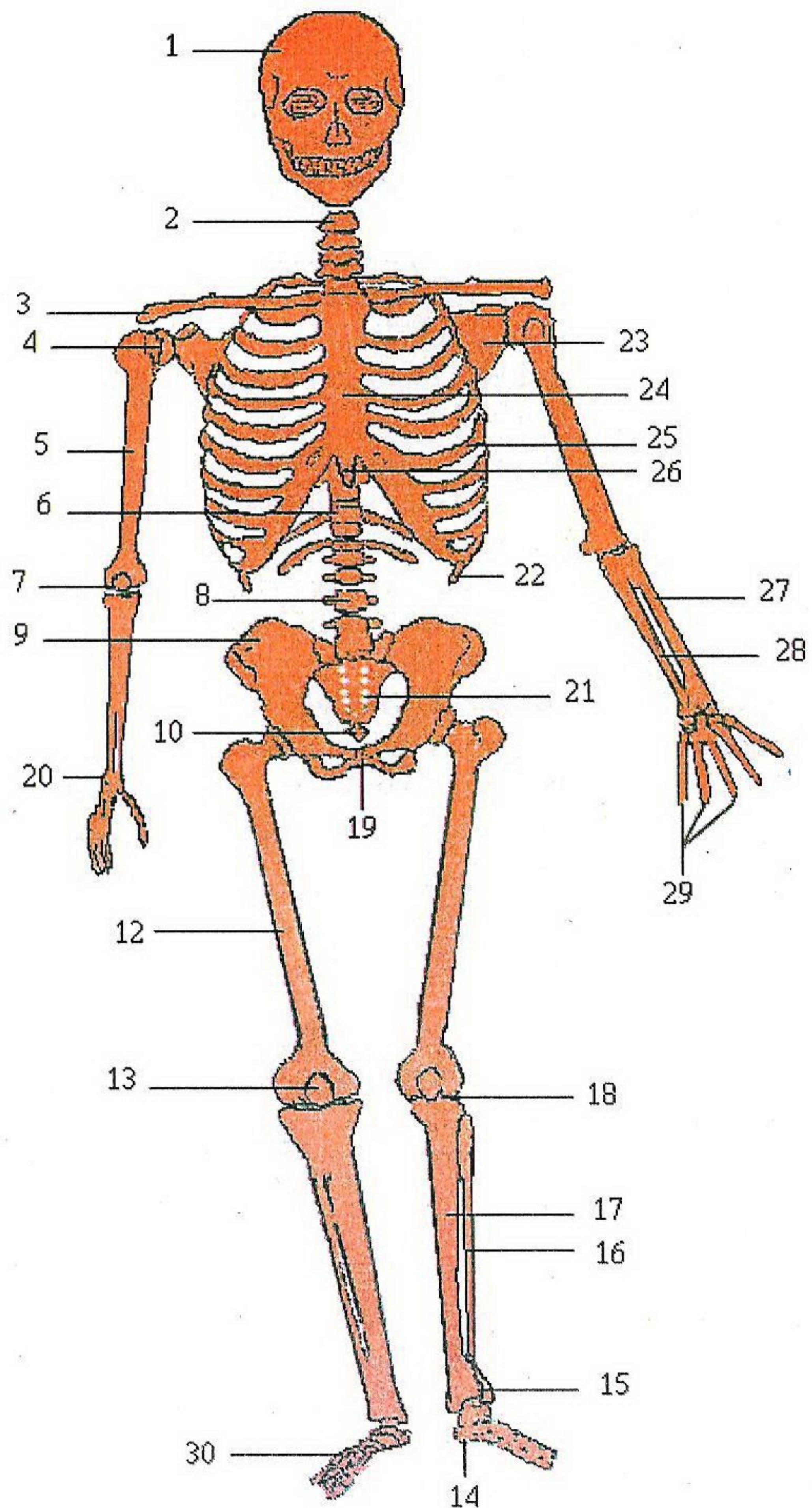
SKELETON

- 1- skull
- 2- cervical vertebrae
- 3- clavicle
- 4- shoulder joint
- 5- humerus
- 6- thoracic vertebrae
- 7- elbow joint
- 8- lumbar vertebare
- 9- hip bone
- 10- coccyx bone
- 11- carpal bones
- 12- femur
- 13- kneecap
- 14- heel bone
- 15- tarsal bones
- 16- splint bone
- 17- shin bone
- 18- knee joint
- 19- pubic bone
- 20- hip joint
- 21- sacrum
- 22- falseribs
- 23- shoulder blade
- 24- breast bone
- 25- rib
- 26- xiphoid process
- 27- radius
- 28- ulna
- 29- phalanges
- 30- metatarsal bones

- ## QERQÛDE, SKELET
- 1- kilox
  - 2- movikên stû
  - 3- pirika mil
  - 4- girçika milî
  - 5- hestiyê milî, lûla bazû
  - 6- movikên piştê
  - 7- girçika enîşkê
  - 8- movikên mazmazkê, movikên keleke
  - 9- hestiyê qorikê, hestiyê kemaxê
  - 10- kilejî, hestiyê boçikê
  - 11- hestiyên bazine dest
  - 12- hestiyê ran
  - 13- kab, kotka çokê
keşka çokê, serçok, serjinû
  - 14- hestiyê paniyê
  - 15- hestiyên bazine pê
  - 16- lûlaqa zirav
  - 17- lûlaqa stûr, gîtik,
  - 18- girçika çokê
  - 19- hestiyê rûv
  - 20- girçika ran
  - 21- hestiyên kortûxê
  - 22- parsûyên kurt, zire-parsû
  - 23- bêrok, pîl, şepîlk, kelkelok
  - 24- depê sîng
  - 25- parsû
  - 26- nûka depê sîngê
  - 27- lulezenda stûr
  - 28- lulezenda zirav
  - 29- hestiyên tiliyan
  - 30- hestiyên şeyê pê

ئىسکە پەيکەر

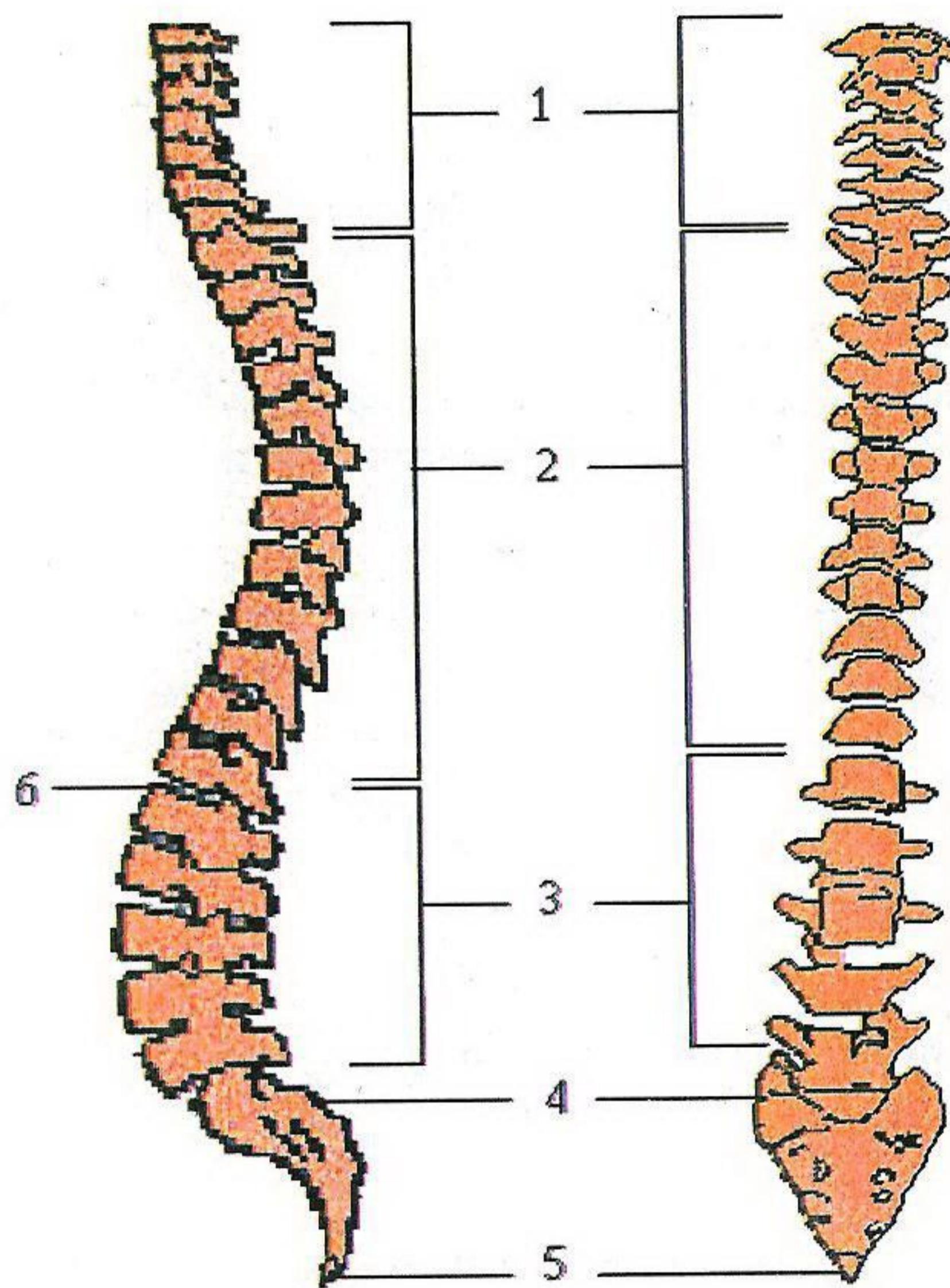
- ١- كەللەي سەر ، كلۇخ ، كەللە
- ٢- بىپېرىھى مل
- ٣- ئىسکى چەلەمە ، چاكلە ، خەمازە
- ٤- جمگەي شان
- ٥- ئىسکى بەوش ، ئىسکى بازوو
- ٦- بىپېرىھى سىنگ
- ٧- جمگەي ئانىشك
- ٨- بىپېرىھى كەلەكە
- ٩- كلۇت ، ئىسکى كەمەر ، ئىسکى نىك
- ١٠- ئىسکى كلىنچەك ، كلىنچە
- ١١- ئىسکە كانى مەچەك
- ١٢- ئىسکى ران
- ١٣- كلاوهى ئەزىز ، كاسەي ئەزىز
- ١٤- ئىسکى پازىنە
- ١٥- بازىندەي پىن ، ئىسکە كانى پىن
- ١٦- تەلەزمە ، لۇولاقى زراف
- ١٧- قامىشە ، لۇولاقى ئەستور
- ١٨- جمگەي ئەزىز
- ١٩- ئىسکى بەرمۇسلىدان
- ٢٠- جمگەي كەمەر ، جمگەي سەمت ، جمگەي نىك
- ٢١- سىن بەندە ، كۆرتىخ
- ٢٢- پەراسوو بەرەڭاڭان ، زەپەراسوو ، كورتە پەراسوو
- ٢٣- دەفەي شان ، پەپەي شان
- ٢٤- ئىسکى كۆلەي سىنگ
- ٢٥- پەراسوو
- ٢٦- نووكى كۆلەي سىنگ
- ٢٧- زەندى ئەستور
- ٢٨- كەوەرە ، زەندى زراف
- ٢٩- ئىسکە كانى پەنجەي دەست
- ٣٠- ئىسکە كانى شانەي پىن

VERTEBRAL
COLUMN

STŪNKA PIŞTÊ

بِرپِرەكانى پشت

- 1- cervical vertebrae
- 2- thoracic vertebrae
- 3- lumbar vertebrae
- 4- sacrum bone
- 5- coccyx bone
- 6- intervertebral disc

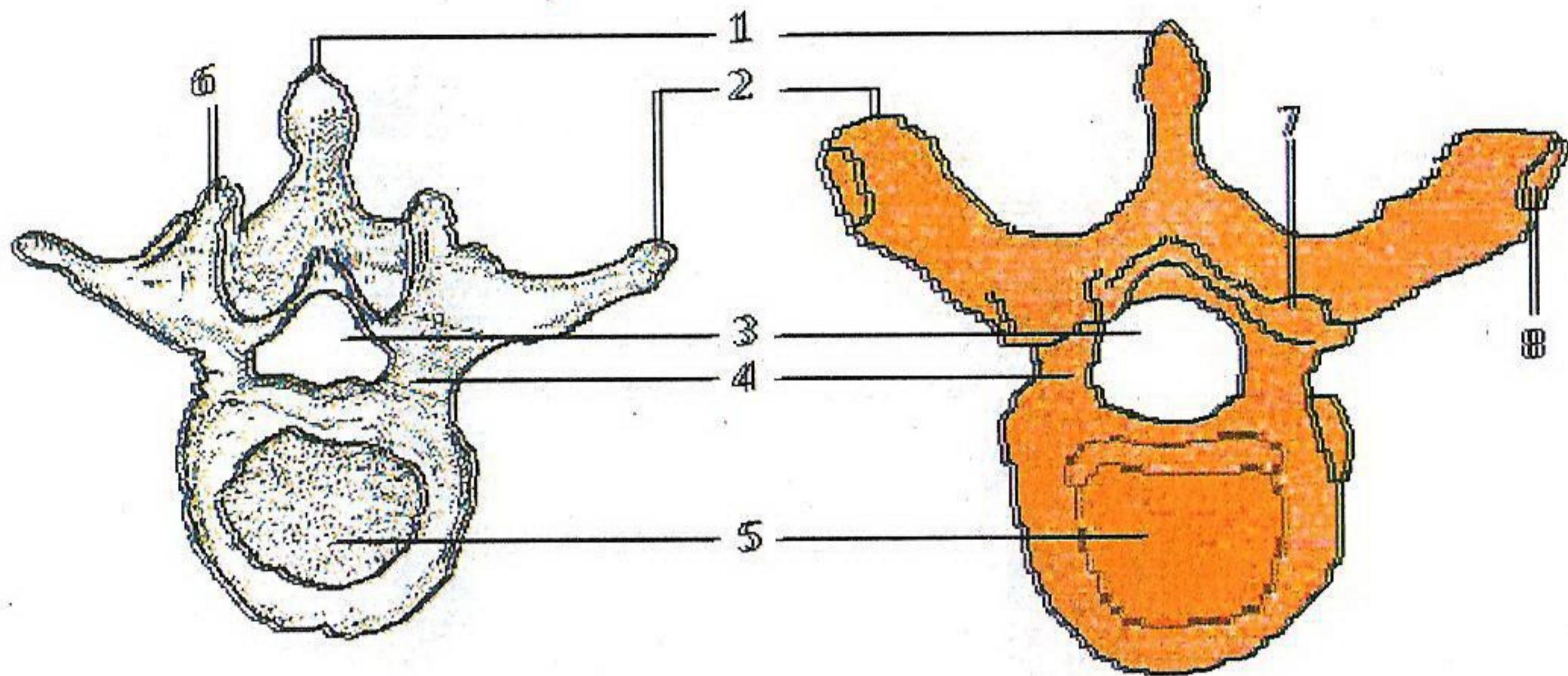
- 1- movikên stû
- 2- movikên sîngê
- 3- movikên mazmazkê
- 4- hestiyê kortîxê
- 5- kilêjî, hestiyê boçikê
- 6- kerînoka nav movikan

- ١- بِرپِرەكانى مل
- ٢- بِرپِرەكانى سنگ
- ٣- بِرپِرەكانى كەلەكە
- ٤- سى بەندە ، كۆرتىخ
- ٥- كلىيچكە ، كلىيژىي
- ٦- كېركاراگەي نىوان بِرپِرەكان

THORACIC & LUM-
BAR VERTEBRAS

MOVİKÊN SÎNGÊ Û
MOVİKÊN MAMAZKÊ

برهیه کی سنگ و
برهیه کی کله کے

- 1- spinous process
- 2- transverse process
- 3- vertebral foramen
- 4- vertebral arch
- 5- vertebral body
- 6- superior articular process
- 7- mammillary process
- 8- facet for tubercle of rib

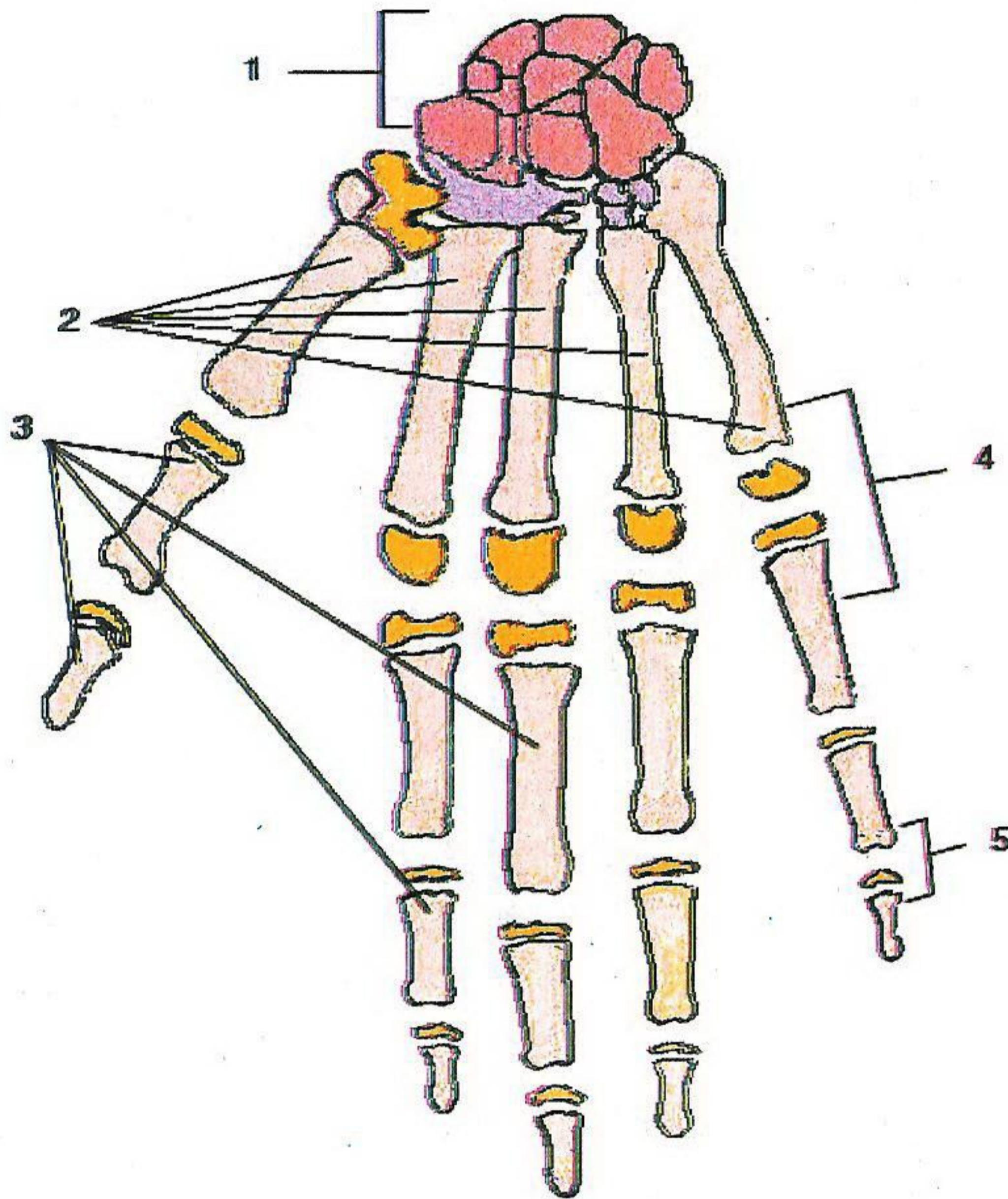
- 1- dirkenûk
- 2- panenûk
- 3- valahiya movikê
- 4- kevana movikê
- 5- laşê movikê
- 6- cümgandine nûkî serewe
- 7- cümgandine nûk
- 8- rûyî cümgay parsû

- ۱- درکه نووک
- ۲- پانه نووک
- ۳- درکه بۆشایی ، بۆشایی بره
- ۴- کهوانهی بره
- ۵- تهني بره ، لهشی بره
- ۶- جومگاندنه نووکی سەرەوە
- ۷- جومگاندنه نووک
- ۸- قەرتى جومگەي پەراسوو

HAND BONES

HESTIYÊN DEST

ئىسکەكانى دهست

- 1- carpal bones
- 2- metacarpal bones
- 3- phalanges
- 4- metacarpophalageal joint
- 5- inter phalangeal joint

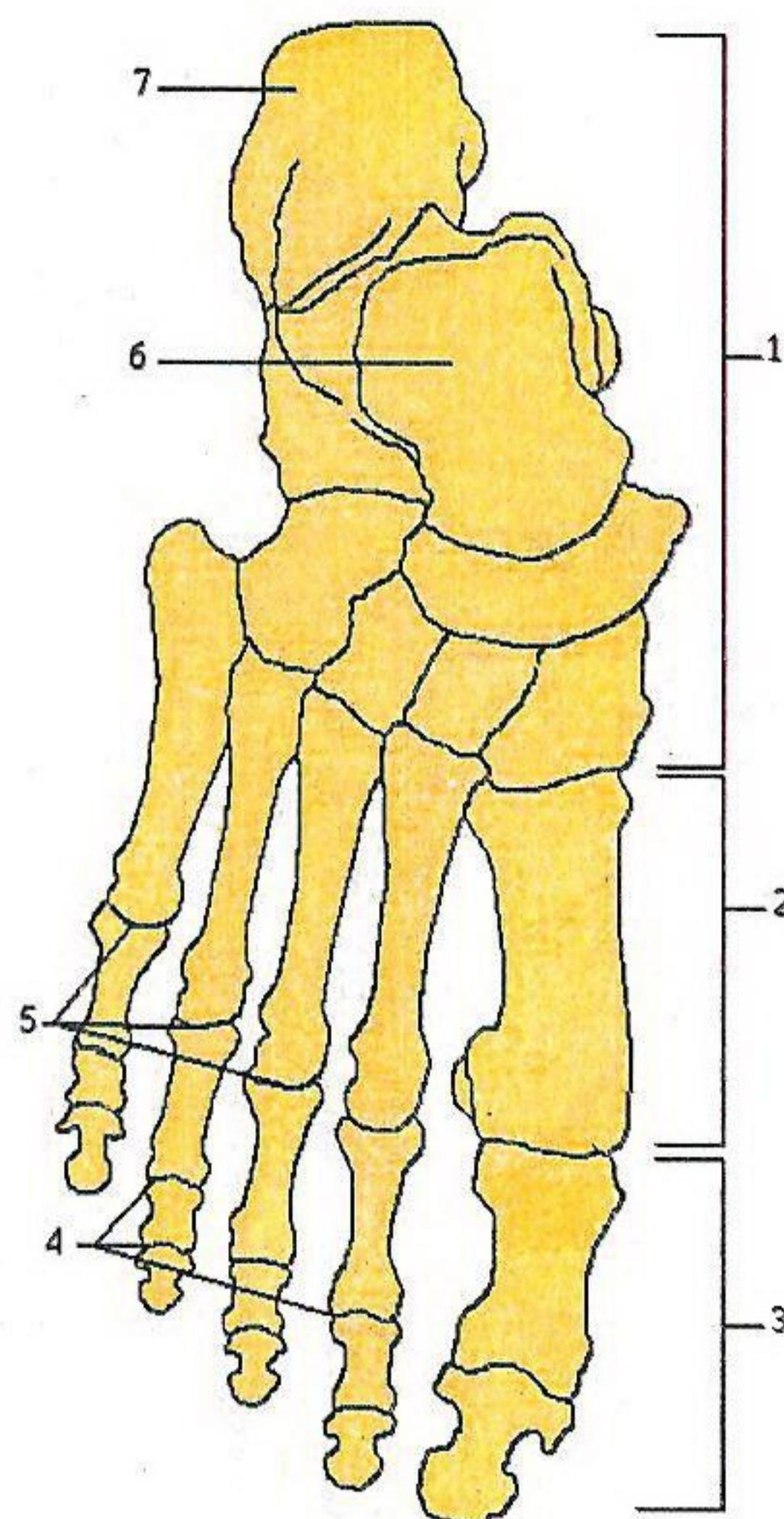
- 1- hestiyên bazine dest
- 2- hestiyên şeyê dest
- 3- hêstyên tiliyan
- 4- girçika navbeyna şeyê dest û hestiyê tiliyan
- 5- girçika tiliyan

- ١- ئىسکەكانى مەچەك
- ٢- ئىسکەكانى شانەي دهست
- ٣- ئىسکەكانى پەنجەكان
- ٤- جورمكەي نیوان شانەي دهست و ئىسکەكانى پەنجەكان
- ٥- جمگەي پەنجە

FOOT BONES

HÊSTKÊ PÊ

ئىسکەكانى پى

- 1- tarsal bones
- 2- metatarsal bones
- 3- phalanges of foot
- 4- interphalangeal joint of toe
- 5- metatarsophalangeal joint
- 6- trochlea of talus
- 7- calcaneum, heel bone

- 1- hestiyen bazinê pê
- 2- hestiyên şeyê pê
- 3- hestiyên pêçiyân pê
- 4- girçika pêçiya pê
- 5- girçika nabeyna şeyê pê
û hestiyên pêçiyân pê
- 6- serê hestiyê bazinê pê
- 7- hestiyê paniyê

- 1- ئىسکەكانى قولەپى
- 2- ئىسکەكانى شانەپى
- 3- پله پەنچەكانى پى،
ئىسکەكانى پەنچەپى
- 4- جمگەكانى پەنچەپى
- 5- جمگەكانى ناوهندى
شانە و پەنچەكانى پى
- 6- سەرە ئىسکى قولەپى كە
دەچىتە ناو جمگەپى قولەپى و ھ
- 7- ئىسکى پازنە

HIP JOINT

- 1- hip bone
- 2- ilio-femoral lig
- 3- head of femur
- 4- neck of femur
- 5- femur
- 6- acetabular fossa
- 7- joint cartilage
- 8- lig of head of femur

GİRİÇKA RAN

- 1- hestiyê kemaxê
- 2- besterê derve
- 3- serê hestiya ran
- 4- stûwê hestiyê ran
- 5- hestiyê ran
- 6- tûrê girçika hestiyê kemaxê
- 7- birînoka girçikê
- 8- besterê hundur

جمگەی سمت

- ١- ئىسکى كلۇت، ئىسکى نىك
- ٢- بەستەرى سەرەوى جمگە
- ٣- سەرى ئىسکى پان
- ٤- ملى ئىسکى پان
- ٥- ئىسکى ران
- ٦- قۇرتى جۈرمگە لە ئىسکى نىك
- ٧- كېكەنگەي جمگە
- ٨- بەستەر خوارەوى جمگە

KNEE JOINT

- 1- quadriceps femoris muscle
- 2- femur bone
- 3- tibia bone
- 4- deep infrapatellar Bursa
- 5- joint capsule
- 6- cartilage joint
- 7- patella
- 8- ligamentum patellae

GIRÇIKA ÇOK

- 1- masûlkêñ ran
- 2- hestiyê ran
- 3- lûlaqa stûr
- 4- besterên serçokê
- 5- tûrê girçikê
- 6- birînoka girçikê
- 7- serçok
- 8- besterên serçokê

جمگەي ئەزىز

- ١- ماسۇلوكەي پىشەوهى ران، ماسۇلوكەي چوار سەر
- ٢- ئىسکى ران
- ٣- ئىسکى قامىشە
- ٤- بەستەرى (زى) كلاوهى ئەزىز (كاسەي ئەزىز)
- ٥- تۈورەگەي جمگە
- ٦- كېكەنگە
- ٧- كاسەي ئەزىز
- ٨- بەستەر (زى) كاسەي ئەزىز (كلاوهى)

جمگەي شان

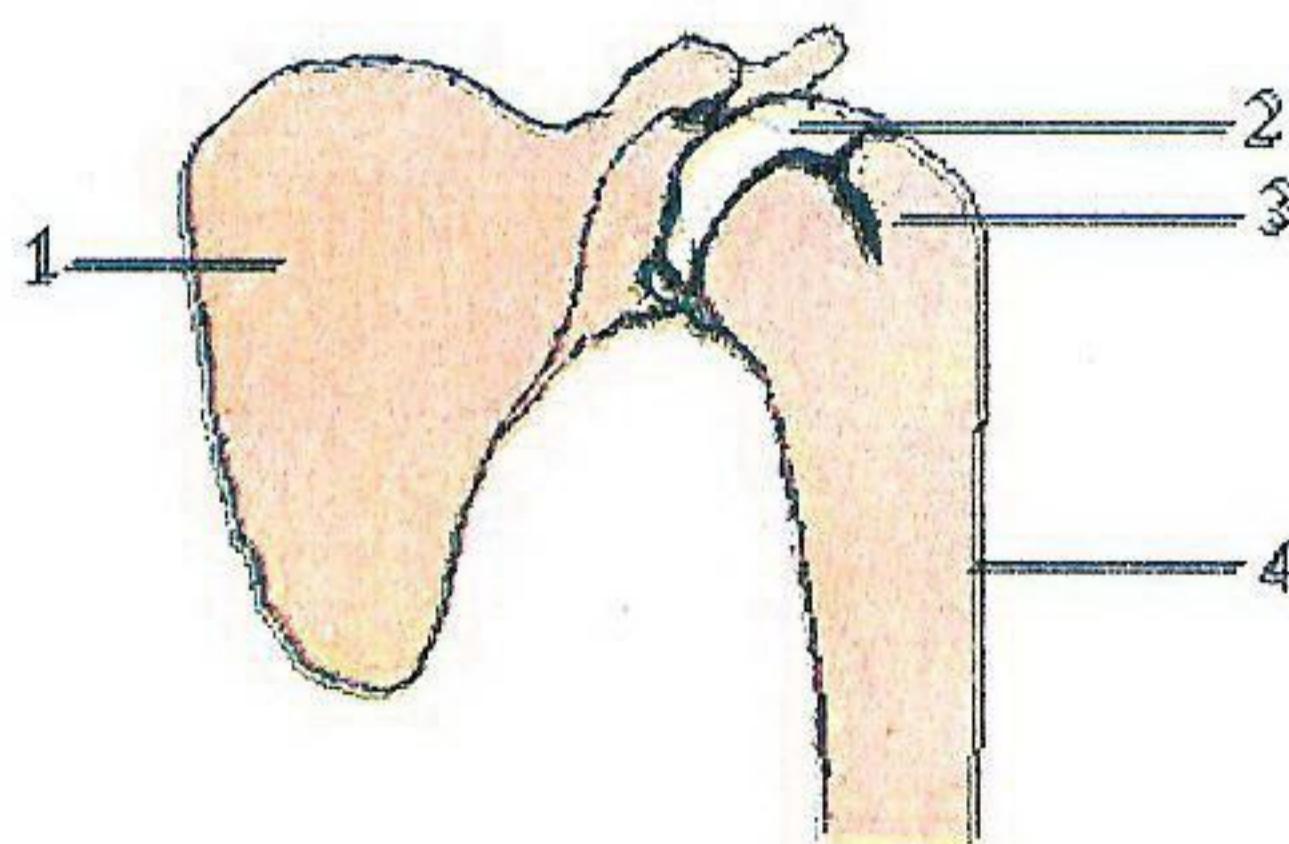
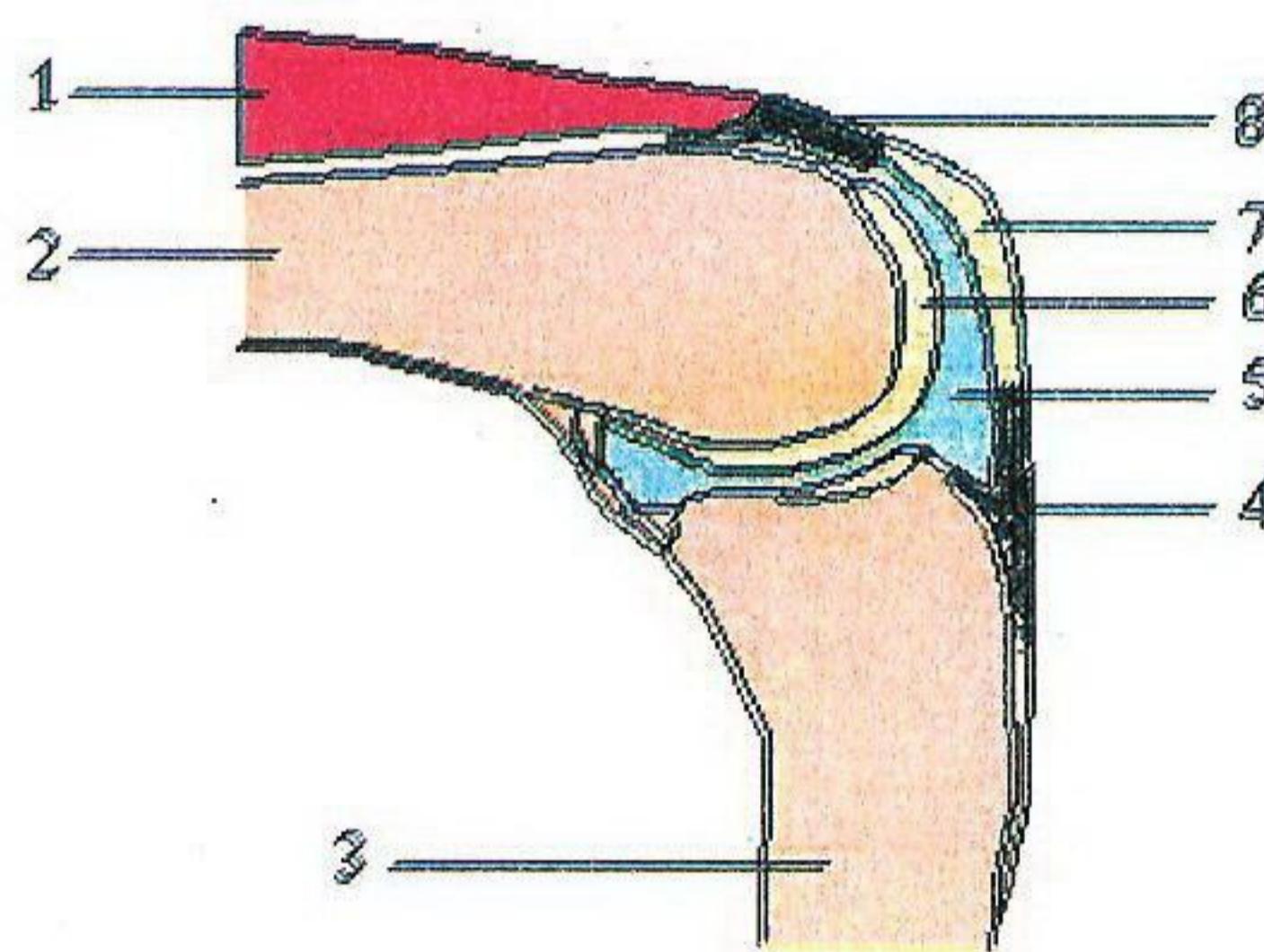
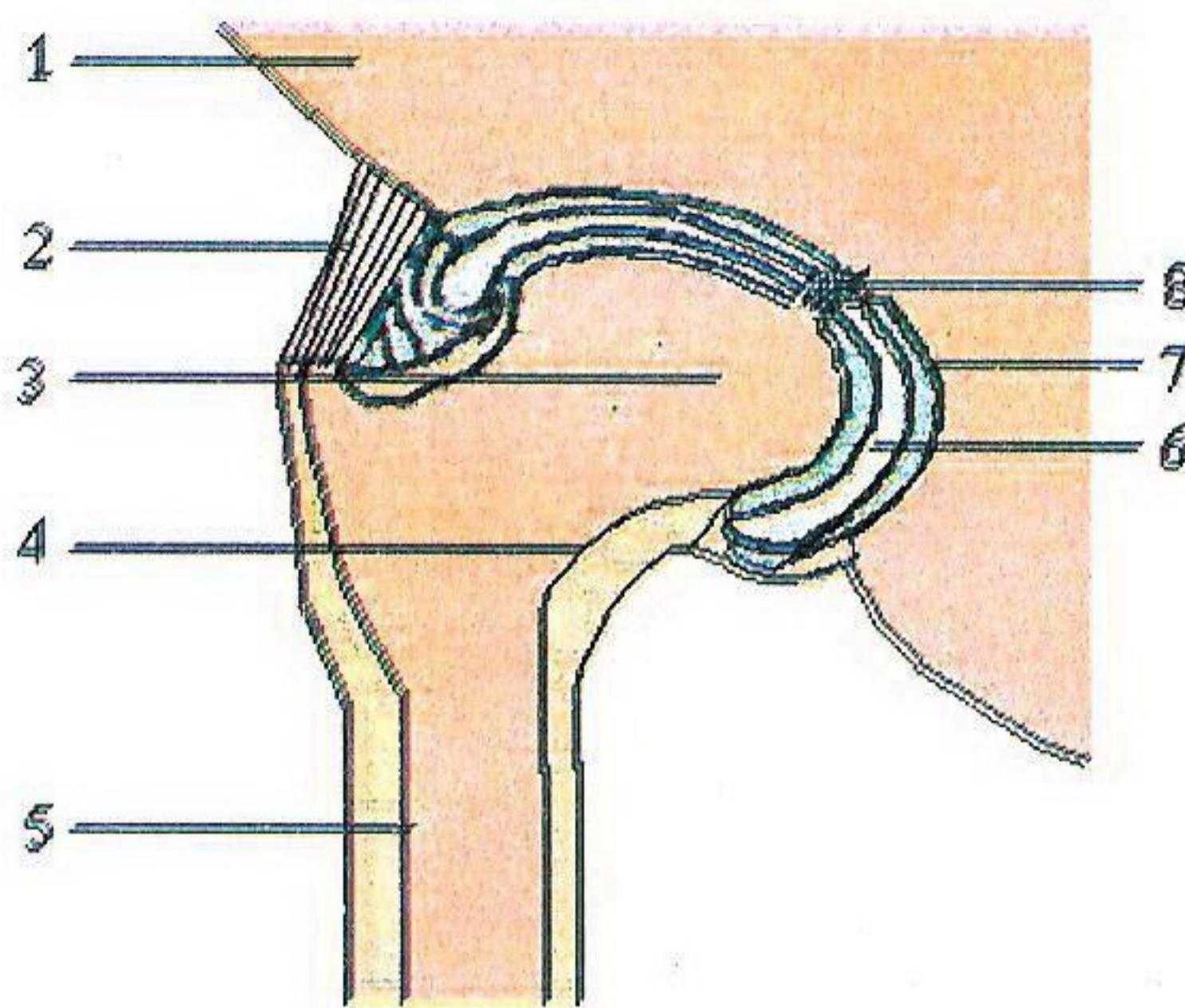
SHOULDER JOINT

- 1- shoulder blade
- 2- joint capsule
- 3- head of humerus
- 4- humerus bone

GIRÇIKA MIL

- 1- mil, bêrok
- 2- tûrê girçikê
- 3- serê lûla bazû
- 4- hestiyê lûlabazû

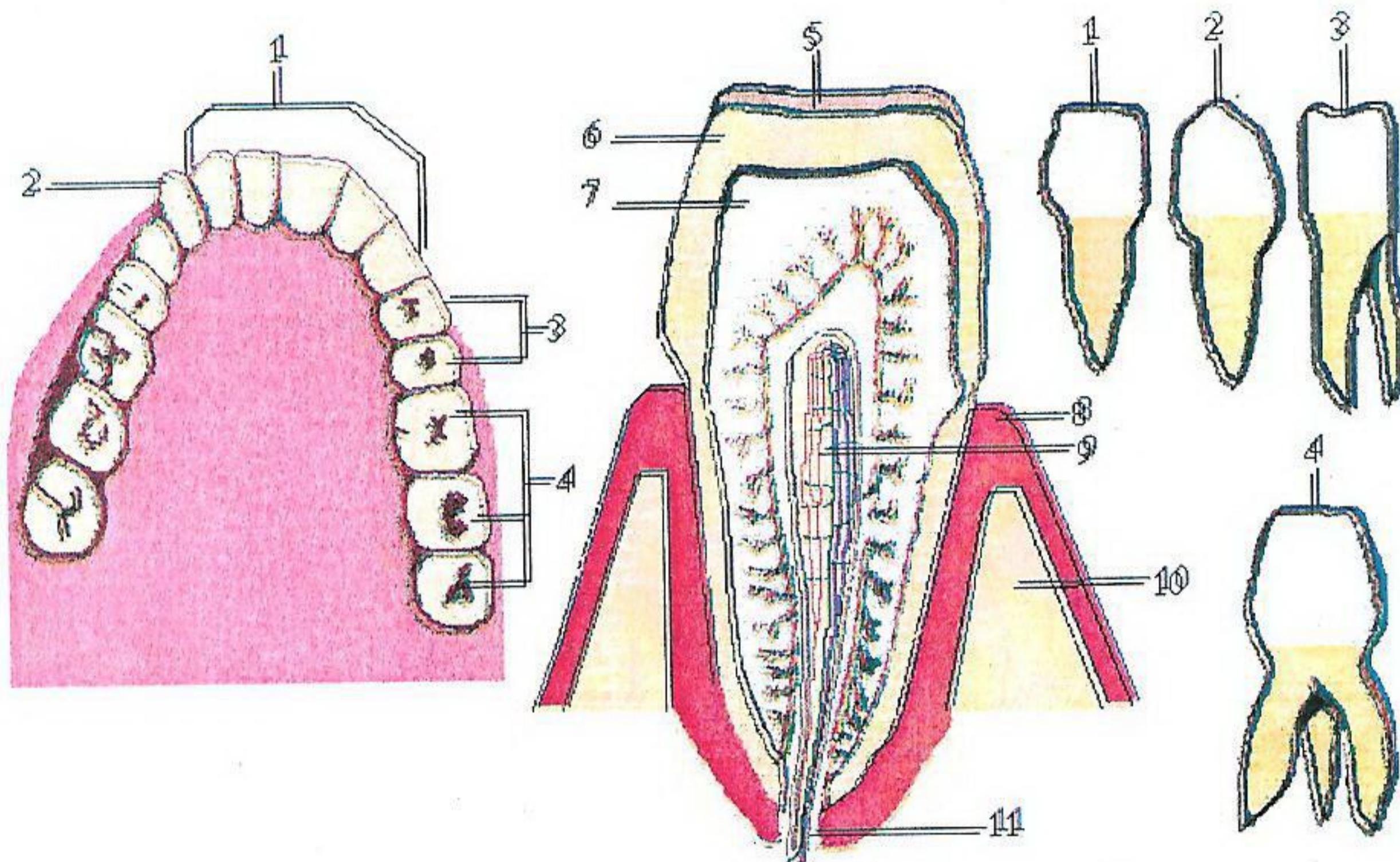
- ١- دەھى شان، پەرهى شان
- ٢- قەپىلىكى جۈرمگە، كەپسولى جۈرمگە
- ٣- سەرى ئىسکى بازوو
- ٤- ئىسکى بازوو

TEETH

DIRAN, DIDAN

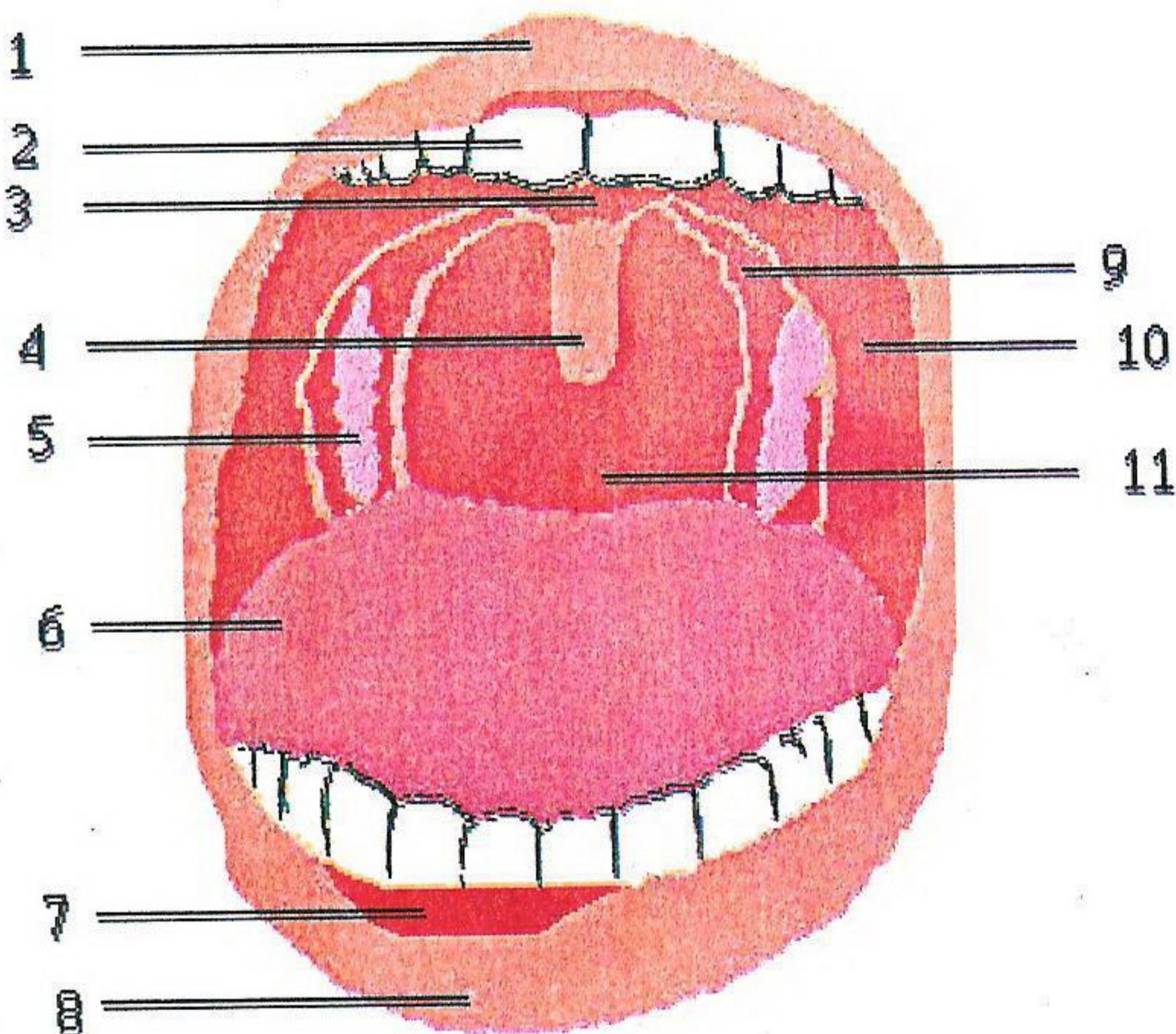
ددان

- 1- incisor teeth
- 2- canine teeth
- 3- front molar
- 4- molars
- 5- enamel
- 6- crown
- 7- dentine
- 8- gum
- 9- dental pulp
- 10- mandible bone
- 11- root of the teeth

- 1- diranên pêşîn, befşik
- 2- diranên tûj, qîl
- 3- kursiyên pêşî
- 4- kursiyên paşî
- 5- sedefa diran
- 6- taca diran
- 7- aca diran
- 8- pidî
- 9- pûka diran
- 10- hestiyê lamayê
- 11- reha diran

- ۱- بره، ددانه کانی پیشنهاد
- ۲- کله
- ۳- پیشنهاد خرد، کاکیله‌ی پیشنهاد
- ۴- پاشه خرد، کاکیله دواوه
- ۵- مینای ددان، رووکار، سهدهف
- ۶- تاجه‌ی ددان
- ۷- کروک، ئیسکی ددان
- ۸- پووک، بیخی ددان، پدوو
- ۹- کاکل، کاکله‌ی ددان
- ۱۰- ئیسکی شه‌ویلگه
- ۱۱- رهگی ددان

- 1- upper lip
- 2- teeth (incisors)
- 3- palate
- 4- uvula
- 5- tonsils
- 6- tongue
- 7- gum
- 8- lower lip
- 9- soft palate
- 10- hard palate
- 11- pharynx

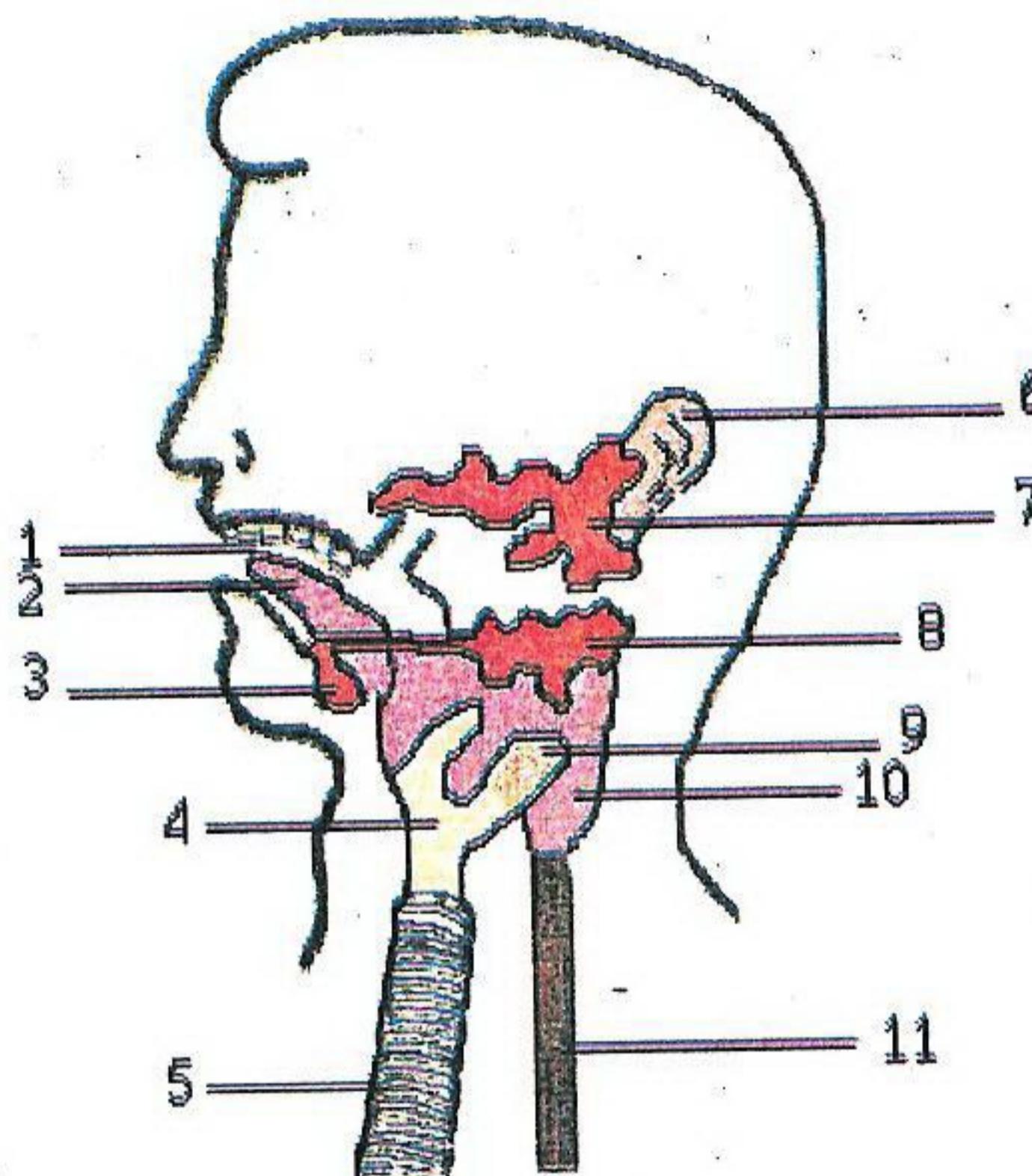
- 1- lêva jorîn
- 2- diranên pêşîn
- 3- panka dev, melaşû
- 4- zimanok, zimanê biçûk
- 5- gelale, behîvok, alû
- 6- ziman
- 7- pidî, pûk
- 8- lêva jérîn
- 9- nermika panîka dev
- 10- kama dev, panîka dev
- 11- hefik

- 1- لىقى سەرۇو
- 2- ددان ، دگان ، دان
- 3- پەھى مەلاشۇو ، پانكا دەھى
- 4- زمانە بچكۆلە ، كەلا لۇچ
- 5- ئالۇو ، مرازە ، گلالە
- 6- زمان
- 7- بىخى ددان ، پووك
- 8- لىقى خوارۇو ، لج
- 9- پاشە كوانەي مەلاشۇو ، بالكى پاشى
- 10- پىشە كوانەي مەلاشۇو ، بالكى پىشى
- 11- گەرۇو ، ئەوس ، ھەفک

SALIVARY GLANDS

GLAND LÎKÊ TOŞPIYA LÎKÊ

لیکرژینه کان (گلاند)

1- mouth cavity

2- tongue

3- sublingual salivary gland

4- larynx

5- trachea

6- ear

7- parotid salivary gland

8- submaxillary salivary gland

9- epiglottis

10- pharynx

11- oesophagus

1- valahiya dev

2- ziman

3- toşpiya bin ziman

4- gewrî

5- zengilor

6- guh

7- toşpiya binguh

8- toşpiya bin lama

9- dilkê gerûyê

10- hefik

11- sorsorik, soriçk

۱- بوشایی دم

۲- زمان

۳- لیک رژینی ژیر زمان

۴- قورک (قورقوراگهی دهندگ، بهربین)

۵- بقدیسی ههوا، ئەلفه كېكراگهیي -
یەكان

۶- گوئى

۷- لیک رژینی (گلاند) بن گوئى

۸- لیک رژینی (گلاند) ژیر شەولىگە

۹- زمانه بچۈللە

۱۰- گەروو

۱۱- سوورىنچىك

DIGESTION SYSTEM

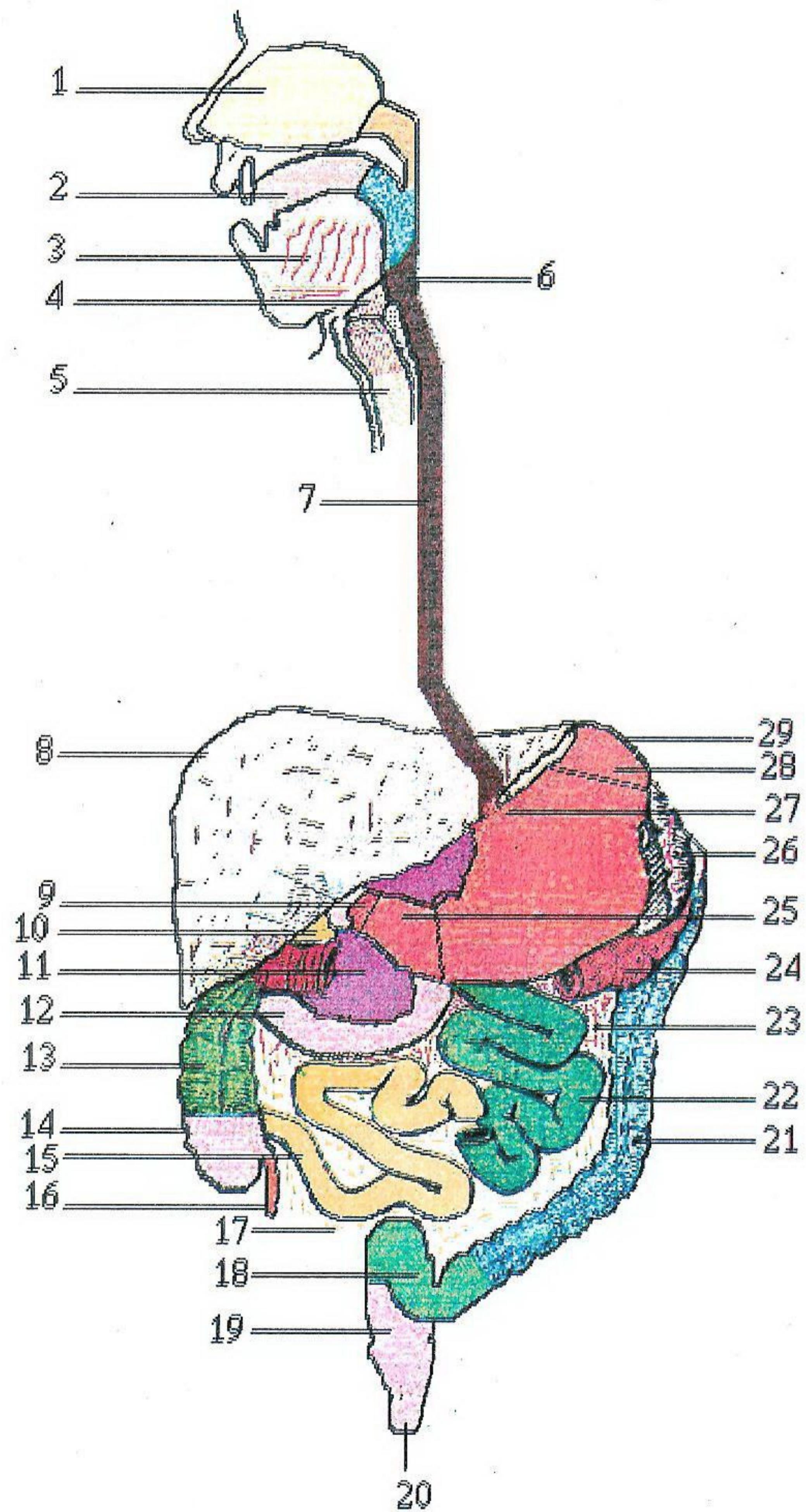
- 1- nasal cavity
- 2- mouth cavity
- 3- tongue
- 4- larynx
- 5- trachea
- 6- pharynx
- 7- oesophagus
- 8- liver , hepar
- 9- pylorus
- 10- gall bladder
- 11- pancreas
- 12- duodenum
- 13- ascending colon
- 14- cecum, caecum
- 15- ileum
- 16- vermiform appendix
- 17- omentum
- 18- sigmoid colon
- 19- rectum
- 20- anus
- 21- descending colon
- 22- jejunum

- 23- mesentery
- 24- transverse colon

- 25- pyloric part
- 26- spleen , lien
- 27- cardia
- 28- fundus of stomach
- 29- stomach

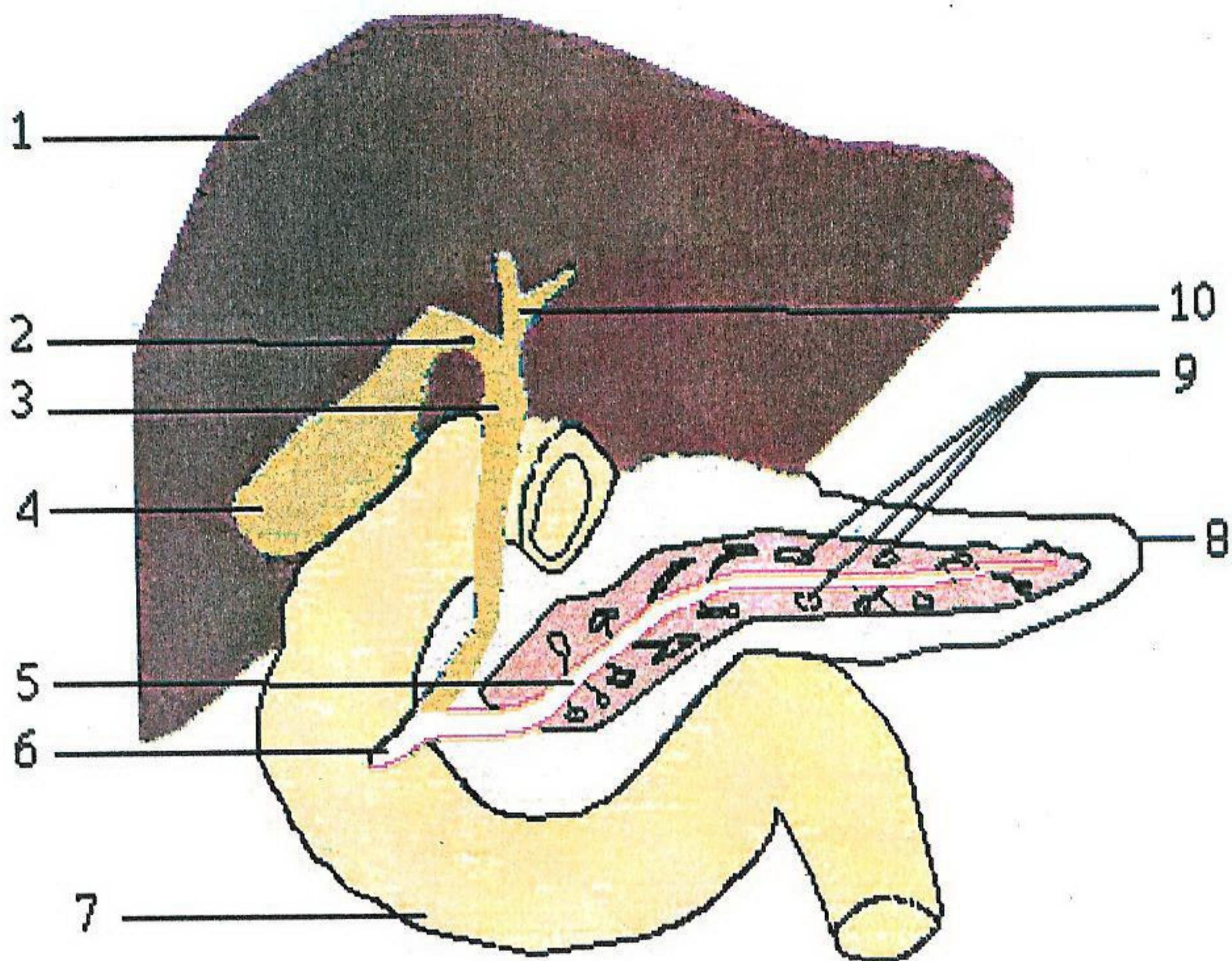
DEZGAHÊ HINDURÎN

- 1- valahiya difn, poz
- 2- valahiya dev
- 3- ziman
- 4- gewrî
- 5- zengilor
- 6- hezik
- 7- sorsorik, sorşik
- 8- kezəb reş, mēlak
- 9- bindevka made, aşik
- 10- kîsikê zirav
- 11- şêlav, pankreas
- 12- donzdetilik
- 13- zeblo ta helkêşayî
- 14- rûviya kor
- 15- rûviya zirav, berik
- 16- rûviya zêde
- 17- bez
- 18- zeblo ta badayî
- 19- tirtirok, rûviya dawîn
- 20- pind, pindil
- 21- zeblo ta dakêşayî
- 22- rûviya birçi

- 23- hinavpêç, kinte
- 24- zeblo ta rakêşayî, zeblo ta berwarkî
- 25- bindevka made, aşik
- 26- xalxalk, fatereşk
- 27- serdevka made, aşik
- 28- dilebeş
- 29- made, aşik

کۆئەندامى ھەرس

- ۱- کونه لوقت
- ۲- بۆشایی دەم
- ۳- زمان
- ۴- قورگ
- ۵- بۆری ھەوا
- ۶- گەروو، ئەوس، قورگ
- ۷- سورىنچىك
- ۸- جىڭىر، جەزگ
- ۹- دەرچەي (دەرگەوانە) گەدە
- ۱۰- تۈورەكەي زراو، كىسىي زراو
- ۱۱- پەنكرياس
- ۱۲- رېخۆلەي دوانزەگرى (بارىكە)
- ۱۳- بەشە بەرزەي رېخۆلە ئەستۇورە
- ۱۴- سەرەتاي رېخۆلە ئەستۇورە
- ۱۵- لۇوسمە رېخۆلە(بارىكە)
- ۱۶- رېخۆلە كويىرە
- ۱۷- بەز، چەورى، پىيو
- ۱۸- رېخۆلە ئەستۇورەي باداۋ
- ۱۹- رېكە رېخۆلە، كۆم
- ۲۰- دەرچەي كۆم
- ۲۱- بەشە نزمەي رېخۆلە ئەستۇورە
- ۲۲- پىچە رېخۆلە (بارىكە)، بەشى سەرەتەي رېخۆلە بارىكە
- ۲۳- پەردەي رېخۆلە
- ۲۴- پانە رېخۆلە
- ۲۵- دەرگەبەش
- ۲۶- سېل
- ۲۷- دەرچەي سەر دل، دەملى گەدە
- ۲۸- بەشى سەرەتەي گەدە
- ۲۹- گەدە

1- liver

2- cystic duct

3- (common) bile duct

4- gall bladder

5- pancreatic duct

6- greater duodenal pa-
pilla

7- duodenum

8- pancreas

9- inslets of Langer hans

10- common hepatic duct

1- kezeb reş, mēlak

2- coya zirav, kerxa zer-
davê

3- duoya zirav

4- kîsikê zirav, zerdav
dank

5- coya şelavkê

6- coya zirav ü şelavka
hawbes

7- donzdetilik

8- şelav, pankreas

9- gravên Langer- hans

10- coya kezebê hawbes

1- جگه، جهړ

2- جوګهی زهداو، بقدی زهداو

3- جوګهی زهداوی هاوېش

4- توورهکهی زهداو، کيسهی زهداو

5- جوګهی په نکریاس

6- کونی هاوېشی جوګهی زداو و

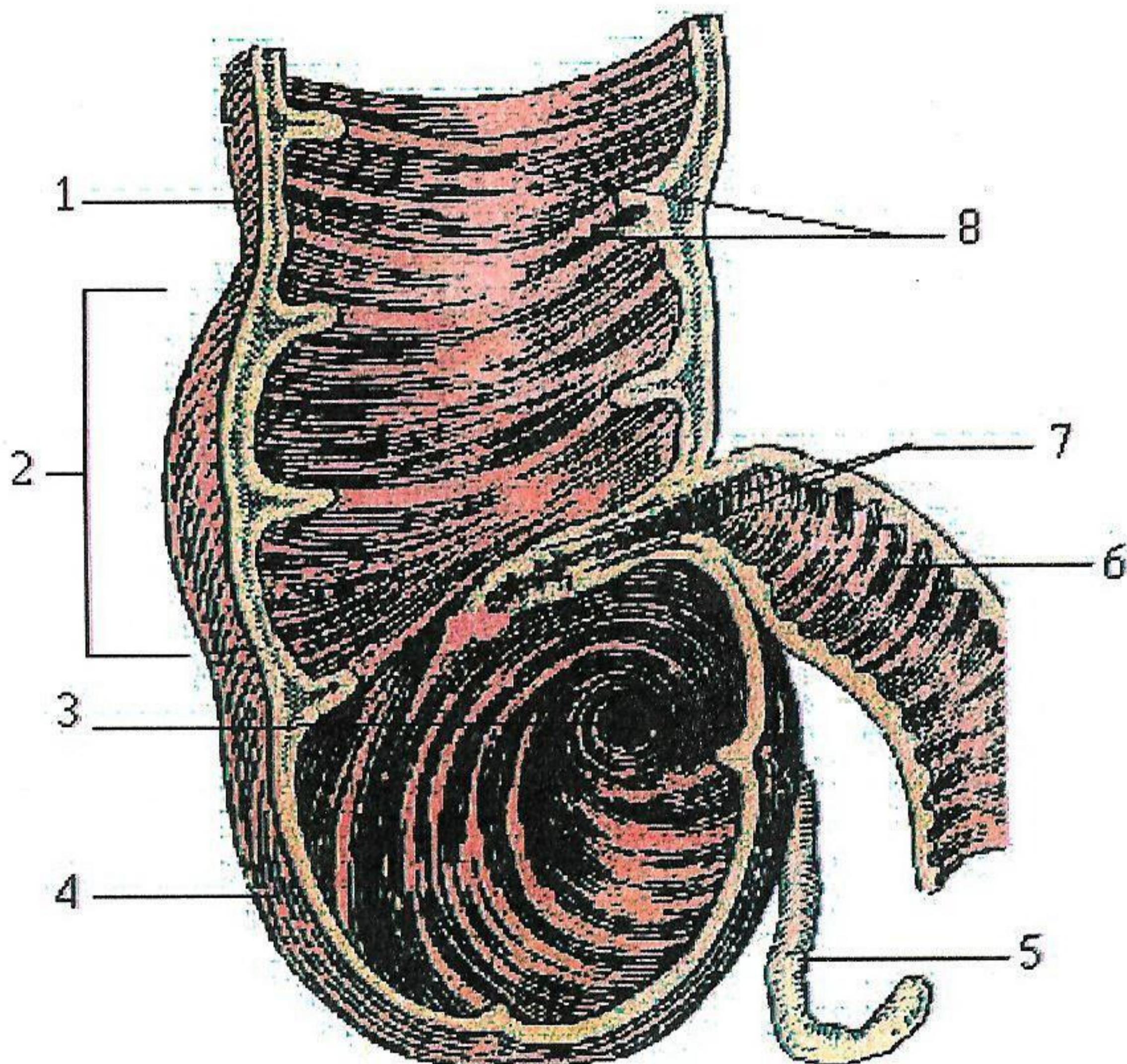
په نکریاس

7- ریخولهی دوانزهگری

8- په نکریاس

9- دورگه کانی لانگر هانز

10- جوګه هاوېشی جگه

- 1- ascending colon
- 2- haustrations of colon
- 3- orifice of appendix
- 4- cecum
- 5- appendix vermiformis
- 6- ileum
- 7- ileo-caecal orifice & valve
- 8- mucous membrane

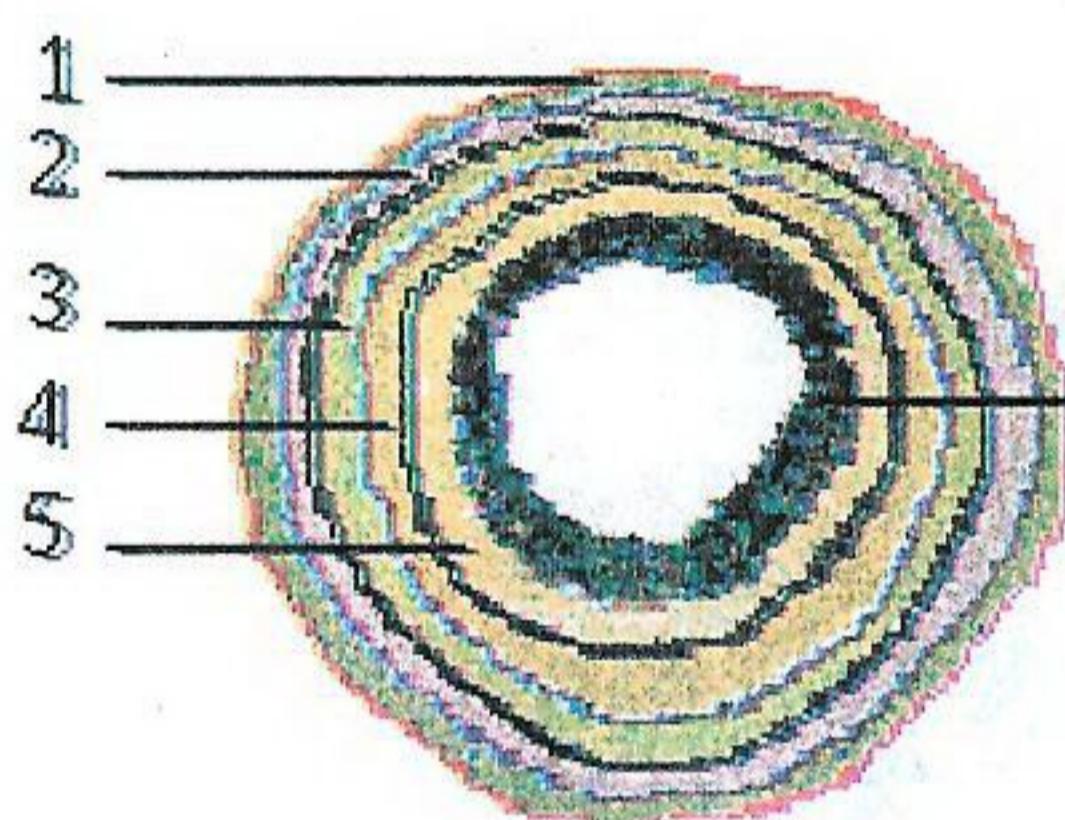
- 1- zeblo ta hilkêşayî
- 2- pêçêñ zeblo ta hilkêşayî
- 3- derçêya rûviya zêde
- 4- rûviya kor
- 5- rûviya zêde
- 6- rûviya zirav
- 7- derçeya rûviya zirav
- 8- perdeya lîncê

- ۱- بەرزه ریخوّله
- ۲- پیچاو پیچی ناوهندی ریخوّله کویره و بەرزه ریخوّله
- ۳- دەرچەيەك بۆ ریخوّله کویره
- ۴- کيسه ریخوّله کویره
- ۵- ریخوّله کویره
- ۶- لuousه (بارىكە) ریخوّله
- ۷- دەرچەيەك بۆ لuousه ریخوّله (بارىكە) دەچىت
- ۸- پەرددى لىنج، لىنجە پەرددە

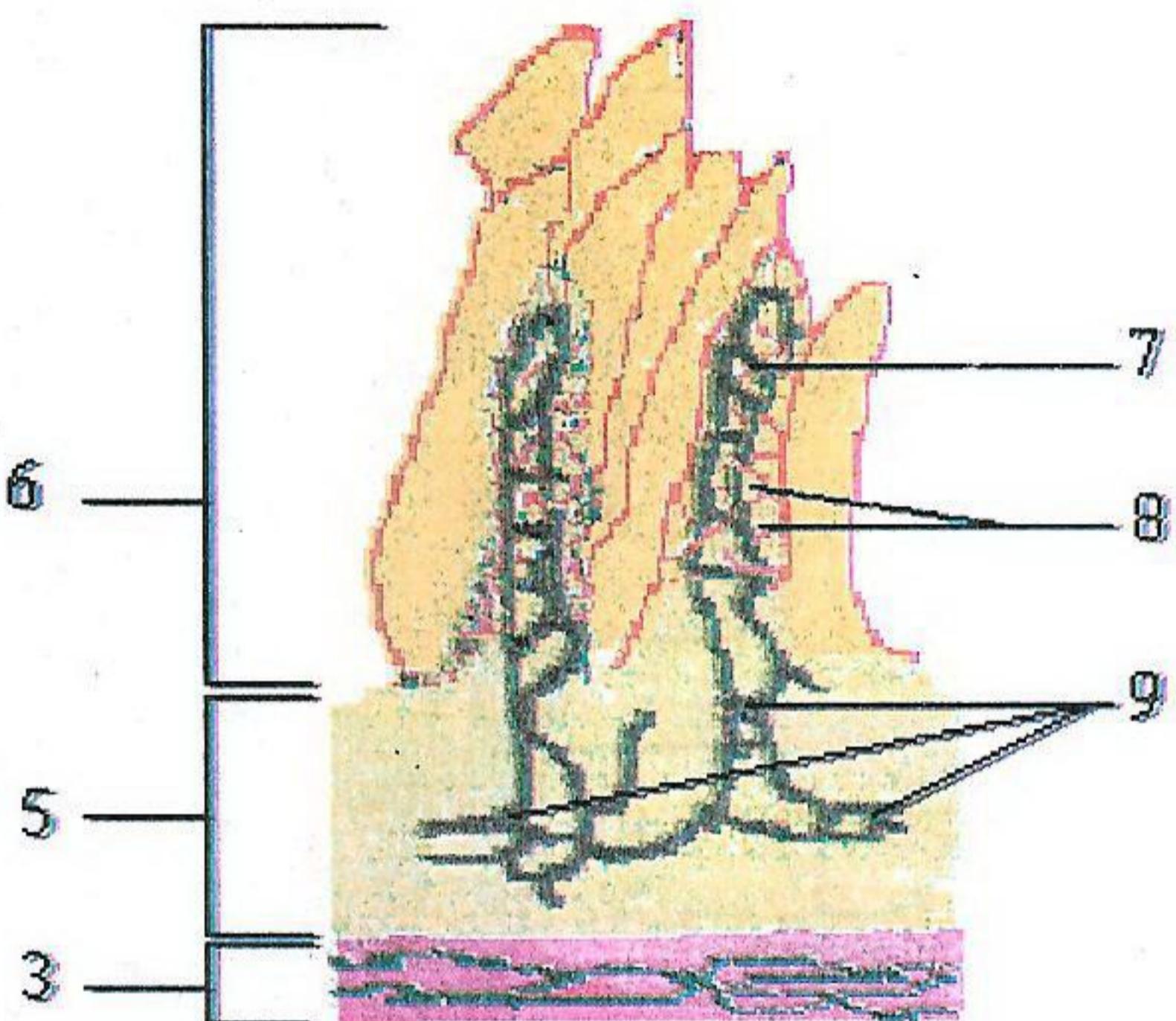
THE WALL OF THE SMALL INTESTINE

TEBERGEHEK JI RUVIYA ZIRAV

تېرىگىيەك لە رېخۋەلە
بارىكەدا

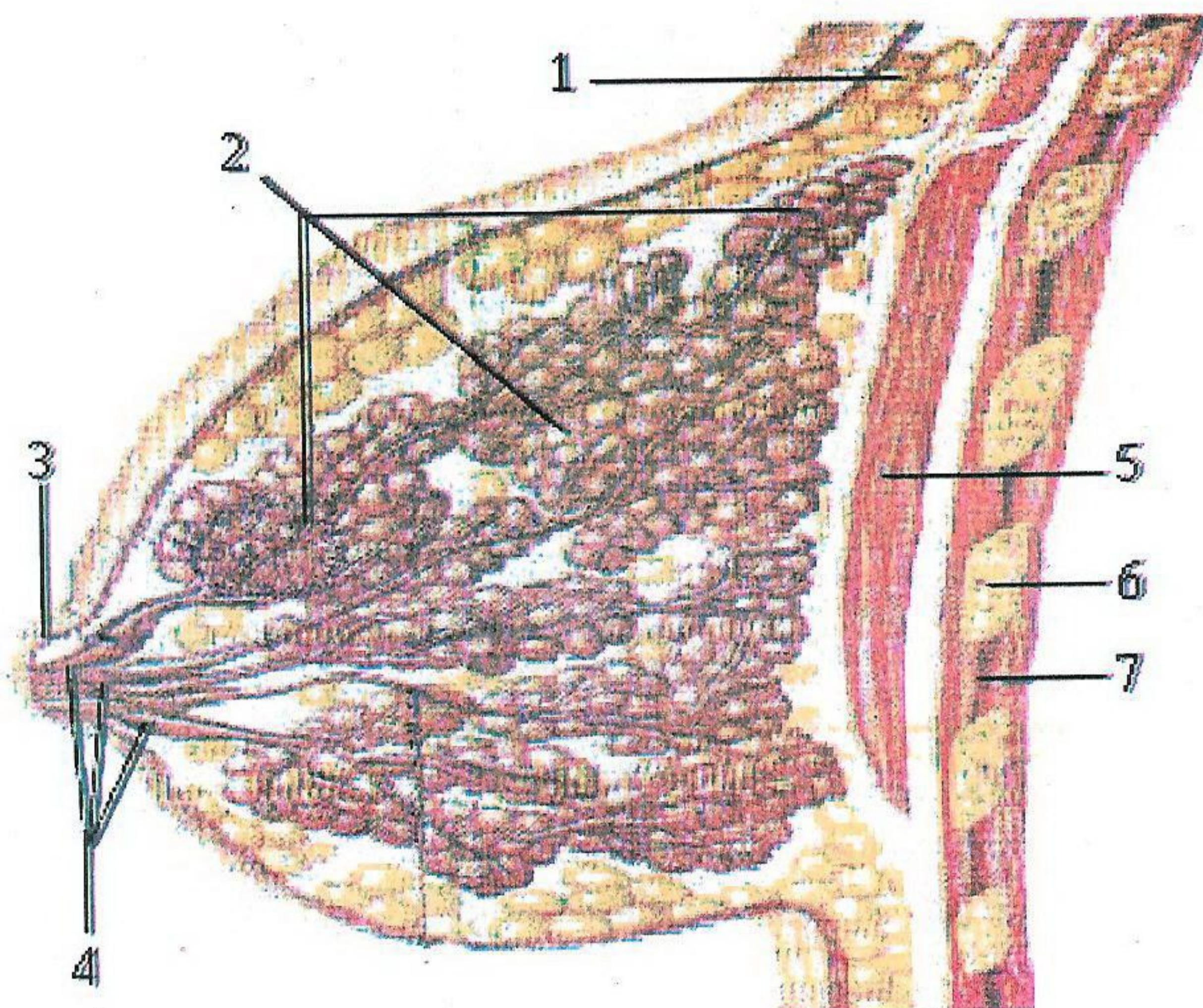

- 1- serosa
- 2- circular muscles
- 3- transverse muscles
- 4- tela conjunctiva
- 5- mucous membrane
- 6- villi
- 7- lymphatic vessel
- 8- blood vessels
- 9- Lymphatic ducts

- 1- perdeya prîton
- 2- çîna masûlkeya dirêj
- 3- çîna masûlkeya pan
- 4- çîna lînceya jêrîn û tevna mûdemarêñ xwînê
- 5- çîna lîncê
- 6- memîle
- 7- mûlûleyêñ limfê
- 8- mûdemarêñ xwînê
- 9- toşpiya limfê

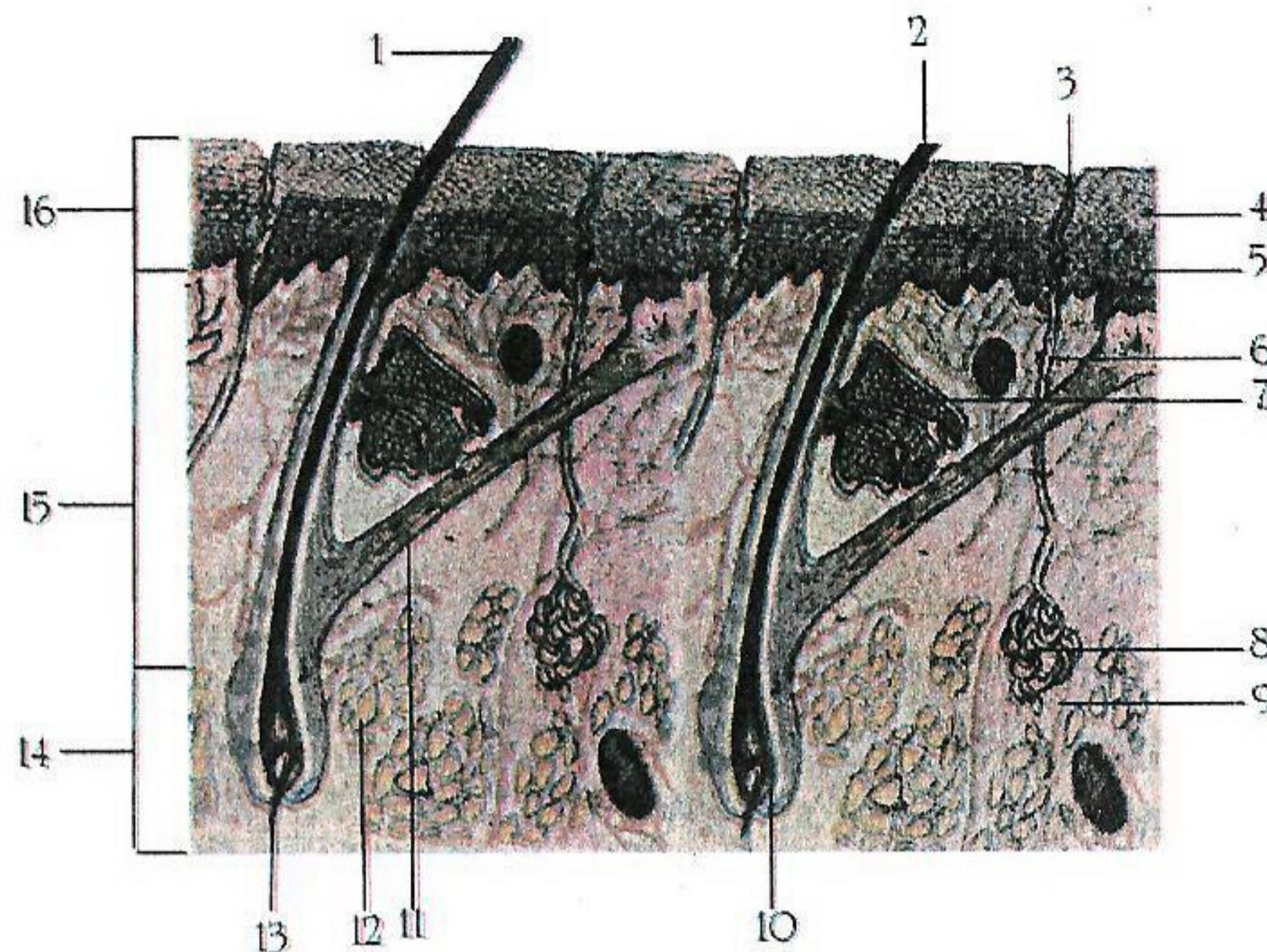
- 1- پەردهي دەرهەوي رېخۋەلە
- 2- چىنە ماسوولكە بازنهيى
- 3- ماسوولكە چىنى پان
- 4- ژىر لىنجە چىن لەكەل تەونى مۇولۇلە خوين و دەمار
- 5- لىنجە چىن
- 6- مەمىلەكان
- 7- لىمفە لۇولە ، مۇولۇلە لىمف
- 8- مۇولۇلە خوين
- 9- بىرى لىمفى

- 1- mammary adipose body
- 2- mammary gland
- 3- mammary papilla, nipple
- 4- lactiferous ducts
- 5- pectoralis major muscle
- 6- rib , costa
- 7- intercostal muscle

- 1- tevana bez
- 2- toşpiya şîr
- 3- gupika memkê
- 4- coyên şîr
- 5- zîperra (şâ ma-sulka sîngê)
- 6- parsû
- 7- zeblo ta teniştê

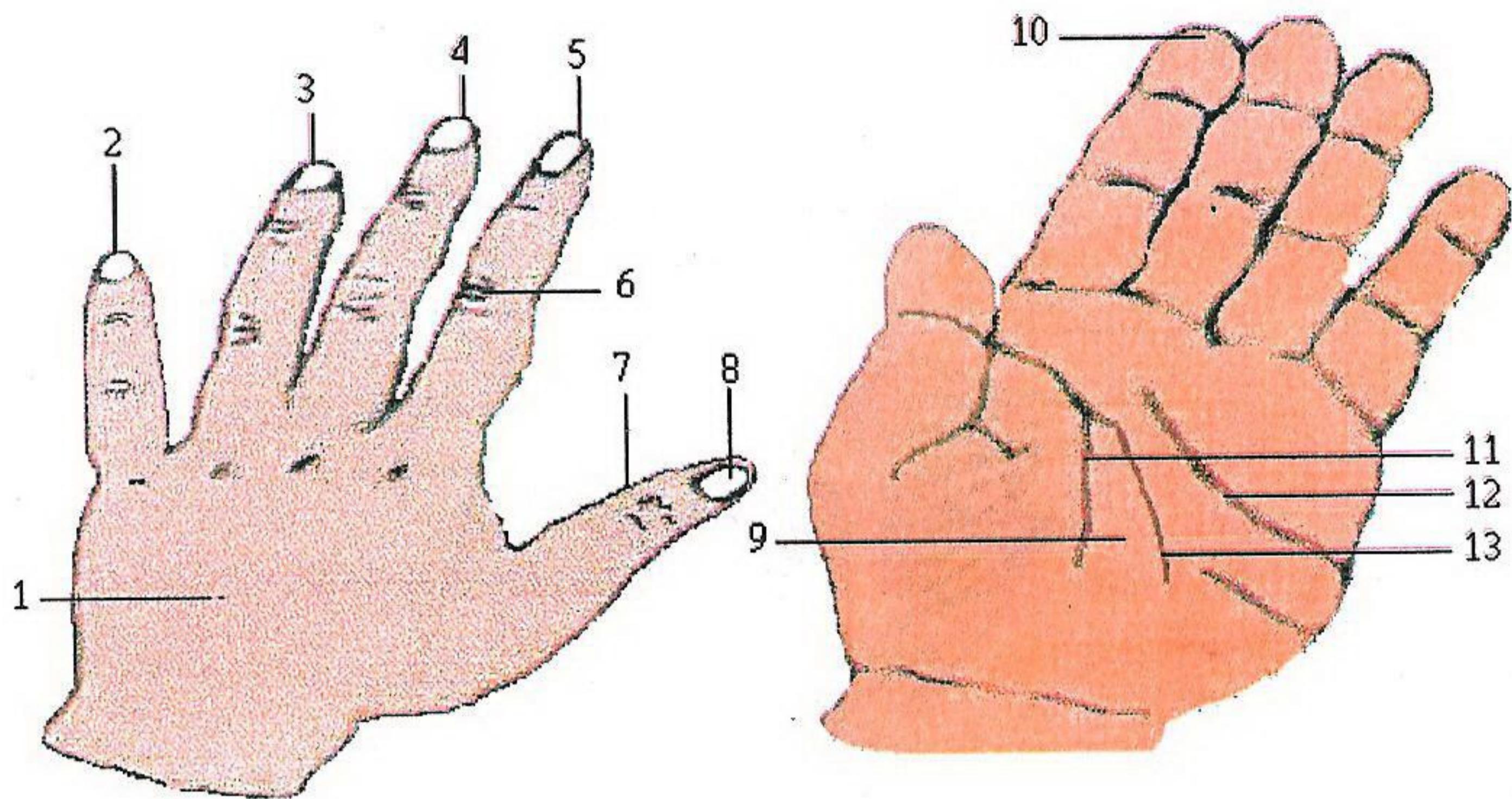
- ۱- تهونی باز ، تهونی چوردی
- ۲- لوبی مهمک ، گلاندی مهمک
- ۳- سرگوئی مهمک ، گوئی مهمک
- ۴- جوگه کانی شیر، ریپه و هکانی شیر
- ۵- شا ماسولکه‌ی سنگ
- ۶- پراسوو
- ۷- ماسولکه کانی نیوان پراسووه کان

- 1- hair
- 2- hair - pith
- 3- pore of the skin
- 4- horny (dead) layer
- 5- stratum germinativum
- 6- sweat gland duct
- 7- Sebaceous gland
- 8- sweat gland
- 9- blood vessels
- 10- hair follicle
- 11- hair muscle
- 12- adipose tissue
- 13- nerve
- 14- subcutis
- 15- corium , dermis
- 16- epidermis

- 1- mû, por
- 2- navka mûyê
- 3- çavka xwêdanê
- 4- çînê hişkbû
- 5- çînê dûrsker
- 6- coya xwêdanê
- 7- toşpya bez
- 8- toşpya xwêdanê
- 9- mûdamara xwînê
- 10- binika mûyê
- 11- masûlkeya mûyê
- 12- tevna bez
- 13- reh
- 14- binçerim
- 15- çerim
- 16- rûçerim

- ۱- موو ، تاله موو
- ۲- ناوکی موو
- ۳- دهچه جۆگەی ئارەقە
- ۴- چىنى ووشكەلاتتو
- ۵- چىنى دروستكەر
- ۶- جۆگەی ئارەقە رۈيىن ، بۇرى
گلاندى ئارەقە
- ۷- لۇرى چەورى ، چەورى يە
رۈيىن ، گلاندى چەورى
- ۸- گلاندى ئارەقە ، لۇرى ئارەقە
- ۹- مۇولۇلەئى خويىن
- ۱۰- سەلكى موو ، پيازولوكە موو
- ۱۱- ماسۇلکەيى موو
- ۱۲- چەورى يە شانە ، تەونى
چەورى
- ۱۳- دەمارە رېشال ، رەگ
- ۱۴- چىنى ژىرەوهى پىست
- ۱۵- چىنى بن توېڭىز
- ۱۶- چىنى توېڭىز، رووى پىست

- 1- back of the hand
- 2- little finger
- 3- ring finger
- 4- middle finger
- 5- index finger
- 6- finger joint
- 7- thumb
- 8- nail
- 9- palm of hand
- 10- fingertip
- 11- line of the life
- 12- line of the heart
- 13- main line

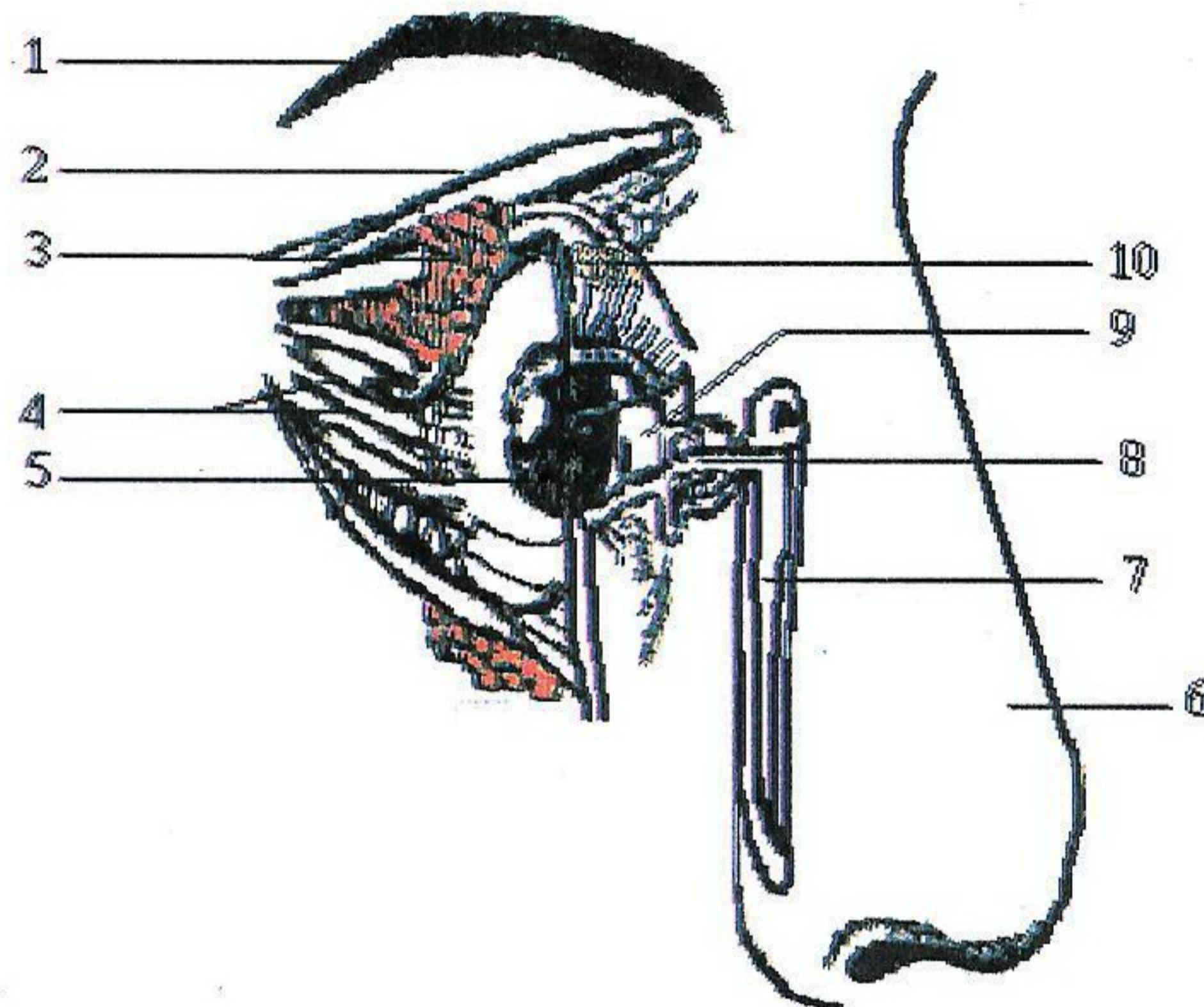
- 1- piştadest
- 2- qılıçk, tiliya biçük
- 3-babelîck, tiliya gustûlkê
- 4- tiliya dirêj, tiliya navîn
- 5- tiliya nîşandanê
- 6- girçika tiliyan
- 7- tiliya mezin, tiliya beranê
- 8- neynûk
- 9- navlep, hevêsa dest kefa dest
- 10- sertilî
- 11- hêlî jiyan
- 12- hêlî dil
- 13- hêlî serekî

- ۱- پشتی دهست
- ۲- پهنجه‌ی بچووک ، توتنه
- ۳- پهنجه‌ی هله ، برای توتنه
- ۴- پهنجه دریزه ، زنگله قوته
- ۵- پهنجه‌ی نیشاندان ، دوشامزه
- ۶- جمگه‌ی پهنجه
- ۷- پهنجه گوره ، ئەسپى کۈزه
- ۸- نینۆك ، نووخان ، ناخون
- ۹- ناولهپ ، ناودهست ، بەرى دهست
- ۱۰- سەرپهنجه ، نووكى پهنجه
- ۱۱- ھىللى ژيان
- ۱۲- ھىللى دل
- ۱۳- ھىللى سەرهكى

LACRIMAL GLAND

TOŞPIYA RONDI-KAN

لووه فرمیسک

1- eyebrow

2- upper eyelid

3- lacrimal gland

4- ophthalmic muscle

5- Cornea

6- nos

7- ductus nasolacrmalis

8- punctum lacrimalis

9- adipose tissue

1- birî, birh

2- palika jorî , qepûlka
jorî

3- toşpiya rondikan

4- masûlkeyên çav

5- reşka çav

6- difin, poz, lût

7- coya rondika difnê

8- coya rondikê

9- toşpiya bez

۱- برق ، ئېبرق

۲- پىلۇرى سەرروى چاو

۳- لووه فرمیسک ، گلاندی فرمیسک

۴- ماسولوكەی چاو

۵- رەشكىنەي چاو ، رەشىنەي چاو

۶- لووت ، كەپوو

۷- جۆگەي فرمیسک

۸- سەرتايى جۆگەي فرمیسک لە دىويى

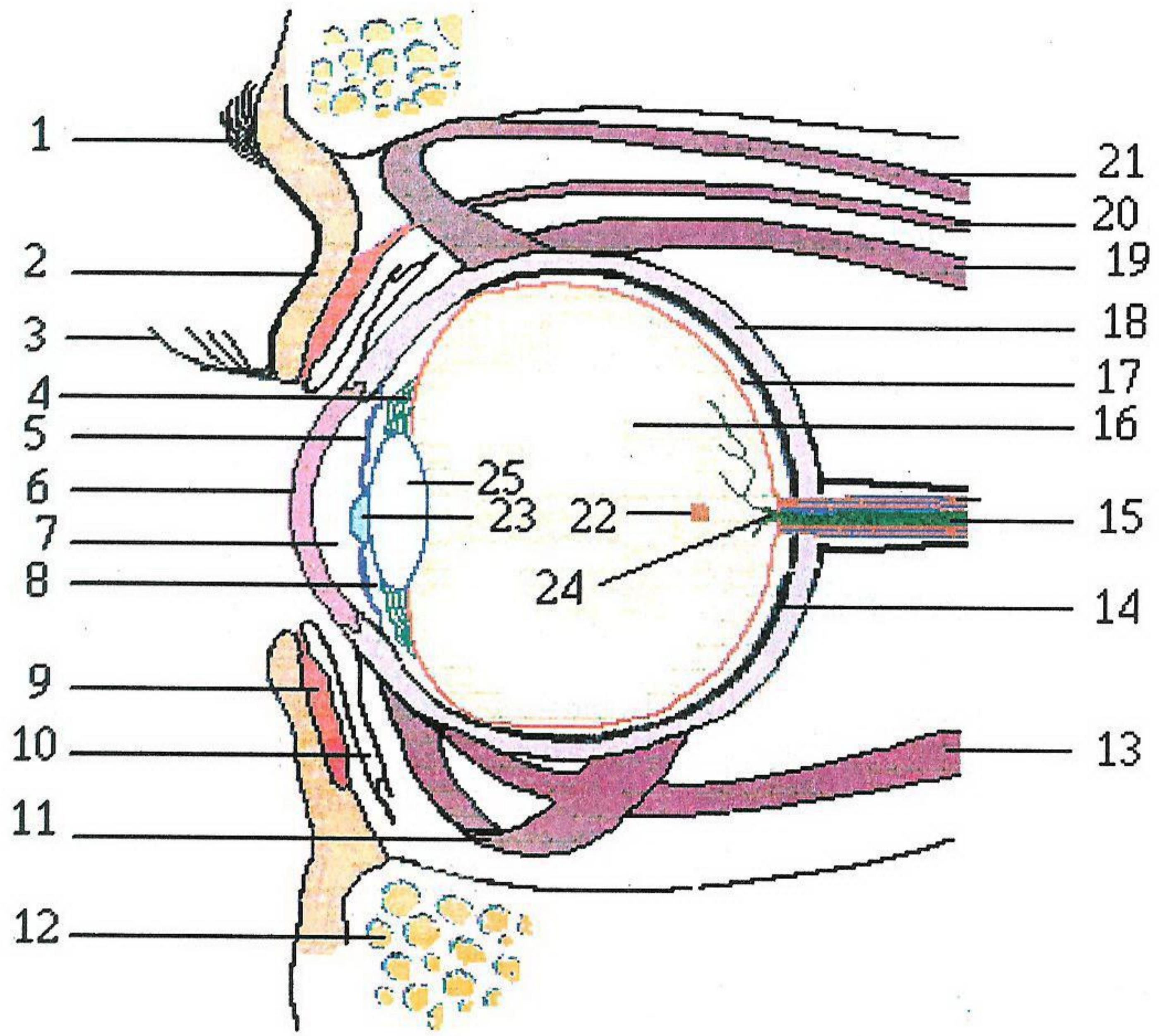
ناوهەي چاو

۹- لووه بەز ، گلاندی چەورى

چاو

PARTS OF THE HUMAN EYE - PARÇÊN ÇAVÊ MAN EYE

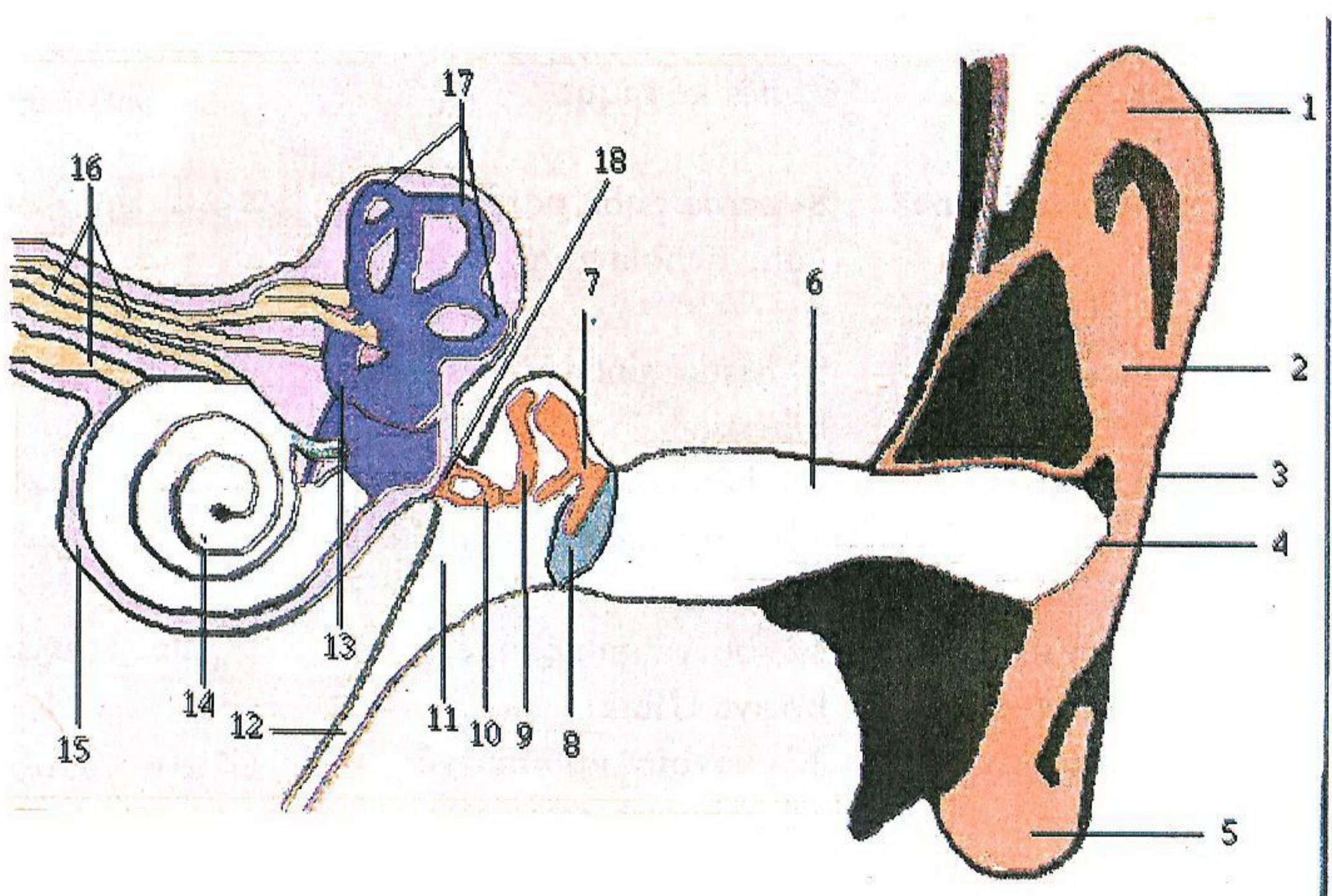
1- eyebrow	1- birî, birh, brû	1- برق ، ئەبرق
2- upper eyelid	2- palika jorî, qepûlka jorî	2- پیلۇرى سەرەوەي چاو
3- eyelash	3- bijang	3- برۇانگ ، مۇڭكان ، مۇڭل
4- ciliary muscle	4- masûlkeya bijangê	4- دەزۈولە ماسۇلکەي ھاوينە
5- iris	5- reşika çav	5- رەنگىنە
6- cornea	6- perdeya çav	6- رەشىنەي چاو
7- anterior chamber of eye	7- valahiya pêşî	7- بۆشایى پېشەوەي چاو (دەلاقى پېشەوە)
8- posterior chamber of eye	8- valahiya paşî	8- بۆشایى دواوەي چاو (دەلاقى پاشەوە)
9- Sebaceous gland	9- toşpiya bez	9- گلاندى چەورى ، لۇوي بەز
10- bulbar conjunctiva	10- kîsê bester	10- سەلكى بەستەر ، تۈركى بەستەر
11- inferior oblique muscle	11- xwaremasû lkeya jêrîn	11- لارە ماسۇلکەي ژىرەوەي چاو
12- adipose tissue	12- tevna bez	12- تەونى بەز ، تەونى چەورى
13- inferior rectus muscle	13- rastemasûlkeya jêrîn	12- راستە ماسۇلکەي ژىرەوەي چاو
14- choroid	14- torê xwînber û xwînhêner	14- تۆپى خوتىبەر و خوتىھەنەر
15- optic nerve	15- reha bînahiyê, dîtinê	15- بىئىنە دەمار ، دەمارى چاو
16- vitreous body	16- spîka çav, avka bînahiyê	16- تەنى شووشەيى ، شەلى شووشەيى
17- retina	17- tora çav	17- چىنى تۆرە ، تۆرە چاو
18- sclera	18- torê çeq	18- سېئەنەي چاو
19- superior rectus muscle	19- rastemasûlkeya jorîn	19- راستە ماسۇلکەي سەرەوەي چاو
20- levator palpebrae superioris	20- hilgiremasûlka palika jorîn	20- ھەلگەرە ماسۇلکەي پیلۇرى ژۇردۇرى چاو
21- superior oblique muscle	21- xwaremasûlka çav	21- لارە ماسۇلکەي سەرۈرى چاو
22- macula lutea	22- zerdepele	22- زەرددە پەل
23- pupil	23- bîbik	22- بىبىلەي چاو ، گلەنەي چاو
24- blind spot, optic disc	24- piniya kor, korepele	24- كۆتۈرە پەل
25- lens	25- nîske, bîbîcamk	25- ھاوينە ، بىلېلى

گوئى

PARTS OF THE EAR PERÇEN GUH

1- helix	1-perê guhî, serçimika guh	۱- پېرى گوئى
2- external ear	2- guhê derva	۲- گوئى دەرەوە
3- auricle	3- kiroje, kevçika guh	۳- كۈزە
4- external auditory meatus	4- kuna guhê derive	۴- كونى گوئى دەرەوە ، كۇنە گوئى
5- ear lobe	5- pelka guhî, nermika, gurçika guh	۵- پەلكى گوئى ۶- بۇرىيى گوئى دەرەوە
6- external auditory canal	6- borya guhî ya derva, kerrika guh	۷- چەكۈشە ئىسکى گوئى ، ئىسکى چەكۈش
7- hammer	7- hêstkê raqut	
8- tympanic membrane	8- perda guhî, perdeya guh, dehola guhî	۸- پەردەي گوئى ، تەپلە گوئى
9- anvil (incus)	9- hêstkê sindanî, hestikên bihêstinê	۹- ئىسکى دەزگاى گوئى
10- stirrup (stapes)	10- hêstkyê menekî, zengû	۱۰- ئىسکى ئاوزەنگى
11- middle ear	11- guhê naverastê, guhê navîn	۱۱- گوئى ناوه راست
12- eustachian tube	12- borya guhlêbûnê, boriya Ustakî	۱۲- جۆگەي ئۇستاگى
13- ear vestibule	13- navbira guh masyê	۱۳- پاپەوي ناوه وھى گوئى
14- cochlea	14-guhmasî, guncivêlk seytanok	۱۴- سەدەفە پىچ ، لولەل پىچ ، پىچۇكەي گوئى
15- aqua labyrinthi	15- lerze avk	۱۵- لەرزە ئاو
16- auditory nerve	16- rehên guhlêbûnê hawsengî, rehê bihîstinê	۱۶- دەمارى بىستان، دەمارى گوئى
17- semicircular ducts	17-borryêt nîvbaday, guhê hundirîn	۱۷- بۇرىيە نىمچە بازنىيەكان
18- oval window	18- kuna hêlkê , delaqî hêlkê	۱۸- دەلاقەي ھىلەكەيى ، كۇنى ھىلەكەيى

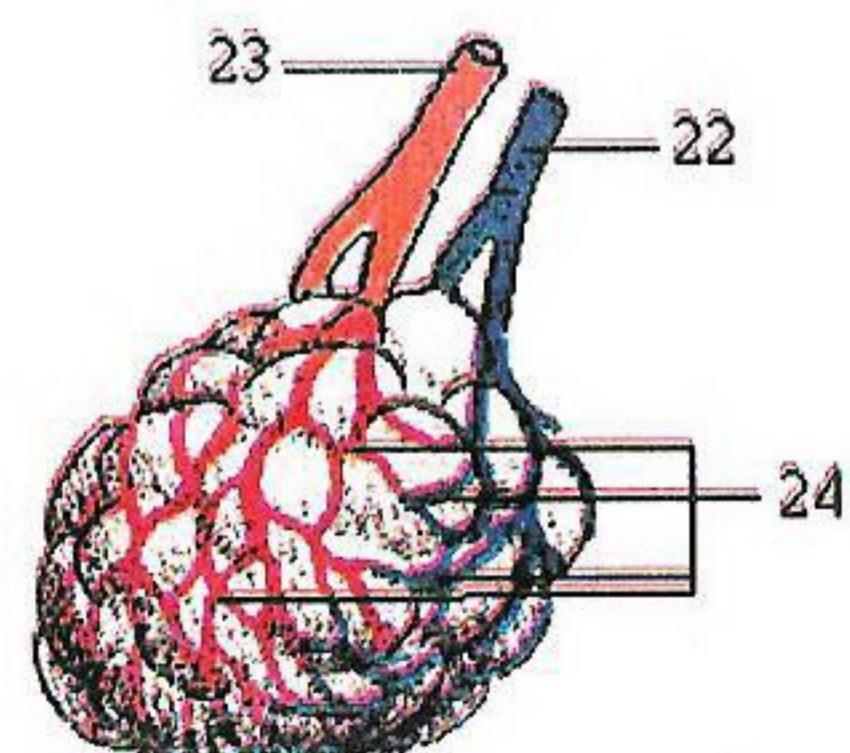
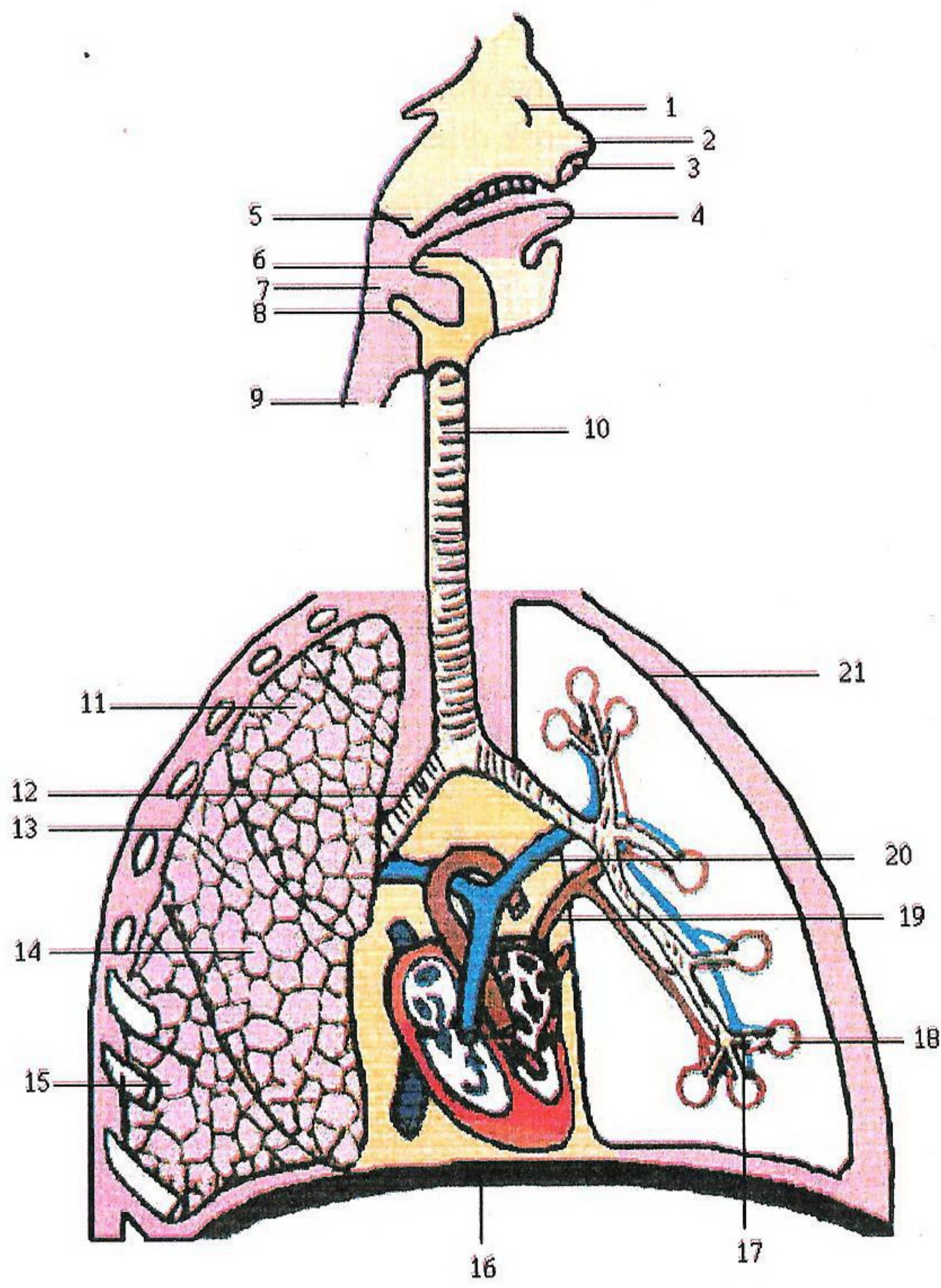

RESPIRATORY SYSTEM

DEZGAHÊ PIŞÛ YÊ

1- nasal cavities	1- valahiya difnê	۱- بوقشایی لوت ، کورکا دفنی
2- nostril	2- kirkirok difnê, ximximk	۲- کونه لوت ، تفک
3- septum	3- kuna difnê	۳- ناویره‌ی لوت
4- tongu	4- ziman	۴- زمان
5- uvula	5- zimanê biçûk, gelalûç	۵- زمانه‌ی مهلاشوو ، گەلە لوت
6- hyoid bone	6- hestiyê gelalûçê	۶- لامه ئیسک ، ئیسکی گەلە لوت
7- larynx	7- gewrî	۷- گەرۇو ، قورگ ، ئەوس
8- epiglottis	8- dilkê gewriyê	۸- زمانه بچکولە ، قەپاخى گەرۇوی
9- esophagus	9- sorsorik, soriçk	۹- سورینچک ، سۆرسۆرک
10- trachea	10- zengilor, kirkirok	۱۰- بقريي هەوا ، ئەلفە كركرىاكەيى - يەكان ، كېركۈشكە
11- upper lobe	11- falka jorîn, loba jorîn	۱۱- پله‌ی سەرهەوە ، فالكاسەرفە
12- bronchus	12- tayên kirkirokê	۱۲- بۇرىچكەي هەوا
13- right lung	13- pişika rastê	۱۳- سىيى راست ، سىيەلکا راستى
14- middle lobe	14- falka navê, loba navincî	۱۴- پله‌ی ناوهندى ، فالكا نافى
15- lower lobe	15- falka jêrîn, loba jêrîn	۱۵- پله‌ی خوارەوە ، فالكا بنە
16- diaphragma	16- perdeya navbirê	۱۶- ناۋىپە نچك ، پەردا نافبرى
17- bronchiole	17- mûkirkirokêن، bronşik	۱۷- مۇو بۇرىچكەي هەوايى ، مووكېركاراگە
18- air vesicle	18- porgeha bay, sikilda- nocke	۱۸- سىكلدانۆچكە ، بلقى سى ، پۇرگا باي
19- pulmonary artery	19- xwînhênera pişkê	۱۹- خويىنبەرى سى
20- pulmonary vein	20- xwînbera pişkê	۲۰- خويىنهينەرى سى
21- left lung	21- pişika çepê	۲۱- سىيى چەپ ، سىيەلکا چەپى
22- pulmonary arteries	22- xwînbera porgeha bayî	۲۲- خويىنبەر بۇ سىكلدانۆك
23- pulmonary veins	23- xwînhênera porgeha bayî	۲۳- خويىنهينەرەكانى سى
24- blood vessels	24- tora mûdemarêن xwînê	۲۴- تۇرى مۇولۇلەئى خويىن

کۆئەندامى هەناسەدان

MUSCULATURE
ANTERIOR ASPECT

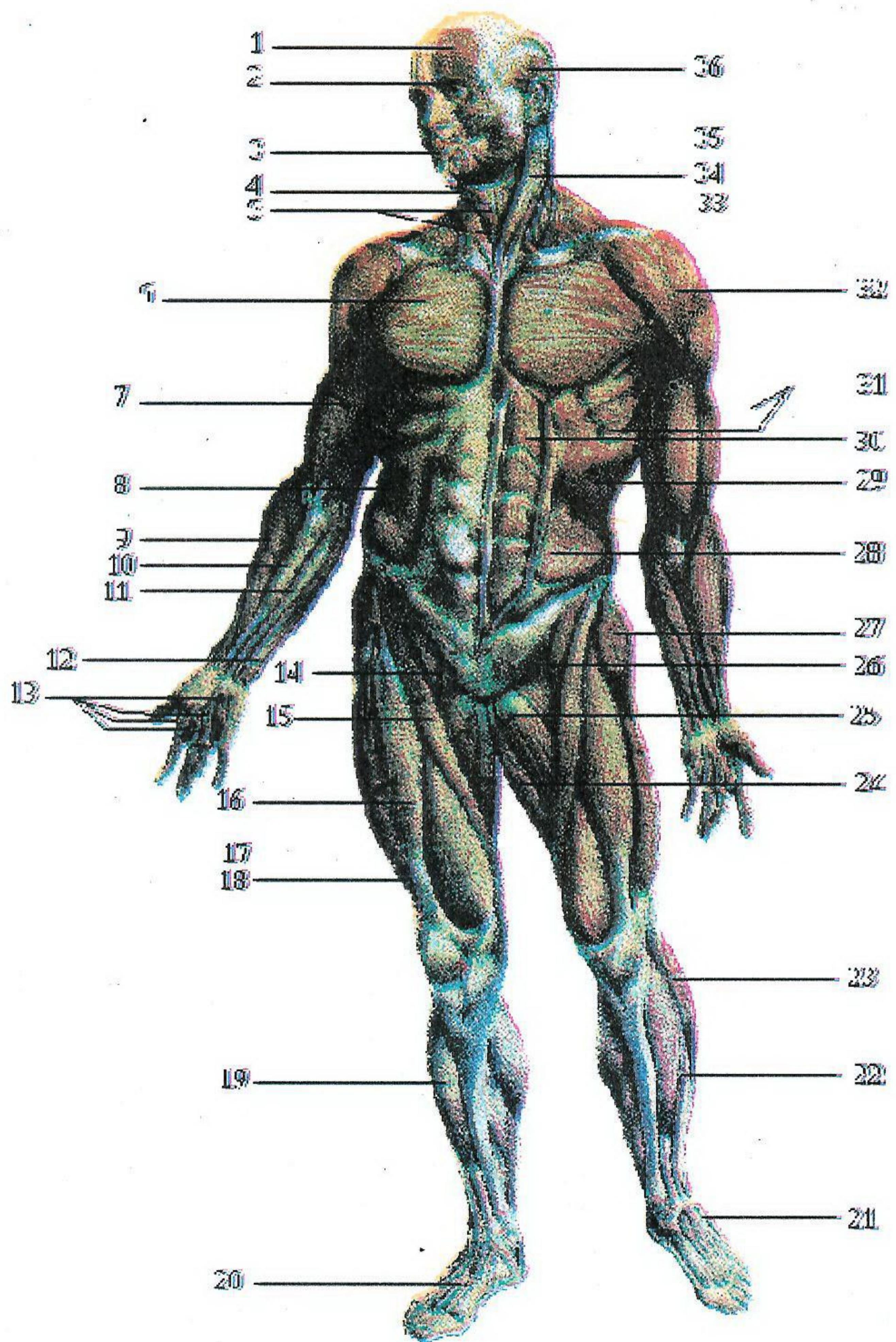
- 1- frontalis muscle
- 2- orbicularis palpebrarum muscle
- 3- orbicularis oris muscle
- 4- muscles omohyoid m.
- 5- sterno-hyoideus muscle
- 6- pectoralis major muscle
- 7- biceps brachii
deltominismuscle
- 8- obliquus externus
abdominis muscle
- 9- branhioradialis muscle
- 10- flexor radius ulnaris m.
- 11- palmaris longus muscle
- 12- flexor digitorum
superficialis muscle
- 13- abductor digiti
minimi muscles
- 14- pubio-ischiadic muscle
- 15- muscle sartorius
- 16- quadriceps femoris m.
- 17- vastus medialis muscle
- 18- vastus lateralis
- 19- dorsiflexors muscle
- 20- extensor hallucis
brevis muscle
- 21- tendon of peroneus
brevis muscle
- 22- extensor bravis
digitorum pedis muscle
- 23- longiperoneus muscle
- 24- gracilis muscle

MASÜLKÊN PÊŞ

- 1- masûlkên eniyê
- 2- masûlkên xeleka
- 3- masûlkên dora dev
- 4- masûlkên bin lamê
- 5- zîpera hefkê
- 6- zîpera sîngê
- 7- masûlkên mil du serî,
masûlkên du serî bazû
- 8- masûlkên zik yên xar
- 9- masûlkên mil
û zendêن stûr
- 10- tewanga zendêن
stûr
- 11- masûlkên kefa dest
- 12- tewanga tiliyan
- 13- kurmê masûlkên
nav dest
- 14- masûlkên nêk û
piştikê
- 15- paqa ran, dûrîn
- 16- şilka ran
- 17- panka ran ya navê
- 18- panka ran ya rex
- 19- zebleka lûlaqa stûr
- 20- rahêla berana pê
(kurt)
- 21- rahêla tiliyên pê yên
kurt
- 22- rahêla tiliyên
pêyên biçük
- 23- zebleka lûlaqa zirav
- 24- tenka ran

ماسوولکه کانی لهشی
مرۆف لە رۇنى پىشەوە

- ١- ماسوولکه‌ی ناوجھوانى،
ماسوولکه‌ی تەۋىل
- ٢- ماسوولکه‌ی ئەلفهىي دەورى چاو
- ٣- ماسوولکه‌ی ئەلفهىي دەورى دەم
- ٤- ماسوولکه‌ی بنه شەۋىلکە
- ٥- ماسوولکە ئىسکى كۆلەي سىڭ
- ٦- شا ماسوولکه‌ی سىڭ
- ٧- ماسوولکه‌ی دۇر
جەمەسىرى بازوو
- ٨- لاره ماسوولکه‌ی سك
- ٩- ماسوولکە گەورەي
بازوو و زەند
- ١٠- ماسوولکه‌ی چەمانەوهى
مەچەك
- ١١- پانه ماسوولکه‌ی لەپى دەست
- ١٢- ماسوولکه‌ی چەمانەوهى
پەنچەكان
- ١٣- كرمە ماسوولکه‌ی ناو دەست
- ١٤- ماسوولکه‌ی نىك و پشتىكى
- ١٥- ماسوولکە دوورىنە
- ١٦- چوارىنە ماسوولکە
- ١٧- پانه ماسوولکه‌ی ناوهكى
- ١٨- پانه ماسوولکه‌ي دەرەكى
- ١٩- ماسوولکه‌ي پىشەوهى لاق
- ٢٠- كورتە ماسوولکه‌ي راكىشى
پەنچە گەورەي پى
- ٢١- كورتە ماسوولکه‌كانى راكىشى
پەنچە كانى پى
- ٢٢- درىزە ماسوولکه‌ي
راكىشى پەنچە گەورەي پى
- ٢٣- درىزە ماسوولکه‌ي لاق
- ٢٤- بارىكە ماسوولکه‌ي ران

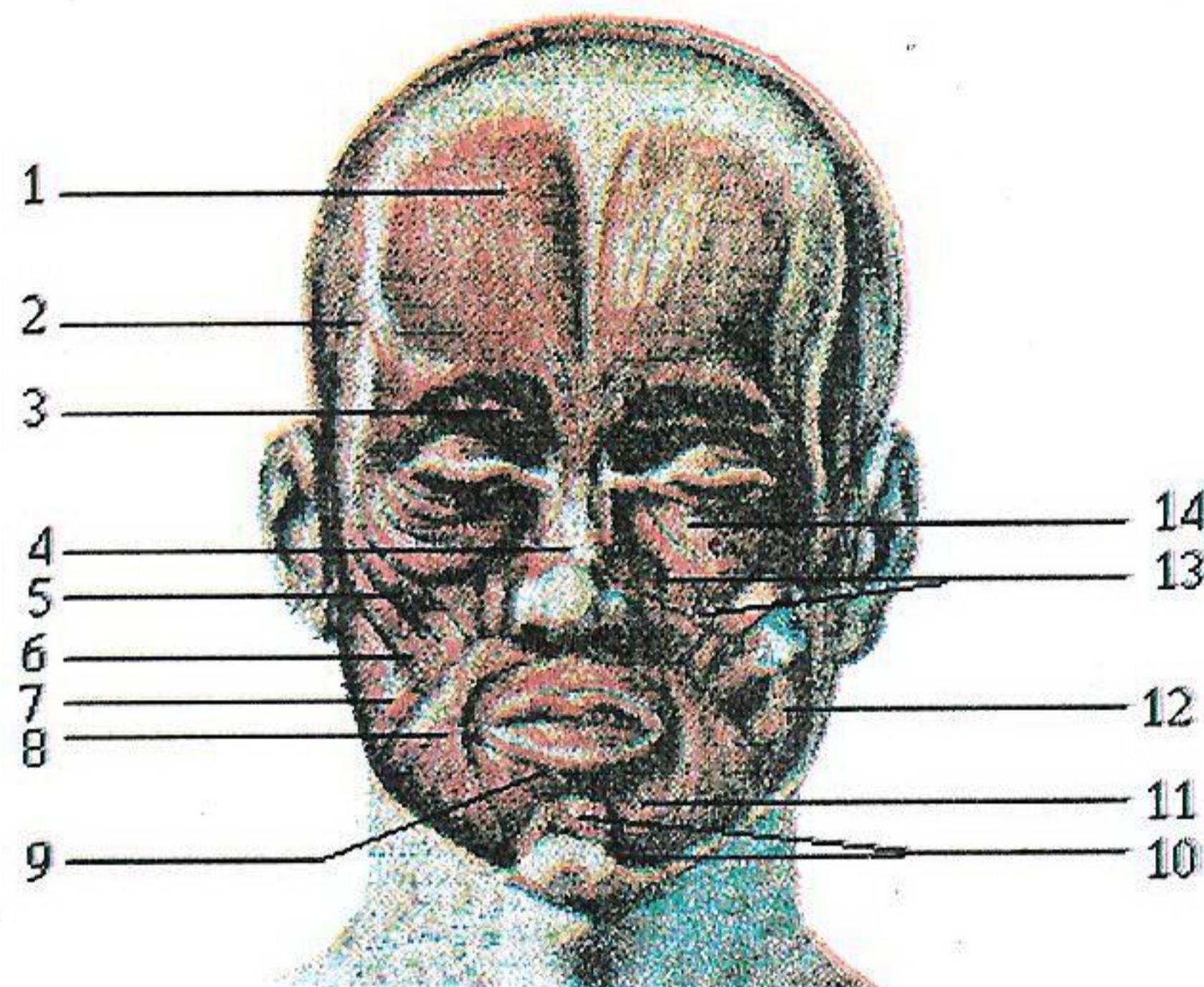

25- adductor longus m.	25- binpiştka ran	۲۵- دریزه ماسولکه‌ی بن ران
26- gluteus medius muscle	26- mitlok	۲۶- ناوهنده ماسولکه‌ی پاشه‌ل
27- tensor fasciae latae muscle	27- rahêla pan ya binçer-mê ran	۲۷- ماسولکه‌ی بن پیستی ران
28- transversus abdominis muscle	28- pana masûlkên zik	۲۸- پانه ماسولکه‌ی سک
29- obliquus externus abdominis muscle	29- masûlkên zik xwar, masûlkên têlekê	۲۹- لاره ماسولکه‌ی سک
30- rectus abdominis muscle	30- masûlkên zik rast	۳۰- ریکه ماسولکه‌ی سک ماسوولکه راسته‌ی سک
31- serratus anterior	31- zebleka teniştê, masûlkên navbera parsuwan	۳۱- نیوانه پهراسوو
32- deltoideus muscle	32- sêsera sermil	۳۲- ماسولکه‌ی سئی جهمسه‌ری (سهر شان و ققل)، ماسولکه‌ی دهتا
33- trapezius muscle	33- zîpera paşmil	۳۳- ماسولکه‌ی سهر دهه‌ی شان
34- sternocleidoma stoideus muscle	34- gapor	۳۴- ماسولکه راسته‌ی مل (چهمانه‌وهی سهر)
35- masseter muscle	35- masûlkên cûtinê	۳۵- ماسولکه‌ی جاوین
36- temporal muscle temporalis	36- masûlkên cinûkê, masûlkên sêwincê	۳۶- ماسولکه لاجانگی

THE FACIAL MUSCLES

MASÜLKÊN NAVÇAVAN

ماسوولکه کانی دهمچاو

- 1- frontal muscle
- 2- temporal muscle
- 3- levator palpebra superior muscle
- 4- nasalis muscle
- 5- zygomaticus minor muscle
- 6- zygomaticus major muscle
- 7- risorius muscle
- 8- depressor anguli oris muscle
- 9- orbicularis oris muscle
- 10- mentalis muscle
- 11- desressor labii inferioris muscle
- 12- masseter muscle
- 13- levator labii superioris muscle
- 14- orbicularis palpebrarum muscle

- 1- masûlkên eniyê
- 2- masûlkên cinûkê
- 3- helkêşa qepûlka jorîn
- 4- pêpesta difnê
- 5- masûlkên ber çav ya biçûk
- 6- masûlkên ber çav ya mezin
- 7- masûlkên pêkenînê
- 8- dakêşen qoziyên dev
- 9- masûlkên xeleka dev
- 10- masûlkên erzingê
- 11- dakêşa lêva jêrîn
- 12- masûlkên cûtinê
- 13- helkêşa lêva jorîn
- 14- masûlkên xeleka

- ۱- ماسوولکه ناوجه وانی ، ته ویل
- ۲- ماسوولکه لاجانگی ، جنووکی
- ۳- ماسوولکه هلگری پیلوی سرهوی چاو (برقیی)
- ۴- ماسوولکه داکیشی لوت
- ۵- ماسوولکه کولمی بچوک
- ۶- ماسوولکه کولمی گهوره
- ۷- ماسوولکه پیکمنین
- ۸- ماسوولکه داکیشی گوشی ده
- ۹- ماسوولکه ئەلفهیی دهوری ده
- ۱۰- ماسوولکه چەناگە
- ۱۱- ماسوولکه داکیشی لیتیوی خواره
- ۱۲- ماسوولکه جوین ، جاوین
- ۱۳- ماسوولکه هلگری لیتیوی سرهوی
- ۱۴- ماسوولکه ئەلفهیی دهوری چاو ، ماسوولکه قەپوولکه

MUSCULATURE
POSTERIOR ASPECT

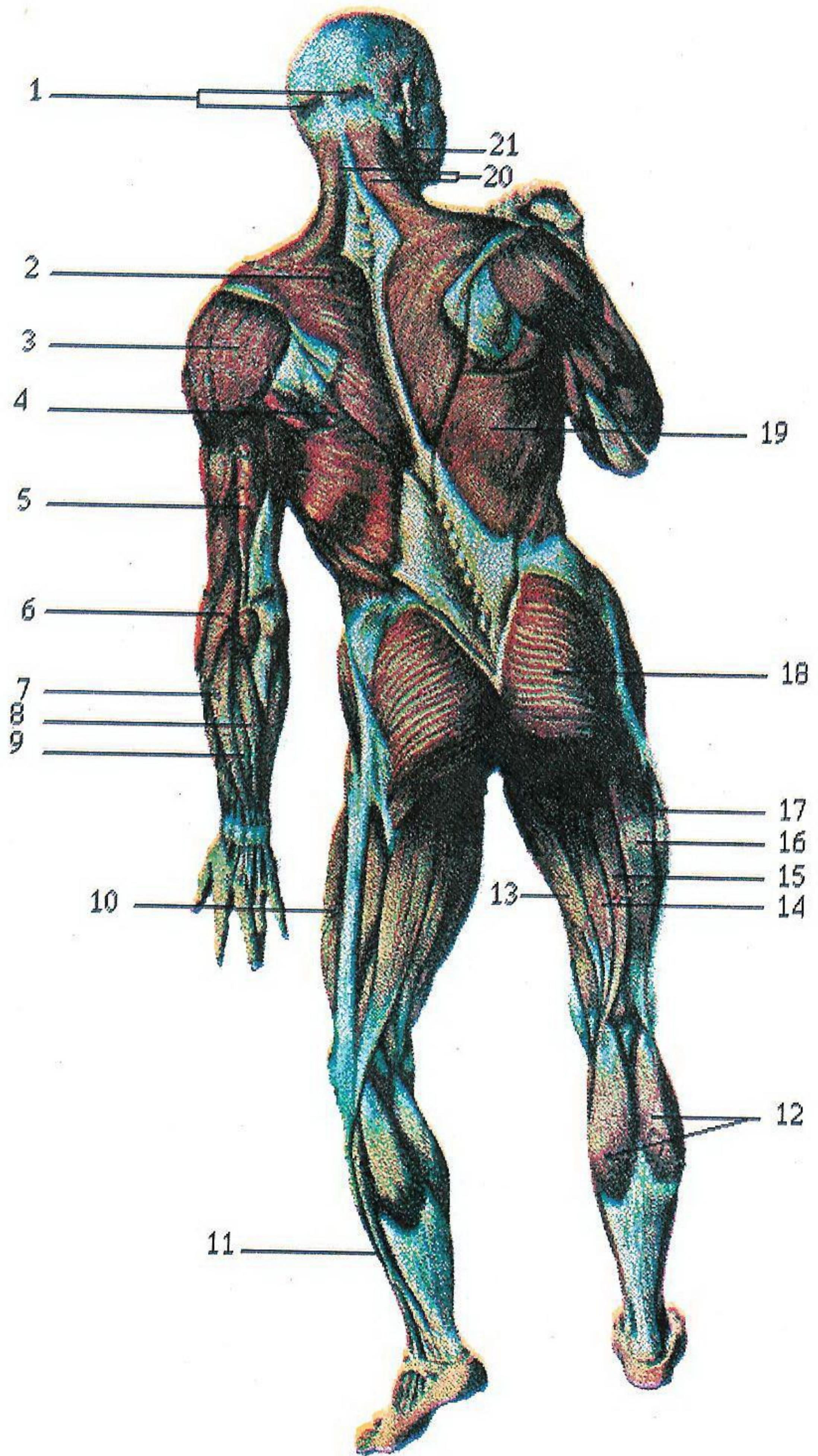
- 1- occipitalis muscle
- 2- trapezius muscle
- 3- deltoideus muscle
- 4- rhomboideus muscle
- 5- triceps brachii muscle
- 6- extensor carpi radialis muscle
- 7- digital extensors muscle
- 8- extensor digiti minimi muscle
- 9- extensor carpi ulnaris muscle
- 10- vastus lateralis m.
- 11- soleus muscle
- 12- gastrocnemius m.
- 13- gracilis muscle
- 14- semimembranous muscle
- 15- semitendinosus
- 16- biceps femoris
- 17- vastus lateralis
- 18- gluteus maximus muscle
- 19- latissimus dorsi m.
- 20- semispinalis capitis muscle
- 21- digastricus muscle

MASÜLKÊN PAŞ

- 1- zebleka patka serî
- 2- zîpera paşmil
- 3- sêsera sermil
- 4- masûlkên bin mil
- 5- masûlkên sêsra bazû
- 6- rahêla bazendê stûr
- 7- rahêla tiliyan
- 8- rahêla qılıçkê
- 9- rahêla zendê zirav
- 10- panka ran ya rexî
- 11- masûlkên paniya pê
- 12- paqa ling , belek
- 13- masûlkên tenik, tenka ran
- 14- nîvhulîska ran
- 15- nîvjîya ran
- 16- dusera ran
- 17- panka ran ya rexî
- 18- masûlkên stûr yêngurmikê
- 19- panka piştê
- 20- rahêla pişta stû
- 21- masûlkên pişta guh

ماسوولکه کانی لهشی
مرقف له رووی پاشه وه

- ۱- ماسوولکه‌ی پشت مل
- ۲- ماسوولکه‌ی سه‌دهه‌ی شان
- ۳- ماسوولکه‌ی سئ جه‌مسه‌ری (سه‌ره شان و ققل) ، ماسوولکه‌ی ده‌تا
- ۴- ماسوولکه‌ی بن‌دهه‌ی شان
- ۵- ماسوولکه‌ی سئ جه‌مسه‌ری بازو
- ۶- دریزه ماسوولکه‌ی مهچه‌ک
- ۷- ماسوولکه راکیشی پهنجه‌کان
- ۸- ماسوولکه راکیشی پهنجه بچووکه
- ۹- ماسوولکه راکیشی جمگه‌ی دهست
- ۱۰- پانه ماسوولکه‌ی ده‌ره‌کی پان
- ۱۱- پانه ماسوولکه‌ی پشتی لاق
- ۱۲- ماسوولکه‌ی نه‌رمایی لاق
- ۱۳- باریکه ماسوولکه‌ی پان
- ۱۴- ماسوولکه نیمچه په‌رد‌هی‌ی پان
- ۱۵- نیمچه ژئی ماسوولکه‌ی پان
- ۱۶- ماسوولکه دوو جه‌مسه‌ری پان
- ۱۷- پانه ماسوولکه‌ی ده‌ره‌کی پان
- ۱۸- ماسوولکه گوره‌ی سمت
- ۱۹- پانه ماسوولکه‌ی پشت
- ۲۰- ماسوولکه‌ی پشت‌هه مل (دوو پهت ماسوولکه‌ن به ته‌نیشت بربپه‌کانی مله‌وه)
- ۲۱- گوییکه ماسوولکه‌کانی پشت گوئ

BLOOD CIRCULATION

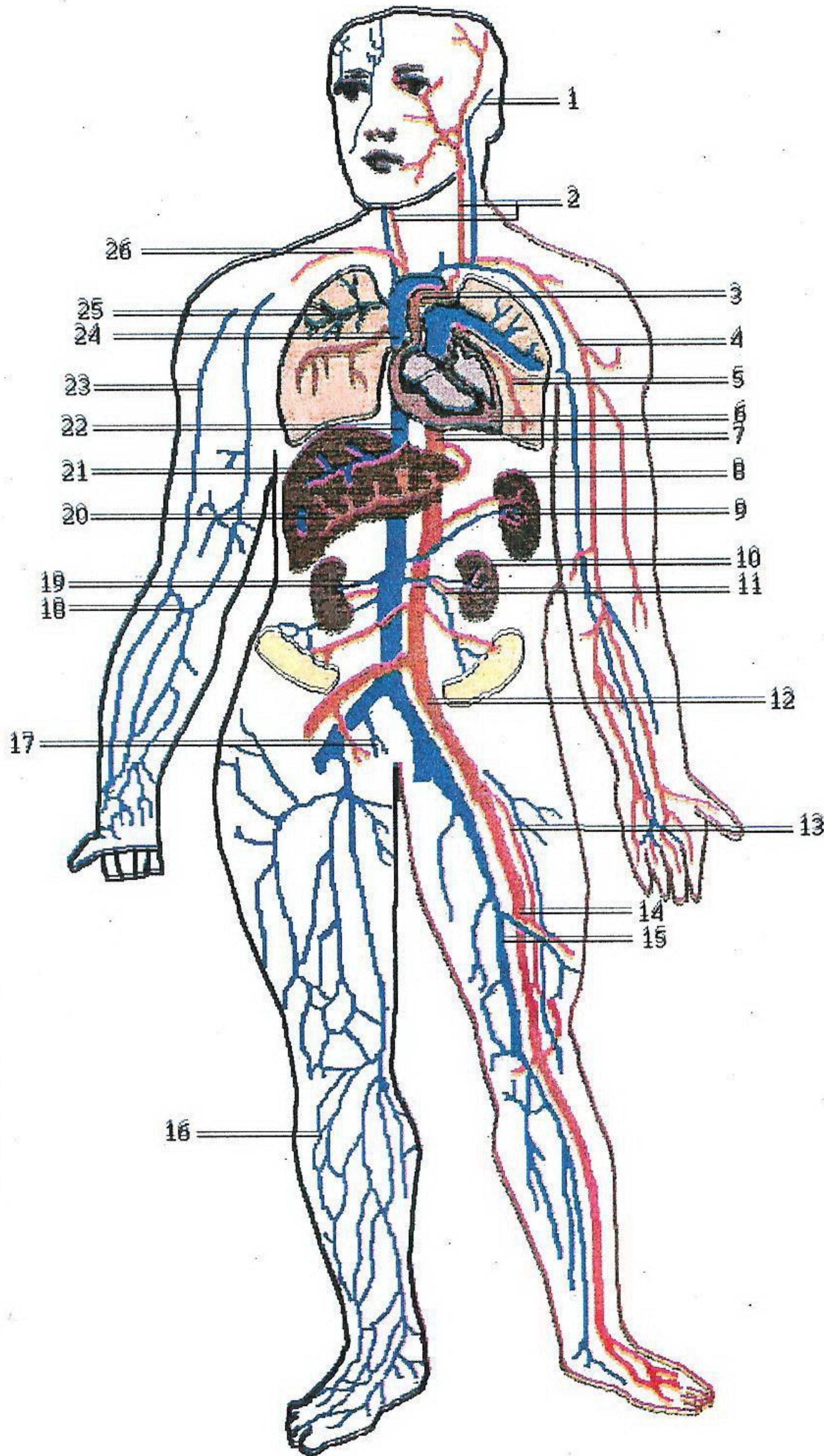
GERA XWÎNÊ

- 1- jugular vein
- 2- carotid artery
- 3- arch of aorta
- 4- brachial artery
- 5- pulmonary vein
- 6- heart
- 7- aorta
- 8- lien, splen
- 9- splenic vein
- 10- kidney, ren
- 11- renal artery
- 12- iliac artery
- 13- deep femoral artery
- 14- femoral artery
- 15- femoral vein
- 16- saphenoas vein
- 17- intestinal circulation
- 18- cubital vein
- 19- renal vein
- 20- hepatic artery
- 21- hepatic vein
- 22- vein cava inferior
- 23- brachial vein
- 24- superior vein cava
- 25- pulmonary artery
- 26- subclavian artery

کۆئەندامى سۈورانى خويىن

- 1- xwînhênera stû
- 2- xwînbera stû
- 3- kevanê şahdemarê
- 4- xwînbera mil
- 5- xwînhênera pişikê
- 6- dil
- 7- şahdemar
- 8- xalxalk, fatereşk
- 9- xwînhênera xalxalk
- 10- gurçik
- 11- xwînbera gurçikê
- 12- xwînbera kumaxê
- 13- xwînhênera nav ran
- 14- xwînbera ran
- 15- xwînhênera ran
- 16- xwînhênerên pê
- 17- xwînhênera ûr û rûviyan
- 18- xwînhênera enîşkê
- 19- xwînhênera gurçikê
- 20- xwînbera kezebê
- 21- xwînhênera kezebê
- 22- xwînhênera serekîya jêrîn
- 23- xwînhênera mil
- 24- xwînhênera serekîya jorîn
- 25- xwînbera pişikê
- 26- xwînbera kilîlka mil

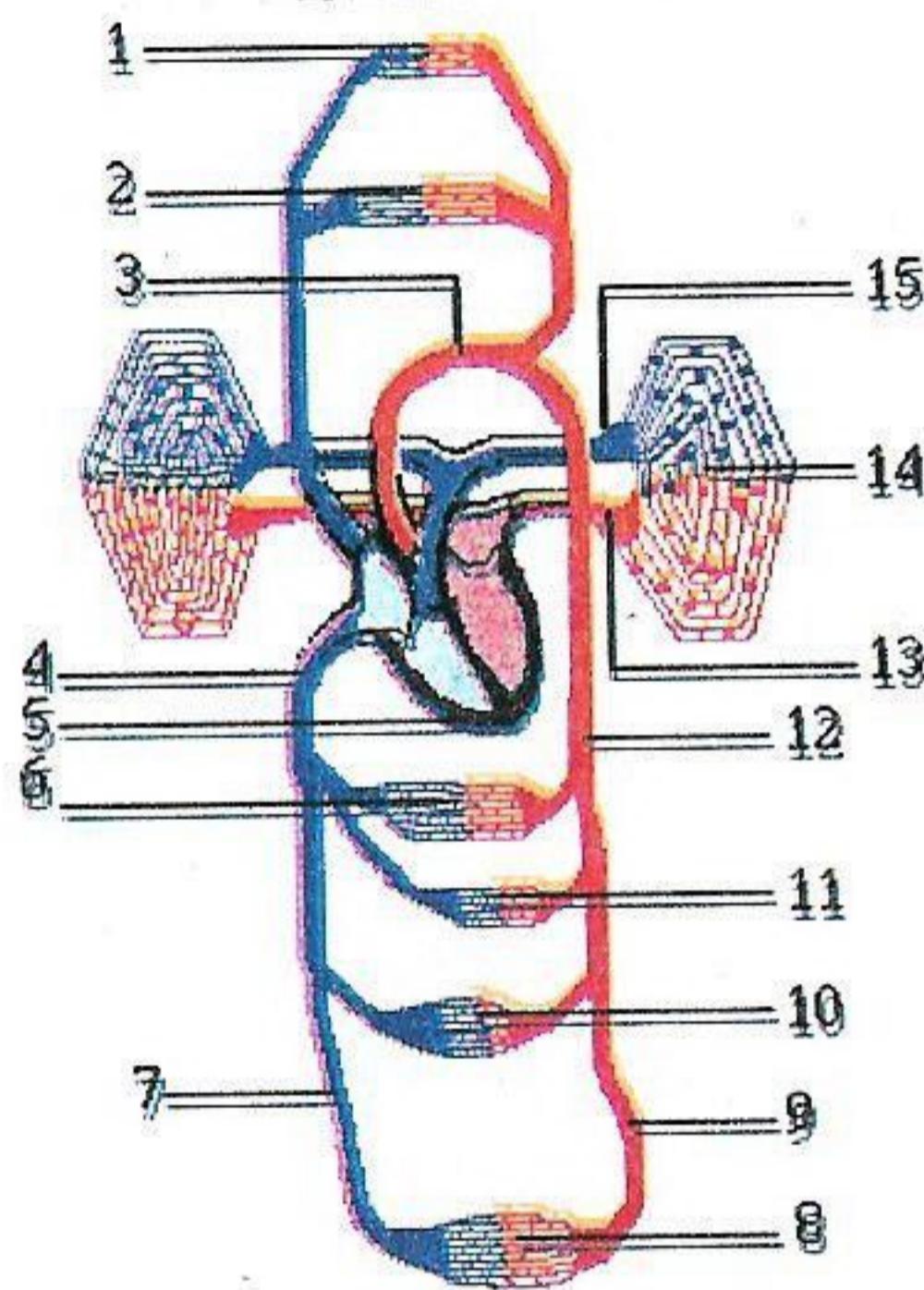
- ١- خويىنهينهري مل
- ٢- خويىنبهري مل
- ٣- كەوانەي شا خويىنبه
- ٤- خويىنبهري قۆل و بازوو
- ٥- خويىنهينهري سى
- ٦- دل
- ٧- شاخويىنبه
- ٨- سپل، خالخالك
- ٩- خويىنهينهري سپل
- ١٠- گورچىلە، گورچىلە، گورچىلە
- ١١- خويىنبهري گورچىلە
- ١٢- خويىنبهري سمت (كلىقت)
- ١٣- خويىنبهرهكانى ناو قوولايى ران
- ١٤- خويىنبهري ران
- ١٥- خويىنهينهري ران
- ١٦- خويىنهينهرهكانى پى
- ١٧- خويىنهينهري رىخؤلە و گەدە
- ١٨- خويىنهينهري ئەنيشك
- ١٩- خويىنهينهري گورچىلە
- ٢٠- خويىنبهري جىڭەر
- ٢١- خويىنهينهري جىڭەر
- ٢٢- كلىقە خويىنهينهري خواروو
- ٢٢- خويىنهينهري بازوو، قۆل
- ٢٤- كلىقە خويىنهينهري سەروو
- ٢٥- خويىنبهري سى
- ٢٦- خويىنبهري جۈلەمە، خويىنبهري جاڭلە

سۇرپى خوین

XWÎN ZIVRÎNÊ

BLOOD CIRCULATION

- 1- head capillaries
- 2- upper limb capillaries
- 3- aorta
- 4- vein cava inferior
- 5- heart
- 6- portal circulation
- 7- femoral vein
- 8- lower limb capillaries
- 9- femoral artery
- 10- renal circulation
- 11- intestinal circulation
- 12- aorta descendens
- 13- hepatic vein
- 14- pulmonary circulation
- 15- pulmonary artery

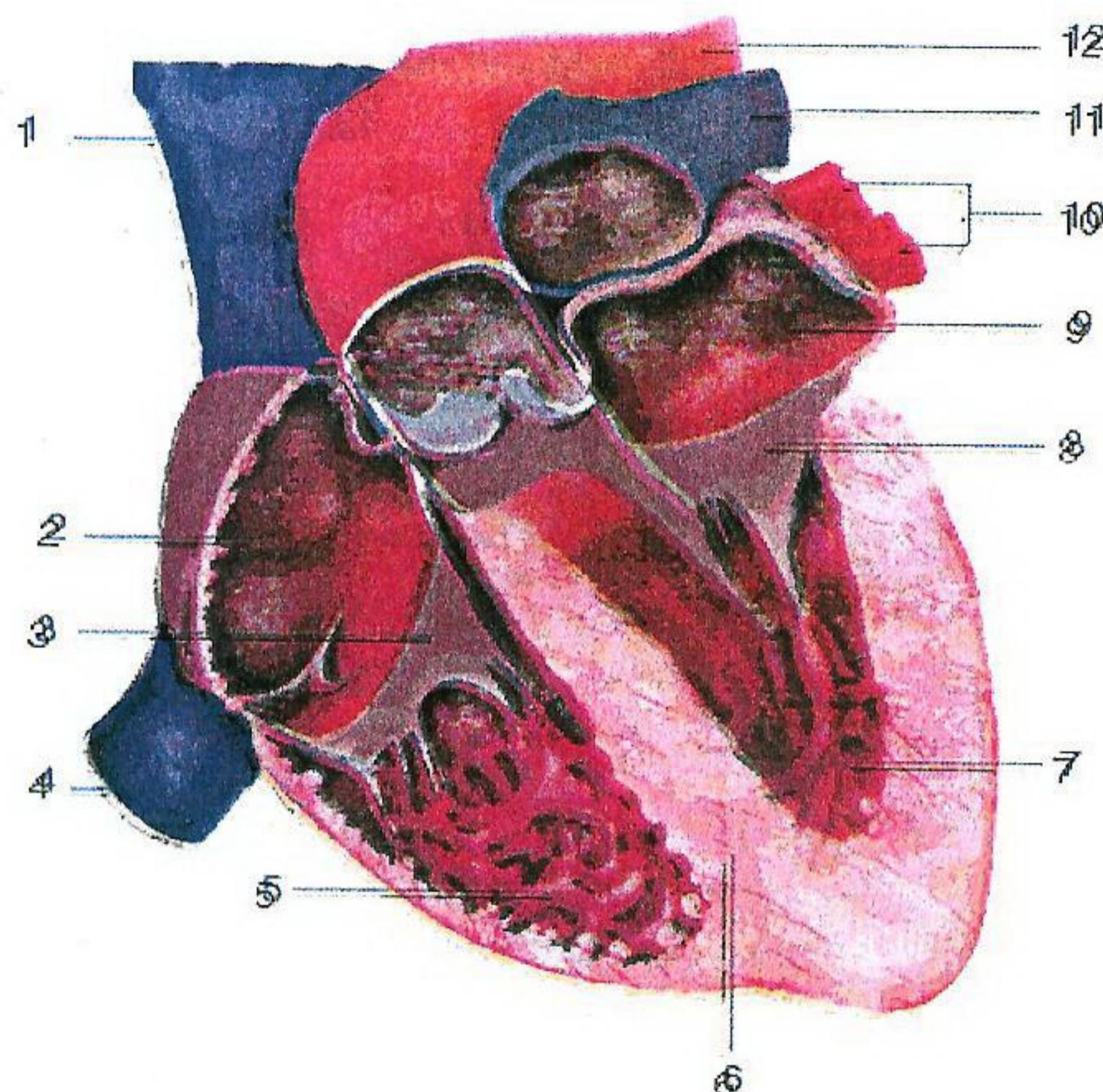
- 1- tora mûdemarên serî
- 2- tora mûdemarê mil û dest
- 3- şahdemar
- 4- xwînhêra sereke ya jorîn
- 5-dil
- 6- tora mûdemarê kezebê
- 7- xwînhêra ran
- 8- tora mûdemarê laq û pê
- 9- xwinbera ra
- 10- tora mûdemarê gurçikê
- 11- tora mûdemarê hêrandinê
- 12- şahdemara bin
- 13- xwînhêra pişikê
- 14- tora mûdemarê pişikê
- 15- xwinbera pişikê

- ۱- تۆرە مولۇولەی خوین لە سەردا
- ۲- تۆرە مولۇولەی خوین لە سنگ و پەلەكانى سەرەودا
- ۳- شاخويىنەبەر
- ۴- كلۇرە خوينىتىنەرى سەرەوو
- ۵- دىل
- ۶- تۆرە مولۇولەي خوین لە جىڭردا
- ۷- خوينىتىنەرى پان
- ۸- تۆرە مولۇولە خوین لە سمت و پەلەكانى خوارەودا
- ۹- خوينىبەرى پان
- ۱۰- تۆرە مولۇولەي خوین لە گورچىلەدا
- ۱۱- تۆرە مولۇولەي خوین لە كۆئەندامى ھەرسدا
- ۱۲- بېشى خوارەوهى شا خوينىبەر
- ۱۳- خوينىتىنەرى جىڭر
- ۱۴- تۆرە مولۇولەي خوین لە سىيەكاندا
- ۱۵- سىيە خوينىبەر ، خوينىبەرى سى

HEART

DRÊJE BIRGEYEK JI DIL

دريزه بيرجه يك له دل

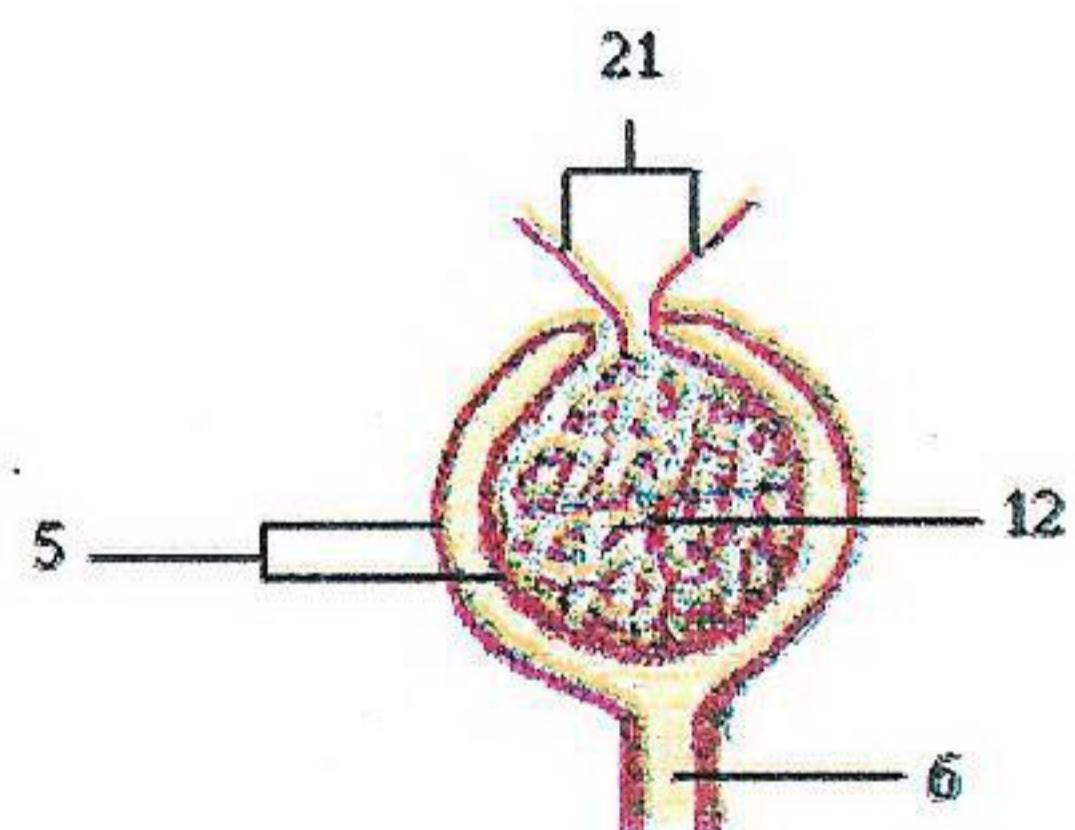
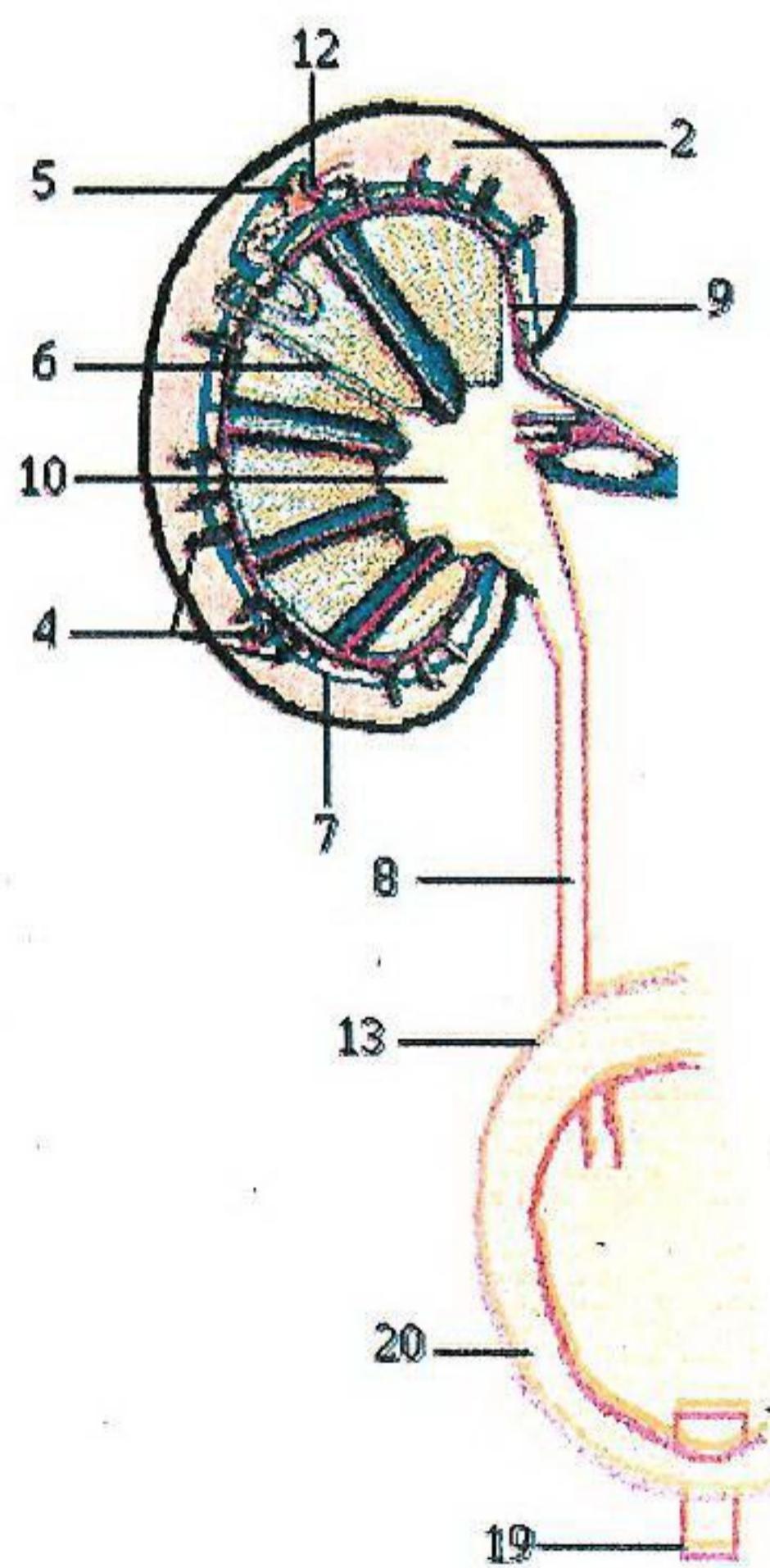
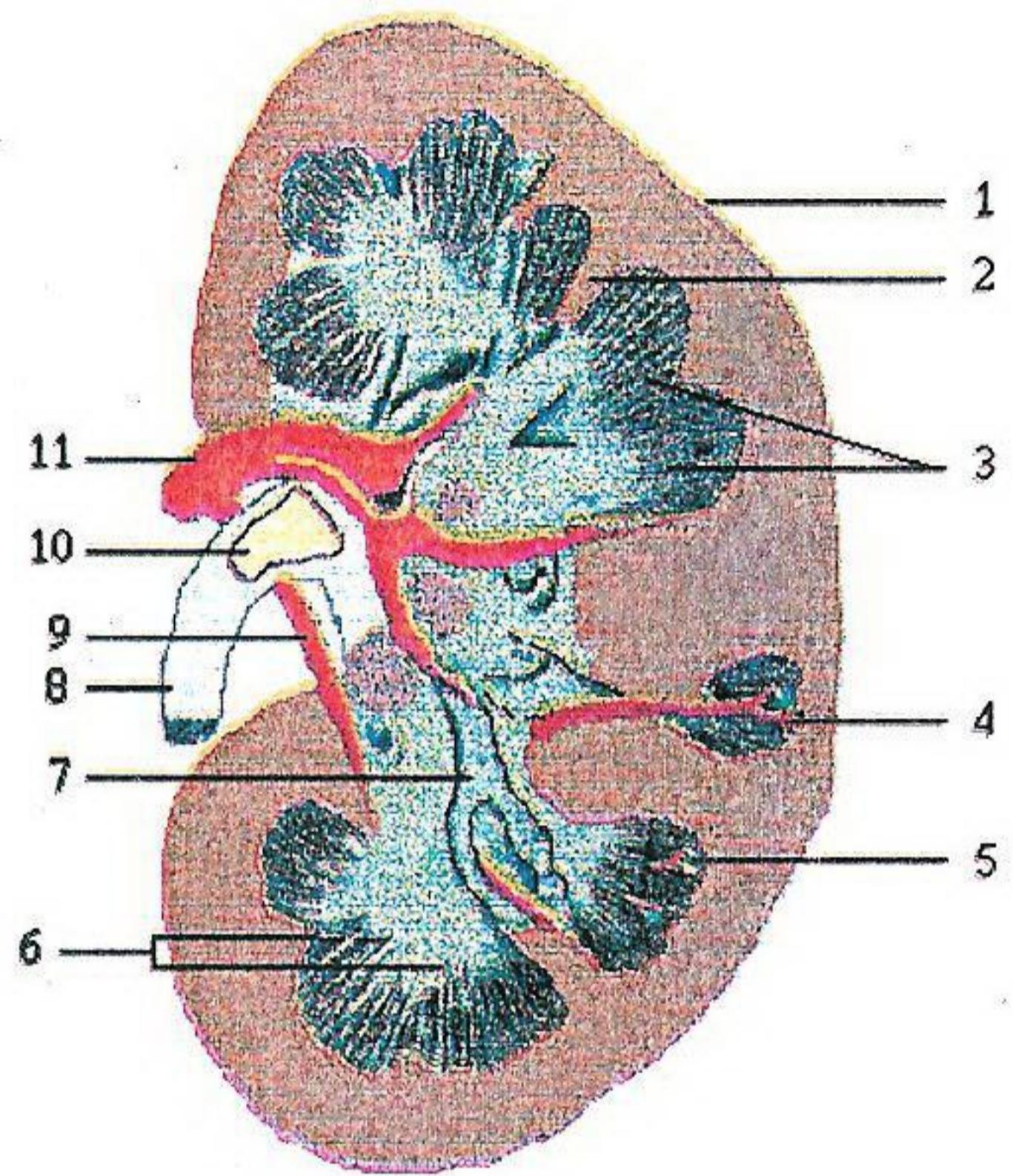
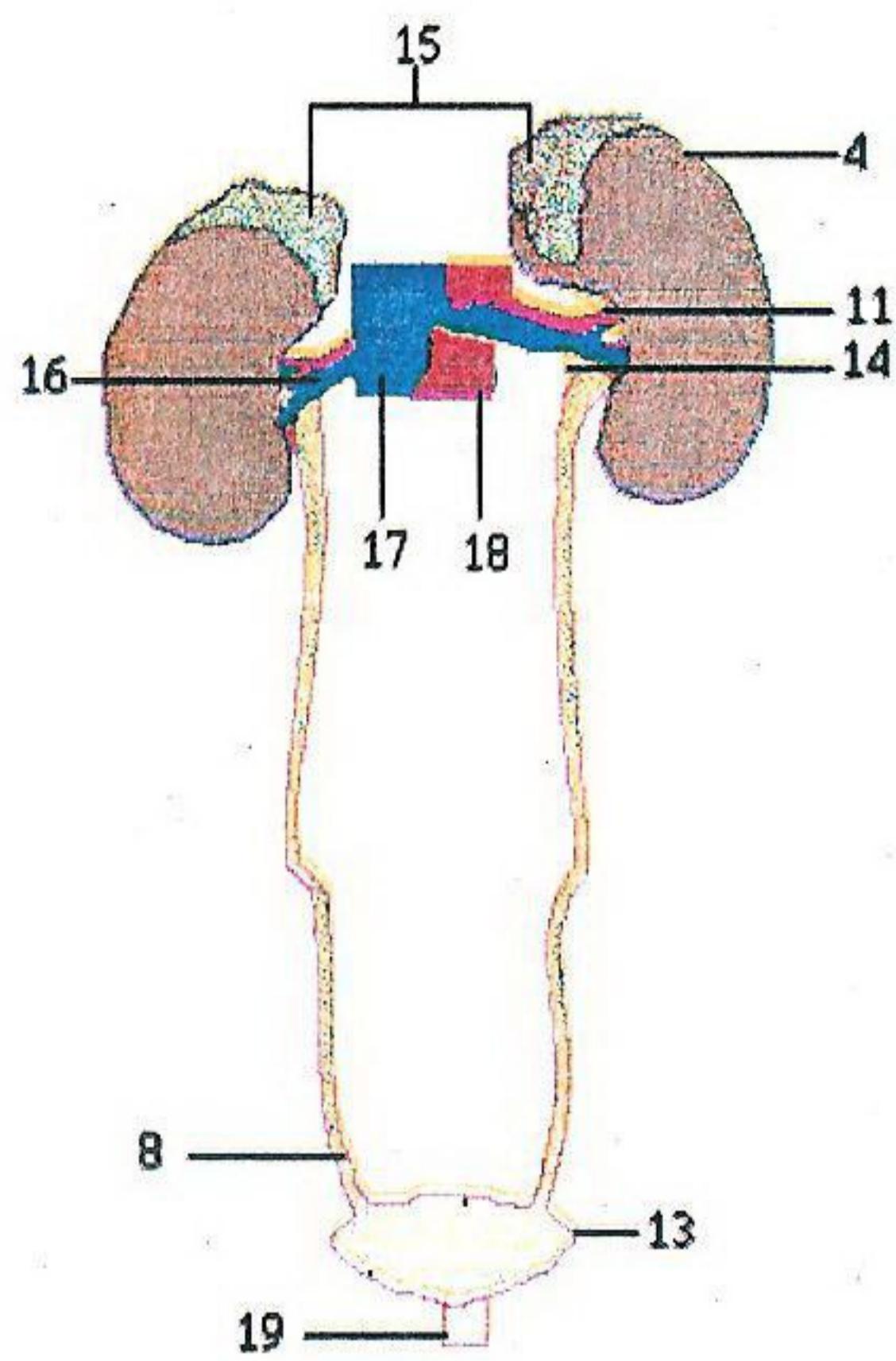

- 1- vein cava superior
- 2- right atrium
- 3- valva tricuspidalis
- 4- vein cava inferior
- 5- right ventricle
- 6- septum cord
(septum interventricular)
- 7- left ventricle
- 8- mitral valve
- 9- left atrium
- 10- pulmonary vein
- 11- pulmonary artery
- 12- aorta

- 1- xwînhênera serekeya
jorîn
- 2- guhikê rastê
- 3- derçêya sêniçik
- 4- xwînhênera serekeya
jêrîn
- 5- malika rastê
- 6- navbira malikan
- 7- malika çepê
- 8- derçêya duwanî
- 9- guhikê çepê
- 10- xwînhênera pişikê
- 11- xwînbêra pişikê
- 12- şahdemar

- ۱- کلوره خوينهينهري سهروو
- ۲- گويچکله‌ي راست
- ۳- زمانه‌ي سيانى
- ۴- کلوره خوينهينهري خواروو
- ۵- سکوله‌ي راست
- ۶- ناويره‌ي دل
- ۷- سکوله‌ي چهپ
- ۸- زمانه‌ي دوانى (تاجى)
- ۹- گويچکله‌ي چهپ
- ۱۰- سبيه خوينهينهرهكان
- ۱۱- سبيه خويتبهر
- ۱۲- شاخويتبهر

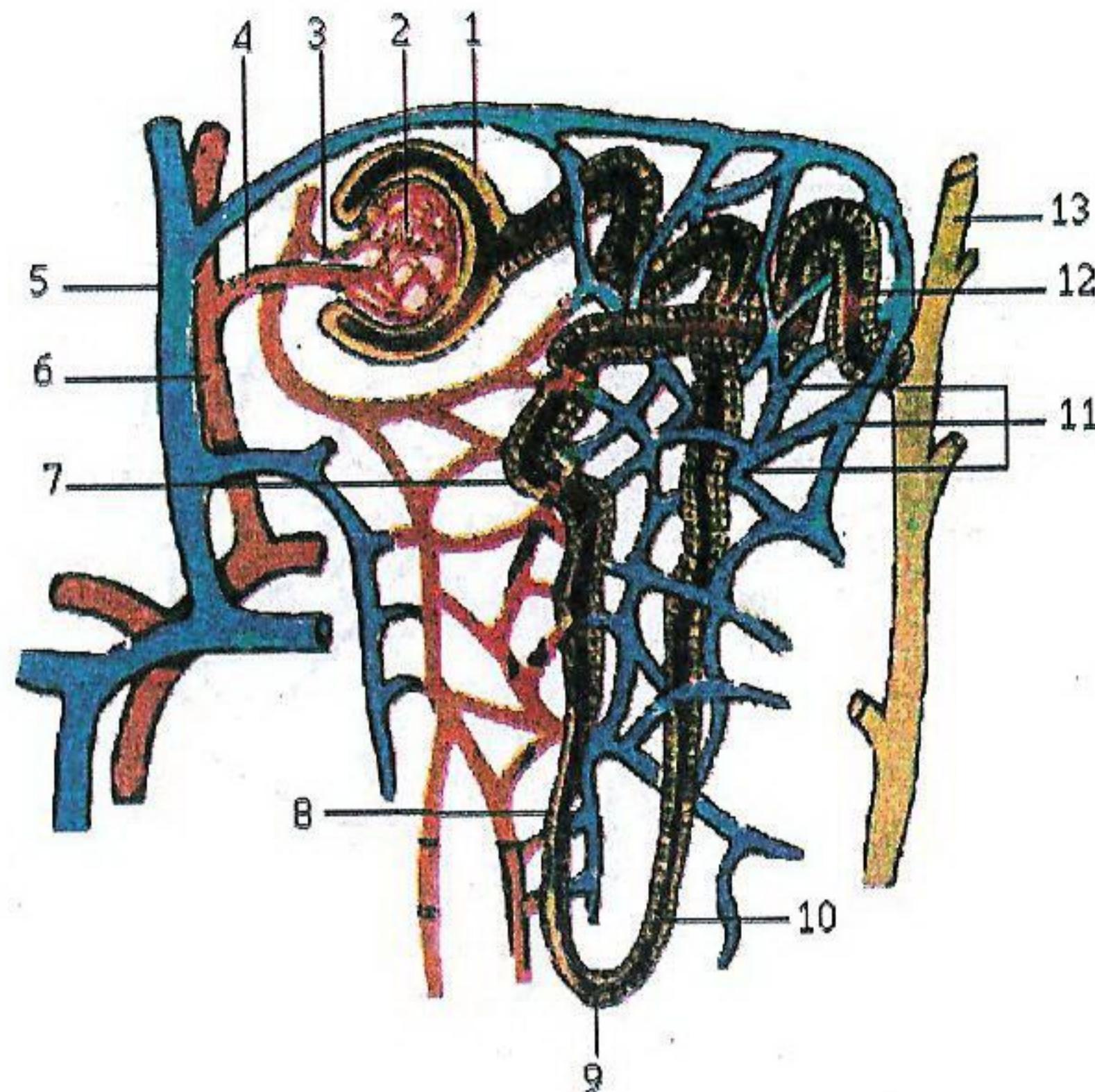
1- kidney, ren	1- gurçik	۱- گورچىلە
2- renal medulla	2- kakloka gurçikê	۲- کروک ، مغز ، مؤخى گورچىلە
3- renal pyramid	3- pîramîda gurçikê	۳- پۆپ تىزى گورچىلە ، قووچەكەكانى گورچىلە
4- blood vessels	4- mûdemarên xwînê	۴- لولەكانى خوين
5- Bowmans capsule	5- pordanka Boman	۵- توورەكەي بۆمان
6- tubulus uriniferi	6- mûdemarên mîzê	۶- مولولولەي بۆريچكەي ميز
7- calyces	7- borîckeya mîzê	۷- بۆريچكەي ميز
8- ureter	8- mîzkêş, kenala mizê	۸- بۆريي ميز
9- renal artery branches (renal vessels)	9- tayêن xwînbera gurçikê	۹- لقى خوينبەرى گورچىلە
10- renal pelvis	10- legena gurçikê, mîzvegira gurçikê	۱۰- حوزى گورچىلە
11- renal artery	11- xwînbera gurçikê	۱۱- خوينبەرى گورچىلە
12- malpighian	12- topka Malpîç	۱۲- تەنۆچكەي مالپىچى
13- urinary bladder	13- mîzdank, kisikê mizê	۱۳- ميزلدان
14- adipose tissue	14- bezbenda navka gurçikê	۱۴- بەزە شانەي گورچىلە
15- suprarenal gland, adernal gland	15- toşpiya ser gurçikê (tospiya Adrînalî)	۱۵- رژىنى (لەنى) سەر گورچىلە ، رژىنى (لۇرى) ئەدرىنال
16- renal vein	16- xwînhênera gurçikê	۱۶- خوينهينەرى گورچىلە
17- inferior vein cava	17- xwînhênera serekiya jêrin	۱۷- كلۇرە خوينهينەرى خواروو
18- aorta	18- şahdamar	۱۸- شا خوينبەر
19- urethra	19- coya mîzê	۱۹- رېرەھىي ميز ، ميزەرق ، رېرەھىي هاوبەش
20- bladder muscles	20- masûlkêن mîzdankê	۲۰- ماسولوكەي ميزلدان
21- blod vessels	21- mûdemarên xwînê	۲۱- مولولولەي خوين

NEPHRON

YEKEYA MÎZÊ,
NEFRON

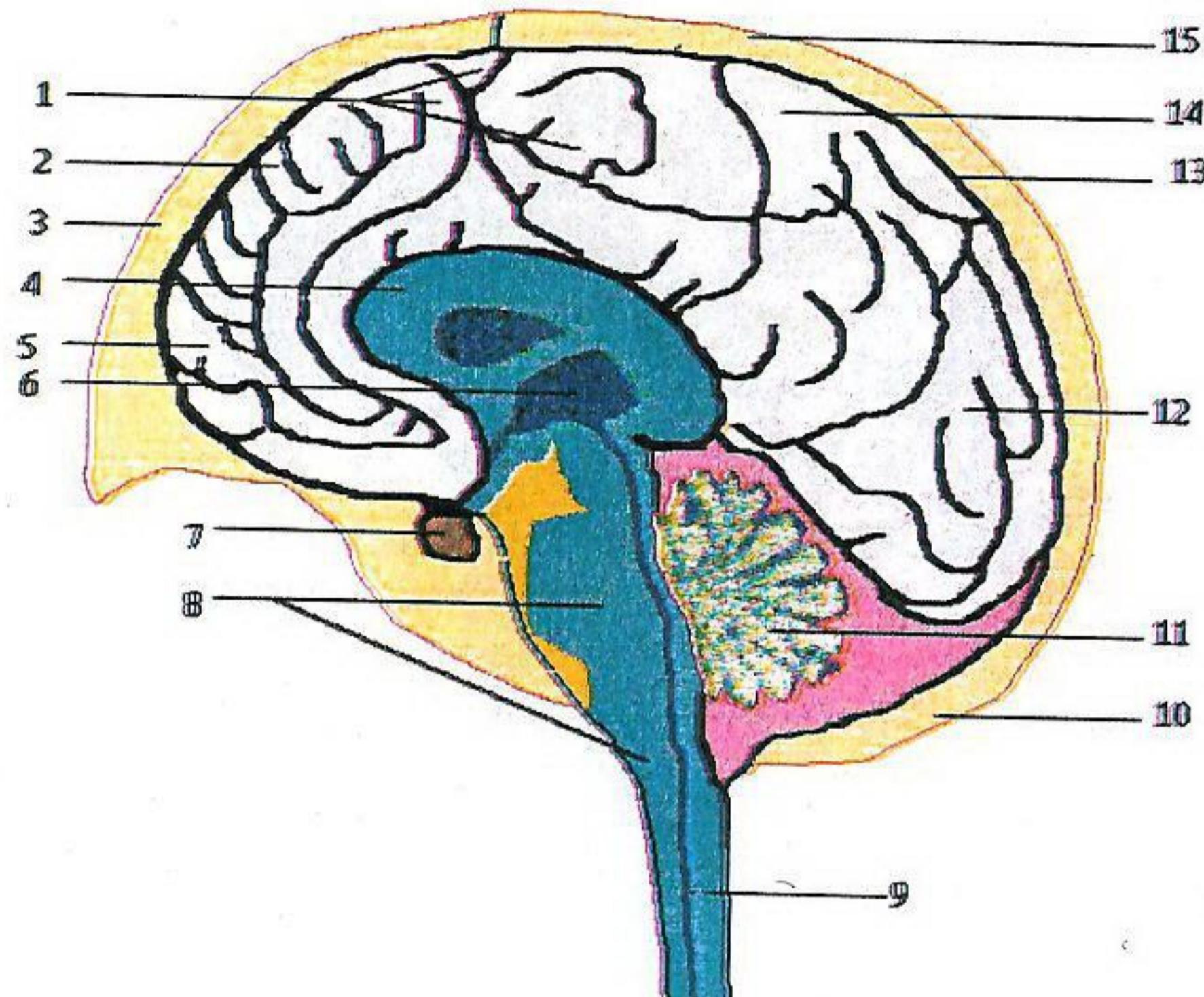
یەکەی میز

- 1- Bowmans capsule
- 2- malpighian
- 3- efferent arteriol
- 4- afferent arteriol
- 5- vein
- 6- artery
- 7- distala tubulus
- 8- descending of Henle's loop
- 9- Henle's loop
- 10- ascenddding of Henle's loop
- 11- blood vessel
- 12- proximala tubulus
- 13- collecting tube

- 1- pordanka Boman
- 2- topka Malpîç
- 3- xwînbera çûnê
- 4- xwînhênera hatinê
- 5- xwînhêner
- 6- xwînber
- 7- beşê binî yê
mûdemara mîzê
- 8- borîçkeya mîzê
ya serjêr
- 9- pêça Henles
- 10- borîçkeya
mîzê ya serjor
- 11-porgên xwînê
- 12- beşê ser yê
mûdemara mîzê
- 13- borîçkeya kokerewe

- ۱- تورهکەی بۆمان
- ۲- تەنۆچکەی مالپیچى
- ۳- خوینبەری دەرچوو
- ۴- خوینبەری هاتوو
- ۵- خوینھەنەر
- ۶- خوینبەر
- ۷- بەشى خوارەوەي
بۆريي گورچىلە
- ۸- بۆرپىچکەي مىزى نىزمە رق
- ۹- پىچى هيلى
- ۱۰- بۆرپىچکەي مىزى
بەرزە رق
- ۱۱- تۆرى مۇولۇولە خوين
- ۱۲- بەشى سەرەدەي
بۆريي گورچىلە
- ۱۳- بۆرپىچکەي كۆ كەرەوە

- 1- convolutions
- 2- cerebrum
- 3- frontal bone
- 4- corpus callosum
- 5- frontal lobe
- 6- diencephalon
- 7- hypophys
- 8- brain stem ,
medulla oblongata
- 9- medulla spinalis,
spinal cord
- 10- occipital bone
- 11- cerebellum
- 12- occipital lobe
- 13- mater encephali
- 14- parietal lobe
- 15- parietal bone

- 1- pêçên mêtî
- 2- mêtî, mêtîyê
mezin
- 3- hestiyê eniyê
- 4- tenî girêdar
- 5- loba eniyê
- 6- mêtîyê navendî
- 7- toşpiya jêrmêtî, hîpofîz
- 8- pîvazoka mêtî
- 9- mêtîyê piştê
- 10- hestiyê patikê
- 11- mêtîkok, mêtîyê biçûk
- 12- loba patka serî
- 13- perdeya mêtî
- 14- toqa tasa serî
- 15- hestiyê tasa serî

- ۱- پىچ و پەنای مىشىك
- ۲- مىشىك ، مىشىك گەورە ، مەغزى
گەورە
- ۳- ناوجەوانە ئىسىك
- ۴- تەنى گرىدار
- ۵- پلى ناوجەوان ، ناوجەوانە پل
- ۶- ناوهندە مىشىك
- ۷- پۇيىنى ژىر مىشىك ،
ژىرمىشىك ، گلاندى ژىر مىشىك
- ۸- درىزكۆلەي مىشىك ، لاكتىشە مۆخ
- ۹- دركە پەتك ، دەمارى درپکاوى ،
دركە مۆخ
- ۱۰- ئىسىكى دوايى
- ۱۱- مىشكۈلە ، مىشكى بچووك
- ۱۲- پشتە پل ، پلى دوايى
- ۱۳- پەردەي مىشىك
- ۱۴- دىوارە پل
- ۱۵- ئىسىكى دىوارى ، ئىسىكى تاتى

NERVE SYSTEM

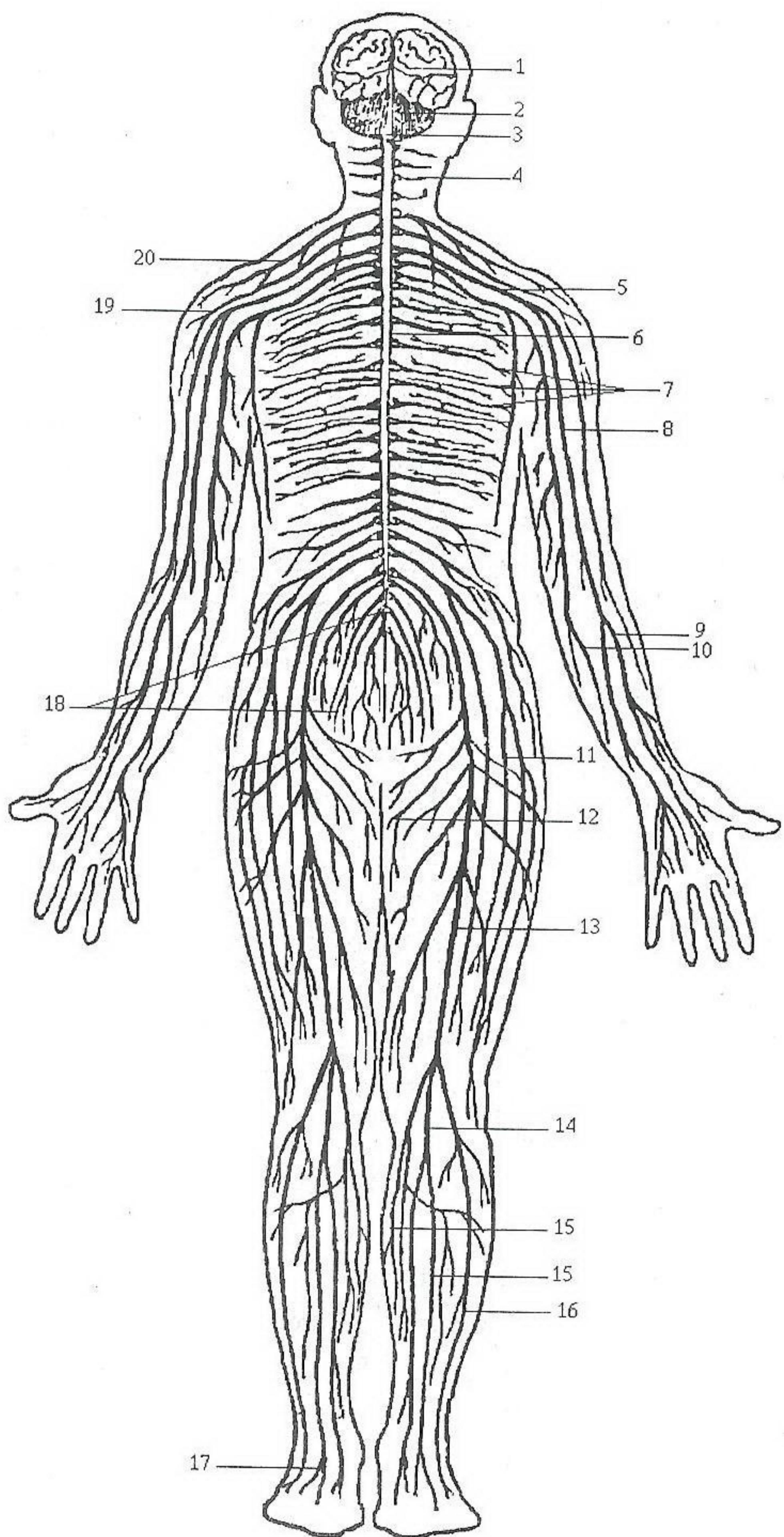
DEZGAHÊ DEMAR

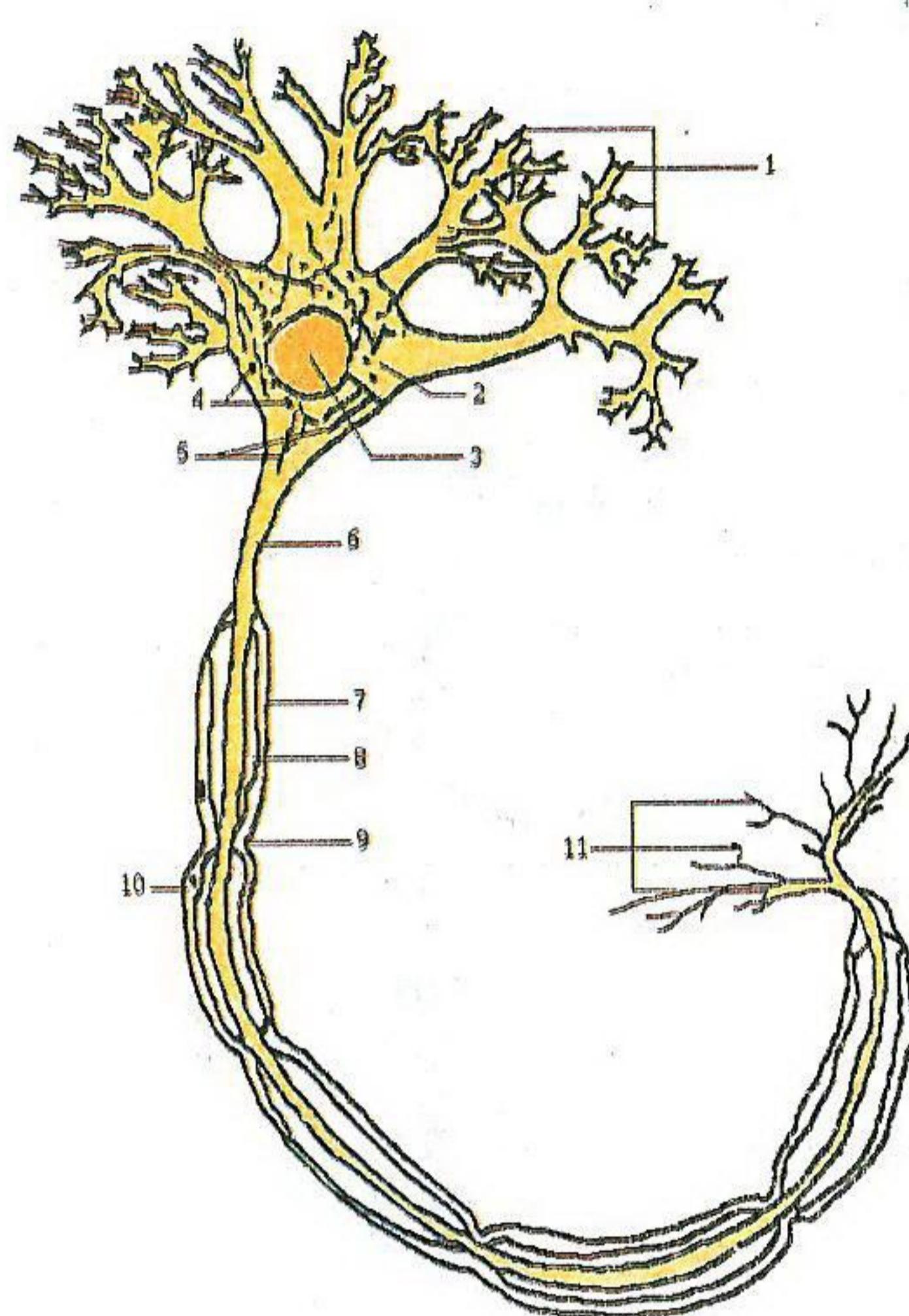
کۆئەندامى دەمار

1- cerebrum
 2- little brain, cerebellum
 3- brain stem , medulla oblongata
 4- cervical plexus
 5- brachial plexus
 6- spinal cord
 7- nerve thoracic
 8- median nerve
 9- radial nerve
 10- ulnar nerve
 11- femoral nerve
 12- nervus cutaneus femoris intermedius
 13- sciatica nerve
 14- tibial nerve
 15- deep peroneal nerve
 16- superficial peroneal nerve
 17- sural nerve
 18- sacrolumbul plexus
 19- axillary nerve
 20-suprasclavicular nerve

1- mējî, mējiyê mezin
 2- mējîkok, mejiyê biçûk
 3- pîvazoka mējî
 4- pelkedemarên stû
 5- pelkedemarên mil
 6- mējiyê piştê
 7- dirkedemarên sîngê
 8- navenda demarên mil
 9- demarên zendêن stûr
 10- demarên enîşkê
 11- demarên ran
 12- dirkedemarên pişta ran
 13- demarên ischias
 14- demarên lûlaqa stûr
 15- demarên lûlaqa zirav yêن jorîn
 16- demarên lûlaqa zirav yêن derve
 17- demarên binçokan
 18- demarên sêbende, demarên kemaxê
 19- demarên mil, demarên bêrokê
 20- demarên sermil

۱- میشک ، میشکه گەورە ، مەغز
 ۲- میشکولە ، میشکى بچووک
 ۳- دریزکولە میشک ، لاکیشە مۆخ
 ۴- تۆرە دەمارى ئەستق (مل)
 ۵- تۆرە دەمارى قۆل (بازوو)
 ۶- درپە پەتك ، دەمارى درپاۋى
 ۷- درپە دەمارەكانى سىنگ
 ۸- ناوهنە دەمارى قۆل
 ۹- دەمارى ئىسکى كەورە
 ۱۰- دەمارى ئانىشك
 ۱۱- دەمارى ئىسکى ران
 ۱۲- درپە دەمارەكانى پاشتە پېستى ران
 ۱۳- دەمارى كلۇت
 ۱۴- دەمارى ئىسکى قامىشە
 ۱۵- دەمارى ناوهكى تەلەزمە ئىسک
 ۱۶- دەمارى دەرەكى تەلەزمە ئىسک
 ۱۷- دەمارى بن چۆك ، دەمارى بن ئەژنۇ
 ۱۸- درپە دەمارەكانى كەلەك
 ۱۹- دەمارى بن هەنگل
 ۲۰- درپە دەمارى سەر دەفەي شان

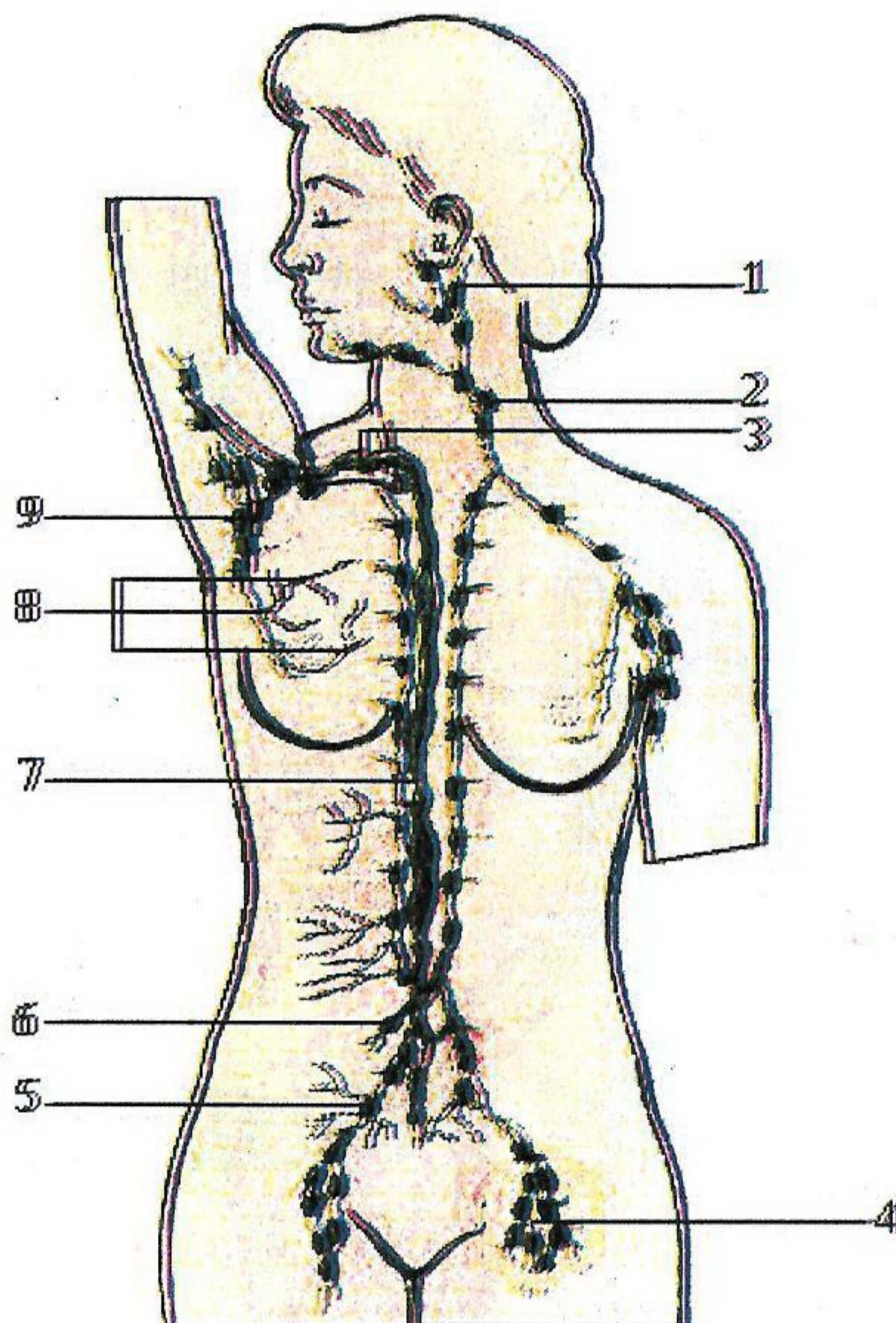

- 1- dendrite
- 2- cell body
- 3- nucleus
- 4- nissl granules
- 5- neurofibrilla
- 6- axon
- 7- neurilemma
- 8- myelin sheath
- 9- node of Ranvier
- 10- Schwanns cell
- 11- terminal branches

- 1- liq û pop
- 2- laşê şanê
- 3- navik
- 4- dendikên neslê
- 5- demare rîşaloçke
- 6- tewera demarê, axon
- 7- parêzera şanê
- 8- bergê mêtî
- 9- girêka ranvêr
- 10- şaneyâ şivan
- 11- serşaxêñ dawî yêñ
axonê

- ۱- لق و پقب
- ۲- لهشی خانه ، تهنى خانه
- ۳- ناووک
- ۴- دهنکوله کانی نسل
- ۵- دماره پیشالۆچکه
- ۶- تهودره ، تهودرهی ددمار
- ۷- بەرگى خانه ، پارىزەرى خانه
- ۸- بەرگى مۆخىتى
- ۹- گریي رانفیر، قەھى رانفیر
- ۱۰- خانى شوان
- ۱۱- دۇالفەكانى تهودره

- 1- auricular lymph nodes
- 2- cervical lymph nodes
- 3- right lymphatic duct
- 4- inguinal lymph nodes
- 5- lumber lymph nodes
- 6- intestinal lymph nodes
- 7- thoracic duct
- 8- lymphatic vessels
- 9- axillary lymph node

- 1- toşpiya lîmfa binguh
- 2- toşpiya lîmfa stû
- 3- coya lîmfa rastê
- 4- toşpiya lîmfa binran
- 5- toşpiya lîmfa kumaxê
- 6- toşpiya lîmfa rûviyan
- 7- coya lîmfa sîngê
- 8- mûdemarên lîmfê
- 9- toşpiya lîmfa binçeng

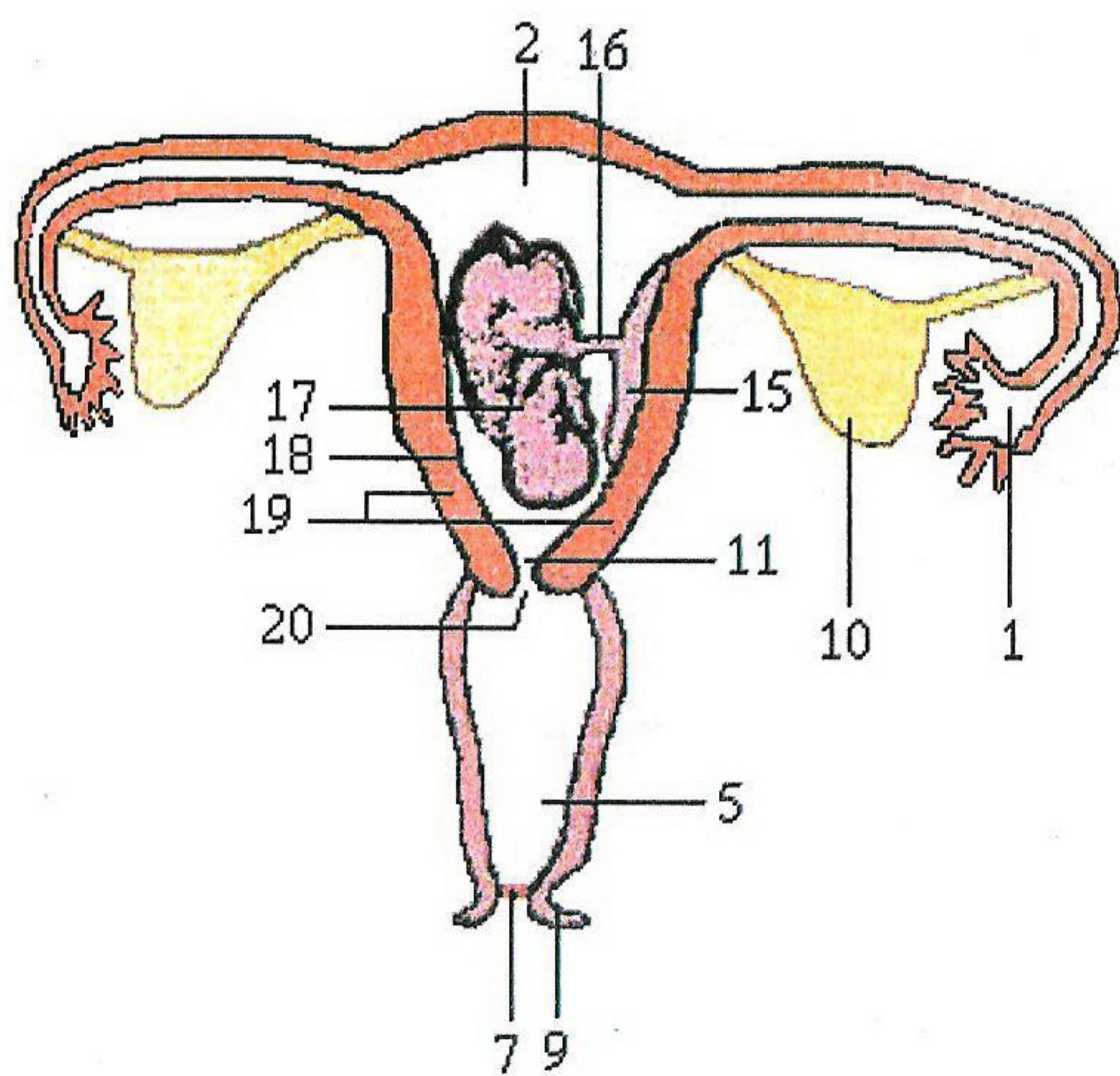
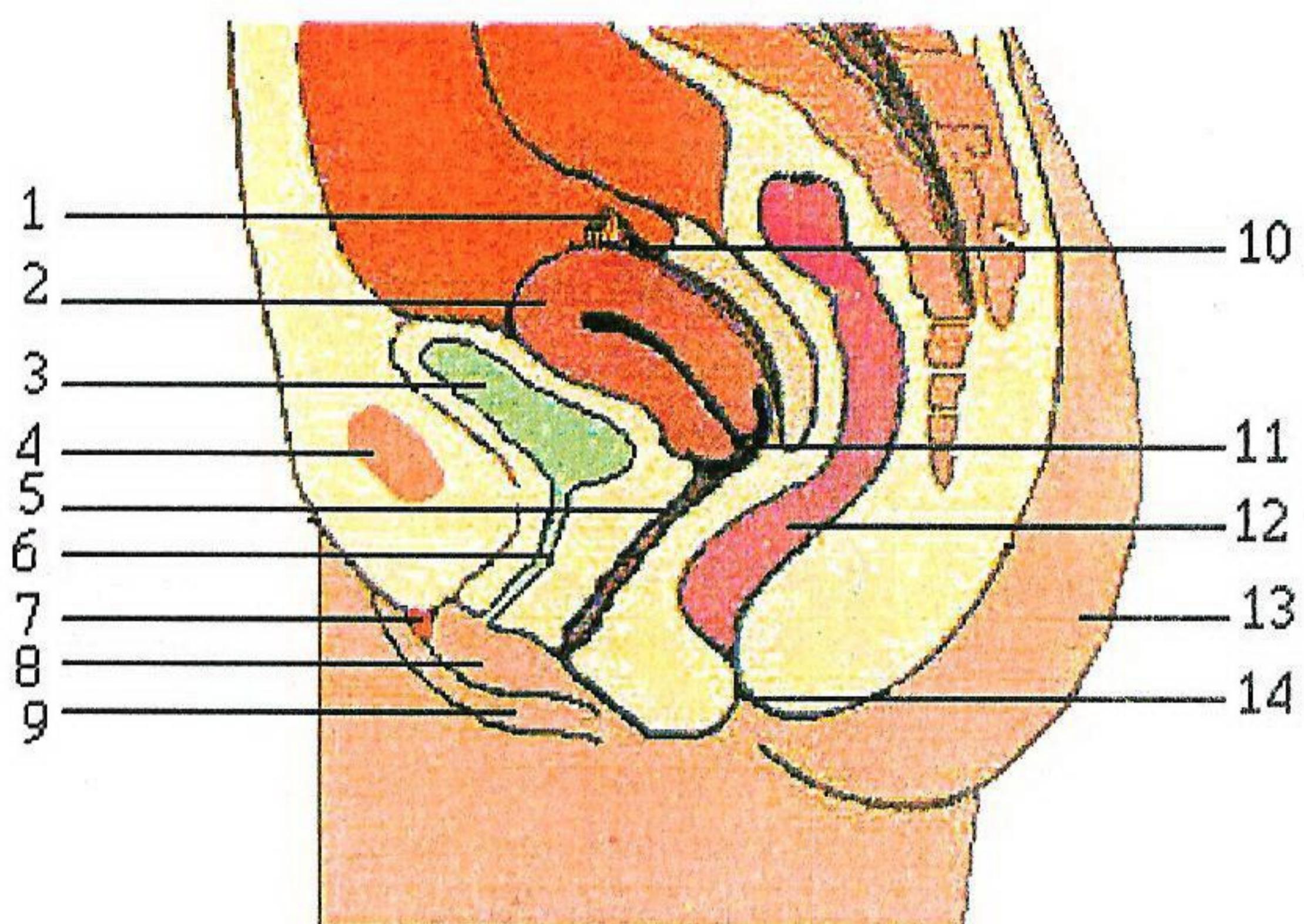
- 1- لىمەفه رۈتىنى (گرى) بىن گوئى
- 2- لىمەفه رۈتىنى (گرى) مل ، ئەستق
- 3- لىمەفه جۆگى راست
- 4- لىمەفه رۈتىنى (گرى) بىن پان
- 5- لىمەفه رۈتىنى (گرى) سمت
- 6- لىمەفه رۈتىنەكانى رېخۇلە
- 7- لىمەفه جۆگى سىنگ
- 8- مۇولۇلەكانى لىمەف
- 9- لىمەفه رۈتىنى (گرى) بىن باخەل

THE FEMALE GENTAL
ORGANS

ORGANÊN CINSÎ YÊN
JINAN

کۆئەندامى زاۋىزىي مىيىنە

1- uterine tube , ovarian duct	1- rûvika xerzerê	١- جۆگەی ھىلەكە
2- uterus	2- malbiçük, malzarük	٢- مندالدان ، پزدان
3- urinary bladder	3- mîzdank	٣- مىزىلدان
4- pubicbone	4- hestiyê rûv	٤- ئىسکى موسىلدان
5- vagina	5- piz, vagîna	٥- زى ، پز ، ئەندامى مىيىنە
6- urethra	6- coya mîzê	٦- رىپەرى مىز ، جۆگەي مىز
7- clitoris	7- gîlik, zîlik	٧- قىتكە، مىتكە، چىچك، بەلۇكە
8- labium mins	8- lêva piza biçük	٨- لچى بچووكى زى
9- labium majus	9- lêva piza mezin	٩- لچى گەورەي زى
10- ovary	10- xêrzdank, hêkdank	١٠- ھىلەكەدان
11- cervix of uterus	11- stûyê malbiçûkê	١١- ئەستقى مندالدان ، ملى مندالدان
12- rectum	12- rûviya dawîn, tirtirok	١٢- راستە رىخۇلە ، كۆم
13- buttock	13- gurmik	١٣- پاشەل ، سمت ، لاقۇون
14- anus	14- pind , zotik derçey kom	١٤- دەرچەي كۆم
15- placenta	15- hevalbiçük , hevalok	١٥- وېڭىش ، وېڭىش ، ھەۋالۇك، ھاۋەل
16- umbilical cord	16- navkepitik	١٦- ناوکە پەتكە ، ناوکەداو
17- fetus , embryo	17- zikmak , avlime	١٧- ئاولەمە ، ئاولەمە ، پس ، پىزە ، بىچۇو
18- endometrium	18- perdeya malbiçûkê	١٨- پەردىي لىنجى مندالدان
19- body of uterus	19- laşê malbiçûkê	١٩- لەشى مندالدان
20- external os of uterus	20- devê malbiçûkê	٢٠- دەمى مندالدان

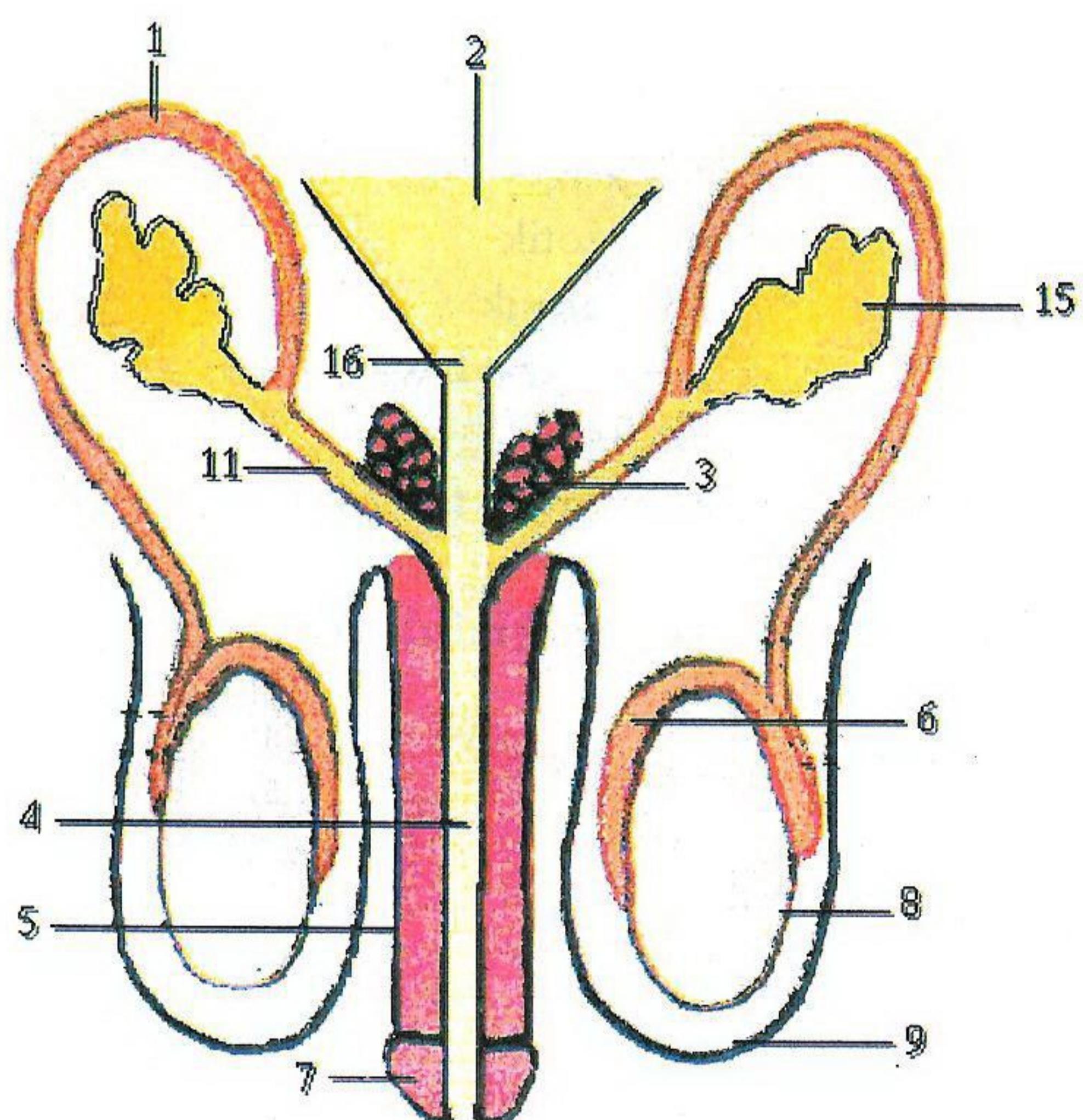
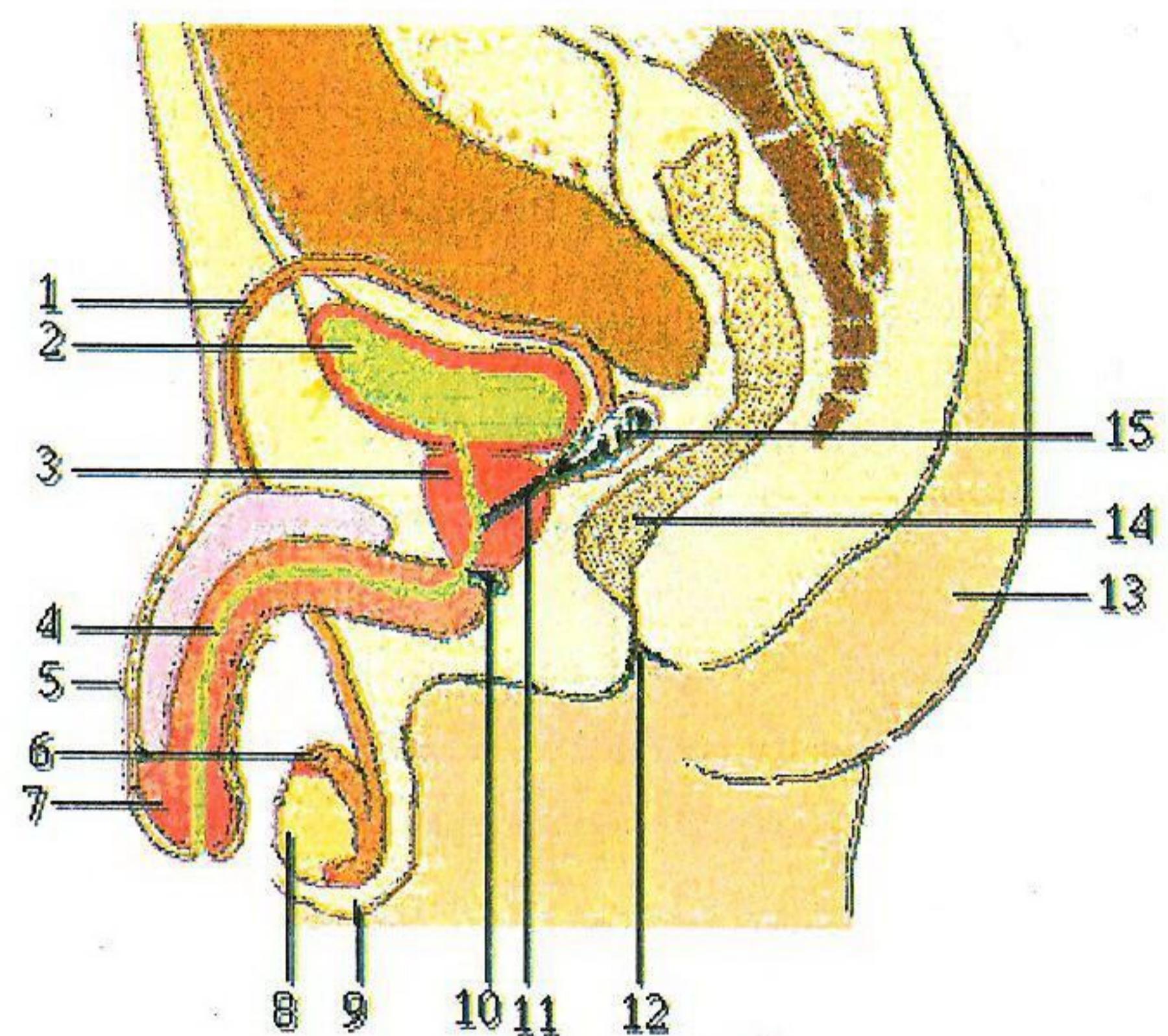

THE MALE GENITAL
ORGANS

ORGANÊN CINSÎ YÊN
MÊRA N

کۆئەندامى زاۋىىي نىرىنە

1- deferent duct	1- kerxa tuxmavê	١- تۇواوه جۆگە ، بۆرپى تۇو ، لۇولەي گەياندن
2- urinary bladder	2- mîzdank, kisikê mîzê	٢- مىزلىدان
3- prostate gland	3- toşpya prostat	٣- پۈتىنى (لۇرى) پرۆستات ، گلاندى پرۆستات
4- urethra	4- coya mîzê, mîzkêş	٤- مىزە رق ، رىرەھوی مىزو زاۋىىتى
5- penis	5- endamî nêrîne, penîs	٥- ئەندامى نىرىنە ، زەڭەر
6- epididymis	6- coya tuxmavê	٦- بوربۇخ ، ھاوهىلەكە گون ، گونەۋىلە بۆرپىي يەكانى سېپىرم
7- glans	7- gupik	٧- كلاؤھ ئەندامى نىرىنە
8- testis	8- gun	٨- گون ، پاتتو
9- scrotum	9- kisikê gun	٩- تۇرەكەي گون ، كىسەي گون
10- bulbourethral gland	10- toşpiya cowper	١٠- رۈتىنى كۆپەر ، لۇرى كۆپەر
11- ejaculatory duct	11- coya perînê	١١- جۆگەي پەپىن ، كەنالى ھاوشتن
12- anus	12- derçey kom, pind zotik	١٢- دەرچەي كۆم ، كونى كۆم
13- buttock	13- gurmik	١٣- پاشەل ، سمت ، لاقۇن
14- rectum	14- rûviya dawîn, tirtirok	١٤- رىكە رىخۇلە ، كۆم
15- seminal vesicle	15- porgên tuxmavê	١٥- تۇودان ، تۇرەكەي تۇو ، تۇواوه چىكىلداھ
16- bladder neck	16- stûyê mîzdankê	١٦- ئەستۆى مىزلىدان ، ملى مىزلىدان

سەرچاوەکان

بۆئەم فەرھەنگ سوودمان لەم سەرچاوانەی خوارەوە وەرگرتووە :-

- ١- فەرھەنگى هەنبانە بۆرینە ، دانانى ھەزار ، چاپخانەی سروش - تەران سالى ١٣٦٨ چاپى يەكەم
- ٢- قاموس مدرسى كوردى - عەرەبى دانانى كۆمەللى زانستى لە سليمانى ، چاپى ١٩٧٢ چاپخانەي دارالجاحظ بەغدا.
- ٣- فەرھەنگى زانيارى دانانى كەمال جەلال غەريب ، بەرگى يەكەم ١٩٧٤ ، بەرگى سى يەم ١٩٨٢
- ٤- فەرھەنگى زانستى زیوار ، جەمال عەبدول ، چاپى يەكەم ١٩٩٥ ھەولىر .
- ٥- فەرھەنگى شەوکار ، دانانى جەمال عەبدول لەبلاوکردنەوەكانى ناوهندى رۆشنېرى - سليمانى/بازارى پاپەرين ، يەكەم چاپ ، ١٩٩٨ .
- ٦- فەرھەنگى نۆبەرە ، دانانى گيو مكريانى ، بەرگى يەكەم ، چاپخانەي الحوادث - بەغدا ١٩٨٦
- ٧- فەرھەنگى پزىشکى سوېتى - كوردى ، دانانى مژدە خەلیل رەشید ، چاپى يەكەم ١٩٩٧ ستوكھۆلم .
- ٨- كتىبى زانيارى ، پۆلى سى يەمى ناوهندى .
- ٩- معجم مصطلحات-DICTIONARY- FERHENGOK دانانى عەزىز عەقراوى .
- ١٠- لەبلاوکراوهەكانى كۆپى زانيارى ، ژمارە ٦-١ بەغدا .

11- Svenska - kurdiskt lexikon, översättare Rewo Zilan, ISBN 91- 7688 -

164 - 4, Norstedts Tryckeri, 1989

12-Svensk -SYd kurdiskt lexikon , HASSAN QHAZI, HEWA CARDOI, Norsteds förlag- sweden 1992

13- ROJNAMEY KURMANCI- Enustituî kurdî ya pirêş

hejmar 3 havîn 1988

hejmar 5 havîn 1989

hejmar 6 zivistan 1990

hejmar 7 havîn 1990

14- ENGELSK-SVENSKA , SVENSK- ENGELSKA - ORD BOKEN, ISBN 91-1-945552-6, Norstedts Förlag AB, 1994

15- AN ATLAS OF ANATOMY BY J. C. BOILEAU GRANT, 1956

16- VÄGEN TILL HÄLSA , CARL OTTOSEN, STOCKHOLM 1921

17- MÄNNISKOKROPPEM, EGRON VALLÉN, STOCKHOLM 1959

18- HUS LÅKAREN, Nr: 1, 2, 3, 4 ,Trykt hos Esselte Herzogs, Nacka 1982.

19- SKOL ORDLISTA, UTGIVEN AV SVENSKA AKADEMIEN OCH SVENSKA SPRÅKNÄMNDEN , Esselte Herzogs, Nacka 1982.

20- ANATOMISK BILDORDBOK, Heinz Feneis, översättning Ingrid Brinkman 1979.

21- BRA BÖCKAR LÄKARLEXIKON Nr 1- 6 , ISBN 91- 86102 - 34 - 6, 1981

سوپاس نامه

پر به دل سوپاسی هه مووئم برا کوردانه دهکم که له گهلم زقر خهريک بعون وله يارمه تيدانم هيج دريغيان نه کردووه و ئه و پي ئركيان خسته سه رشانى خويان.

- ۱- دكتور مووستهفا عهلى ، پيدا جونه وهى ووشە پزيشكى يە كانى به زمانى بىڭانەكان (سويدى / ئينكليزى).
  - ۲- فەرھاد شاكەلى ، پيدا جونه وهى پاكنووسىنى ووشە كوردييەكان زاراوهى سوردانى و نووسىنى به زاراوهى كرمانجى.
  - ۳- مژده خەليل رەشيد ، پيدا چونه وهى پاكنووسىنى وشه كوردييەكان به زاراوهى سوردانى و زمانى سويدى. هەروهە سوپاسى ئەو پيشەكى يە جوانەي دهکم که بۆ فەرھەنگى چاپە سويدى يە كەي نووسىيويەتى.
  - ۴- نورى ئەيوب لە گەل فارس تايير بامەرنى ، پاکىرىدنه وهى پيدا چونه وهى وشەكان به زاراوهى كرمانجى.
  - ۵- حەسيب رۆزبەيانى و عهلى لە بريز پيدا چونه وهى ووشە سويدىيەكان و كوردييەكان.
  - ۶- فليپ لەيلانى لە پاکىرىدنه وهى سازىرىدىنى وينەكان.
  - ۷- سالى پيرشون (Sally Persson) مامۆستاي زمانى سويدى.
  - ۸- سوپاسى ئىنىستوتىتى كوردى دهکم لە ستوكھولم بۆ پەيدا كردى سەرچاوهى ووشەي كوردى به زاراوهى كرمانجى و هەروهە كارى چاپىرىدى ئەم فەرھەنگى گرتە ئەستقى خوي.
  - ۹- سوپاسى ئىنىستوتىتى كوردى فرنسا دهکم بۆ سوود و هرگردنم لە گۇھارى كرمانجى وەك سەرچاوهىكى سەرهكى بۆ زاراوهى كرمانجى .
- ئىتر هيوا دارم کە هەموو دلسۆزىك لە راۋ پىشىيارى خوي بى بەشمان نەكاش تا لە پاشە رۆزدا بتوانم فەرھەنگىكى زانستى رېك و پېك ترو دەولەمندەن پېشكەش بە زمانە شرينەكەي و نەتەوەكەمان بکەين .
- ئىتر پشت بە خوا و هەموو دلسۆزىكى كورد پەروەر.

چاپکراوهکانی و هزارهت سالی 2003

۱۴۰ - هەلدىران (کورته چىرۇك) - ئاسق حەسەن

۱۴۱ - أربيل دراسات ديموغرافية - اقتصادية... د. خليل اسماعيل محمد

۱۴۲ - فرينهكان... ئەحمدەد مەممەد ئىسماعيل (كۆمەلە چىرۇك)

۱۴۳ - كولنەدان... عەزىزى مەلاي رەش (چىرۇكىكى درېڭى مندالانه)

۱۴۴ - رىبەرى تەندروستىي وەرزشوانان... صلاح سعدون

۱۴۵ - دۇنای دۇن... مەھجۇد سامان (شىعر)

۱۴۶ - خەم بەپىوھىرى رىختەر... رەزا سەيد گۈل بەرزنجى (کورته چىرۇك)

۱۴۷ - شەش پىيى بەحرى... دئيراهيم ئەحمدەد شوان (حەكايهتى فۆلكلۇرى)

۱۴۸ - چەند راھىتنانىك بۇ بنىاتنانى يارى لەشجوانى... جاسم رەھمەزان شىخى

۱۴۹ - كاتم بەفېرۇق نادەم... كاكل مەممەد - بەرام

۱۵۰ - پەپەوانى راستى، يارانى كورستان «ئەھلى ھەق»... وەركىپانى - ئاسق كەريم

۱۵۱ - رىنمايى و خۇپاراستن لەكىشەو رووداوهكاني ھاتووچۇ... بىستون نورالدين

۱۵۲ - قاقله جندۇكە... نازناز مەممەد عەبدۇلقادار كردۇويەتىيە كوردى

۱۵۳ - گيانلەبەران چۈن قىسى دەكەن... نازناز مەممەد عەبدۇلقادار كردۇويەتىيە كوردى

۱۵۴ - گيانلەبەران چۈن دەبىن.. نازناز مەممەد عەبدۇلقادار كردۇويەتىيە كوردى

۱۵۵ - سەرتايىك بۇ تىكەيشتى ھەلبىزادەن... مەممەد خورشىد توفيق

۱۵۶ - حەشىشە كىشەكان... فەرھاد پېرىمال (شانۇنامە)

۱۵۷ - بۇنى ئەشكەوت.... جەللىك كاكە وەيس (چىرۇك)

۱۵۸ - قەفسىتىكى زىرىن..... جەمال گىرە سوورى (چىرۇكى مندالان)

۱۵۹ - سىندرىتالا... وەركىپانى مستەفا ئىلخانى زادە (چىرۇكى ئەفسانە)

- ۱۶۰- جرجه مشک... وهرگيرانى مستهفا ئىلخانى زاده (چىرقى مندالان)
- ۱۶۱- مراوى... وهرگيرانى مستهفا ئىلخانى زاده (چىرقى مندالان)
- ۱۶۲- سەگى ئاوى... وهرگيرانى مستهفا ئىلخانى زاده (چىرقى مندالان)
- ۱۶۳- ھەلۋۇزە فرۇش... وهرگيرانى گولھر سىامەنسوورى (چىرقى مندالان)

چاپكراوهكانى وەزارەت سالى 2004

- ۱۶۴- زەردەخەنەي جوان... ئەممەد سەيد عەلى بەرزنجى (چىرقى مندالان)
- ۱۶۵- وەشن خان چۈن تابلوکەي رەنگاورەنگ كرد؟... عەزىز رەشيد ھەریرى (قومەلە چىرقىكى مندالان)
- ۱۶۶- مايە، ھىز و خۇشەويىستى... وهرگيرانى بەھزاد ئەرشەد حەويزى
- ۱۶۷- دەريايى مندال... رۆستەم باجەلان (رۆمانى مندالان)
- ۱۶۸- گولەكان مەقرىتىن... رەسول بەختىاز (چىرقى مندالان)
- ۱۶۹- نامەكانى ژاكۇن... جەبار جەمال غەربى (قومەلە چىرقى)
- ۱۷۰- کالى و گەوهەرى بەخت... مەممەد رەحيم رەھىزان نېروانى (چىرقى مندالان)
- ۱۷۱- بەسەرھاتى دايىكىك... ھىمەت عەزىز كاكەيى (چىرقى مندالان)
- ۱۷۲- داب و نەريتى ژنهەنان لە كوردھارىدا... د. عومەر ئىبراھىم عەزىز (پەتى)
- ۱۷۳- گرى كويىرە... مەممەد حەسەن رۆزبەيانى كەبۈرىيەتى بەكوردى (قومەلە چىرقىكى تەنز ئامىزە)
- ۱۷۴- ئىسماعيل حەقى شاوىس - توپىزىنەوە دلشاد مەحمۇد عەبدۇررەھمان.
- ۱۷۵- ئەتلەسى توپكارى لەشى مرۇق - مۇستەعىن لەيلانى

ATLAS OF THE HUMAN ANATOMY

KURDISH - ENGLISH

MUSTAEEN LAILANI

2004

هەولێر